

1972 - 9

naša luč

Vse se je umirilo — pred zimo

Na ovitku: Tudi Bled čaka na beli kožuh

48392

Nov spor s Cerkvijo v Jugoslaviji?

Nemška revija „Herder Korrespondenz“ (Freiburg, september 1972) je objavila pod gornjim naslovom članek, iz katerega povzemamo glavne misli:

Že dobrega pol leta je mogoče predvsem na Hrvaškem, v Dalmaciji in v Bosni-Hercegovini opaziti vedno pogostejše državne posege v cerkveno življenje, ki vernike in škofo močno vznemirjajo. Najbolj očitne so aretacije in obsodbe posameznih duhovnikov in katoliških laikov, val tiskovnih napadov na cerkvene osebnosti in urade, preiskave cerkvenih stavb, ukrepi proti cerkvenim listom in oviranje gradnje novih cerkva in dušnopastirskih središč. Bolj skrito se vrši diskriminacija više stoječih katoličanov, predvsem učiteljev in zdravnikov, in vsiljevanje ateističnega svetovnonazorskega pouka v šolah.

Doslej je prišlo tudi do dejanskih policijskih posegov v nedolžne cerkvene prireditve (npr. pevске večere), kjer je policija udeležence pretepla. Pritožbe proti temu so bile največkrat kot bob ob steno.

Najbolj trdo prizadene še vedno družbena in poklicna diskriminacija posamezne javno zavzete katoličane. Napredovanje v družbi je tem praktično nemogoče. Posebno versko dejavnim učiteljem po šolah grozijo z administrativnimi ukrepi, vse do izgube delovnega mesta. Kot značilen primer za to lahko navedemo izjavo predsednika republiškega komiteja ZK Vojvodine M. Čanadanovića. Po njegovem mnenju mora učitelj govoriti aktivno proti veri, samo molk ne zadošča. Če tega ne dela, ne more poučevati na socialistični šoli.

Ostro je protestiral proti prisilni vzgoji otrok v znanstvenem brezboštvu predsednik jugoslovanske škofovske konference zagrebški nadškof Kuharić in v postnem pastirskem pismu zahteval spoštovanje pravice staršev do krščanske vzgoje otrok. Na letošnji pomladanski seji se je jugoslovanska škofovska konferenca enotno postavila za to izjavo, komunistični tisk jo je pa napadel kot „družbenopolitično“ vmešavanje.

Predsedstvo partije je objavilo za konec seje na Brionih (11. in 12. julija) sklep, v katerem svari Cerkve pred tem, da bi se vmešavale v politiko. To so že nekaj časa očitala Cerkvi sredstva obveščanja.

Zanimivo je, da so se medsebojni odnosi zaostriili obenem s hrvaško krizo in da je prišlo to tam najbolj do izraza. Tudi Dalmaciji, Bosni-Hercegovini in Srbiji zaostritev ni povsem prizanesla. Kot miren otok je ostala Slovenija, kjer doslej ni prišlo do kakšne zaostritve položaja. K temu je nemalo pripomogel ljubljanski nadškof J. Pogačnik na sprejemu pri Verski komisiji aprila v navzočnosti vseh slovenskih škofov in več kot sto duhovnikov, ko se je izjavil za večnacionalno državo.

Doslej so za napade odgovorne skoraj izključno krajevne oblasti in partijski organi. To kaže, da zaostritev ne izvira iz morebitne načelne spremembe tečaja v politiki do Cerkve, čeprav govore o tem, da se npr. diskriminacija katoliških učiteljev opira na notranje partijsko navodilo.

Prej je treba misliti, da je zavretje hrvaškega nacionalizma preveč se-grelo politično družbeno ozračje, v tem pa so dobile protiduhovniške in proticerkvene smeri nov zagon. Poleg tega pa vplivajo na odnose med vernimi in nevernimi državljani pri veliki večini še vedno strah, nezaupanje in sumničenje.

naša luč

1972

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 21
november 1972

Revijo ureja uredniški od-
bor.

Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba sv. Mo-
horja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe sv.
Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	0,95 angl. f.
Avstrija	50 av. šil.
Belgija	120 b. fran.
Francija	13 f. fran.
Švica	12 š. fran.
Nizozemska	9 n. gold.
Nemčija	12 n. mark
Švedska	14 š. kron
Avstralija	3 av. dol.
Kanada	3,5 am. dol.
ZDA	3,5 am. dol.

Razlika v cenah je po-
gojena zaradi neenakih
poštnin v posameznih dr-
žavah in različnih deviz-
nih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava „Naše
luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Erscheinungsort:
Klagenfurt
Verlagspostamt:
A-9020 Klagenfurt

Printed in Austria
P. b. b.

9

Ona

Bila je neutolažljiva.

Dve leti sta se poznala. Bil je visok in postaven. Pokazala mi je fotografijo. Njen Boštjan!

Na neki prireditvi sta se spoznala.

Potem sta se redno dobivala in ure in ure odkrivala drug drugemu svoj svet: dom in otroštvo, dozorvanje in zrelo mladost, potikanje po tujini in načrte za naprej. Začutila je njegovo poštenost, njegovo dobroto.

Pred mesecem se je zgodilo. Omahnil je pri delu. Kap. Nobene pomoči več.

V tistem hipu se je podrl njen svet. Življenje je postalo prazno, en dan bolj nesmiseln kot drugi.

Dolgo sva molčala. Nisem vedel, kaj naj rečem. Vendar sem čutil, da bom moral z besedo na dan. „Sočustvujem z vami.“

Spet molk.

„Verjemite mi, da se čutim pritikavega spričo vaše bolečine ... Ali ste verni?“

„Tudi ko bi bila ...“

„Ne, ni nujno, da bi se vam zato vera sesula v prah. So še drugi izhodi.“

„Na primer?“

„Oprijeti se trdnih resnic, tudi če ni mogoče razumeti konkretnega primera.“

„Trdnih resnic. Katerih?“

„Te, da dela Bog vse le iz ljubezni. In te, da je zlo, ki ni spočeto iz človeške nezadostnosti, naravnost hoteno od Boga.“

„Na primer smrt mojega Boštjana?“

„Na primer smrt vašega Boštjana!“

„In to naj bi dobri Bog naravnost hotel?“

„Vprašal sem vas, če verujete.“

„Ne gre za vero, gre za to, kako je to sploh še mogoče razumeti.“

„Konkretnega primera tudi jaz ne razumem. Ne znam ga vskladiti s tistimi resnicami. A tiste resnice verujem trdno. Zame so edina opora.“

„Seveda. Vam ni umrl Boštjan.“

„Ne gre zame. Hotel sem le reči, da so tiste resnice od Boga za vsakega človeka.“

Čez čas sem prekinil molk.

„Nekje je izhod. Nekje morajo biti vrata. Tudi za vas.“

„Pokažite mi jih! Povejte tako, da jih bom vsaj zaslutila!“

„Boštjan živi. Gotovo pri Bogu, to pomeni, da je srečen, do konca srečen. Saj ste omenili, da je bil pošten in dober. Ker za njegov odhod ni mogoče najti človeške krivde, je jasno, da gre za božjo voljo. Bog je hotel, da je odšel. Bog je hotel, da vajine sanje ne dozoriijo. Bog je tako ravnal, ker vaju ima rad. Vem, da je tako, verujem to, čeprav ne razumem, kako je to mogoče, čeprav se vam zdi ta odhod tako neusmiljen, nesmiseln, krut ... Misel, da je tudi za tem Boštjanovim odhodom ljubezniva božja roka, je končno pomirjujoča. Le nanjo se lahko oprete. Če se hočete.“

„Če se hočem? Hoteli ste reči: če se morem.“

„More se vsakdo, ki se hoče. Tudi ta moč prihaja od zgoraj. A ne proti naši volji.“

„Z drugo besedo?“

„Začnite moliti!“

Ta beseda je bila zanjo kot z drugega sveta. Mogoče je bilo že dolgo od tega, kar je zadnjič molila.

Ne vem, koliko časa je preteklo, ko je vstala.

„Še bom prišla, če smem.“

„Seveda smete.“

Ali bo našla izhod? Nekaj skritih duš v naši župniji moli za „osebo z velikim problemom“. Ne vedo, da je to ona.

Tvoj župnik

premišljevanje

nečimrnost čez nečimrnost

Nečimrnost čez nečimrnost, vse je nečimrnost.

Rodovi odhajajo in drugi prihajajo, zemlja pa vedno ostaja.

Sonce vzhaja in sonce zahaja, hiti k svojemu kraju, od koder spet vzhaja.

Veter veje proti jugu in se obrača proti severu, vrti se okrog, veje in se vrača v svoj krog.

Vse reke tečejo v morje in morje se ne prenapolni: tja, kamor teko, tja vedno zopet teko.

Vse reči se utrudijo, bolj kot je

mogoče povedati: oko se ne nasiti z gledanjem, uho se ne nasiti s poslušanjem.

Kar je bilo, bo spet, kar se je zgodilo, se bo spet zgodilo: nič novega ni pod soncem.

Ni spomina na tiste pred nami. Tudi na tiste za nami ne bo spomina pri tistih, ki bodo pozneje živeli.

Modri ima oči v svoji glavi, bedak pa hodi v temi. Oba zadene ista usoda. Ne spomin na modrega ne spomin na bedaka ni trajen, ker bodo v bodočih dneh vse pozabili.

Spoznal sem, da ni drugega dobrega za ljudi, kot da se vesele in delajo dobro v svojem življenju.

Spoznal sem: vse, kar Bog dela, ostane na veke.

Iz Pridigarja

Vsem tistim našim bratom in sestram, ki so v zadnji vojni ali po njej, v tujini ali doma, darovali svoja

življenja, pa za njihove grobove ne vemo ali ne smemo vedeti, tale skromna

žalostinka

*Kje je tisti čas,
ko sem bil pramenolas poet,
ko sem nosil v rožnih ustih cvet
in je kot cekin zvenel moj glas?*

*Vse prešerne dni
sem prepel na pašnikih ljubezni,
metal kamne v igri neoprezni
v vsak tolmun sem sánjavih oči.*

*V pernicah oblakov
ležal tih sem, ljubil me je dež,
sen je bil svilen kot mlada rž
in lahak kot cule siromakov.*

*Bil doma, doma sem,
gruda, težka kakor zlata ruda,
hlebec, dar očetovega truda —
oh, želje, ki vsako noč jih pasem.*

*Kje je tisti čas!
Zdaj obup mi kruh življenja reže,
kri tujina v svoje čaše streže,
kmalu, kmalu bom kot prazen klas.*

*In bom onemel!
Ko me v drči dni, ki še ostanejo,
hlodi mrzlih trupel zmanejo,
kdo iveri bo sežgal v pepel?*

*Saj ne bo sestrice,
da bi v ruti nesla jih na žale,
ne bo materinih ustnic, da spoznale
bi kot sol domače me solnice.*

*In ne bo očeta,
ne bo mene, da bi sad rodil,
joj, moj Bog, da sem tako grešil,
da je v meni smrt rodu spočeta!*

Pesem je napisal Francè Balantič, ki je zgorel 24. novembra 1943 v Grahovem. Kot svobodnjak se je uprl totalitarnemu gibanju. Njegove slutnje,

da bo zgorel, so se popolnoma uresničile. Naj bi se še njegova želja: „Naj bom še dolgo bakla nema, ki potnikom samotnim v noč gori!“

V evangelijih najdemo navdušene pripadnike Jezusa: ti so ga tolažili ob sovražnostih farizejev in nerazumevanju rojakov.

Evangelij govori tudi o množicah. Kako velike so bile, je težko določiti. Po nekaterih podatkih jih je sestavljalo več tisoč ljudi, kar je za tako majhno deželo precej. Ti ljudje so prihajali od vsepovsod, predvsem iz galilejskih mest.

Kdo je sestavljal te množice? Nedvomno zelo skromni ljudje. Evangelist Janez to jasno pove, ko poroča o razgovoru pred zaroto proti Jezusu. „Ali je mar vero vanj sprejel kdo izmed voditeljev ali izmed farizejev?“ so rekli farizeji. „A ta drhal, ki ne pozna postave — prekleti so!“

Nobenega dvoma ni: „boljši“ ljudje so bili redki med tistimi, ki so vse tvegali in šli za Kristusom. Večinoma so bili to preprosti ljudje, ki jih je v dno duše žalila domišljavost učenikov postave. Zato je rekel pozneje Jezus „pravičnikom“: „Cestninarji in pocestnice pojdejo v nebeško kraljestvo prej ko vil!“

Včasih nam kak odstavek evan-

gelija dá videti v duše teh vernikov, tako na primer pri stotniku in neimenovani grešnici.

Vojak z globoko vero

Bilo je v Kafarnaumu, malo po govoru na gori. Jezus je šel proti mestu, ko se je srečal z odposlaneci Judov. Poslal jih je tamkajšnji stotnik, ki je poveljeval vojaški posadki. Bil je častnik pomožne rimske čete ali najemnikov v službi Antipe. Najbrž je bil star vojak: služil je vojsko že od mladih nog in se prerinil do skromnega poveljnika čete, ki pa je v podeželskem mestecu le nekaj pomenil.

Z Judi se je dobro razumel. „Za-sluzi, da storiš nekaj zanj,“ so rekli Jezusu starešine, „ker ima rad naše ljudi in nam je dal celó zgraditi sinagogo.“ Mogoče je bil eden tistih, ki se sicer niso popolnoma spojili z izraelskim narodom, ki pa so bili prežeti z vero v enega Boga in so se držali postave.

Stotnikov sluga je bil bolan. Ali ne bi mogel Jezus priti in ga ozdraviti?

**Kristusova
resnična
družina**

Jezus je prošnji ustregel in se napolil proti stotnikovemu domu, ko mu je prišlo naproti drugo odposlanstvo. Stotnika so namreč obšli močni pomisleki: ali sme on, ki ni nič, pogan, brez zaslug, nadlegovati velikega preroka? Zato mu je sporočil po drugih: „Gospod, nisem vreden, da stopiš pod mojo streho. Nisem se imel niti za vrednega, da bi šel jaz k tebi. Reci samo besedo in moj sluga bo ozdravljen!“

Ni rekel Jezusu: „Prosi, da bo moj sluga ozdravljen!“, temveč: „Ukaži!“ Tako velika je njegova vera. Dobro pozna moč ukaza, zato veruje v Jezusa prav tako kot v vojaško disciplino. „Sam sem,“ tako razmišlja, „človek pod oblastjo. Nad seboj imam poveljnike, pod seboj vojake. Kadar rečem kateremu od svojih podrejenih: ‚Pojdi!‘, tedaj gre, in: ‚Pridi!‘, pa pride. Prav tako stori z menoj ti, Gospod!“

Jezus mu je, začuden nad tolikim zaupanjem, odgovoril: „Niti v Izraelu nisem našel tolikšne vere!“

Jezus je torej sprejel pogana, enega tistih brezbožnežev, o katerih so trdili farizeji, da so „slabši od živali, nevredni usmiljenja“.

Najboljša pot k Bogu je, če se da duša voditi veri in ponižnosti.

Vlačuga z iskreno ljubeznijo

Tu je še drugo bitje, polno istih kreposti, eno tistih ubogih bitij, ki jih učeniki postave in pismarji niso mogli dovolj prezirati.

Farizej Simon je povabil Jezusa k obedu. Mogoče iz radovednosti, da bi si ga od blizu ogledal. Obed je potekal v ozračju vljudnosti, vendar hladno. Gostitelj si zaradi tega nemaniča ni delal prevelikih stroškov. Ni mu, kot bi bilo običajno, umil nog, ne mazilil glave z dišečim oljem, ne dal poljuba miru.

Medtem ko je Jezus jedel, po-

čivajoč na nizkem ležišču, naslonjen na levi komolec, obrnjen z bosimi nogami k steni, je vstopila v obednico žena. Običaj na vzhodu dovoljuje skoraj prost vstop v stanovanja, a izraelski modrijani so prepovedovali shajanje moških in žensk. Ta ženska je pa še manj zaželena, kot bi bile druge. Gre za vaško vlačugo, ki jo vsi poznajo.

Žena se je z alabastrno posodo, polno dišav, približala Jezusu in pokleknila k njegovim nogam. Kaj jo je k temu vodilo, kakšna bolečina ji je stiskala dušo? Iz oči so se ji vtilile solze in ji tekale po licih ter se mešale z dišavo, ki jo je razlila, da bi mazilila Odrešenika. Vsa pretresena si je razpustila lase in z njimi brisala Jezusu noge in jih vroče poljubljala.

Gostje so se zaničljivo in prezirljivo spogledovali.

Tedaj je on, ki je bral v dušah, spregovoril. Obrnil se je h gostitelju: „Simon, nekaj bi ti rad povedal.“

„Učenik, govori!“

„Dva dolžnika je imel neki upnik. Eden mu je bil dolžan petsto denarjev, drugi pa petdeset. Ker nista mogla plačati, je obema odpustil. Kateri izmed njiju ga bo imel rajši?“

„Menim,“ je odvrnil Simon, „da tisti, kateremu je več odpustil.“

„Prav si sodil,“ je povzel Jezus. „Zdaj pa pogledaj to ženo!“ Sledil je globok nauk. Njemu, pravičniku, dobremu človeku, Odrešenik ni imel veliko odpustiti. Ali je bil to razlog, da ga je tako hladno sprejel? Nesrečnica, ki ima sicer vso dušo umazano od grehov, pa tudi polno kesanja in nežnosti, pa je prišla k njemu in ga ponižno prosila.

Bolj kakor toga gotovost, da sem na pravi poti, gane božje srce občutek notranje bede, ki jo more potolažiti samo ljubezen. Jezus je rekel ženi: „Tvoja vera ti je pomagala. Pojdi v miru!“

Prizor je tako čist in ganljiv, da bi človek namesto razlage najrajši ponovil besede sv. Gregorja Venedičana (Dalje na 7. strani)

KAKORKOLI DELA ŽUPNIK, JE NAPAK

Če župnik enkrat deset minut dalj pridiga, tedaj je položil dolgo ploščo na gramofon.

Če pri pridigi glasno govori, tedaj vpije,

če normalno govori, ni mogoče ničesar razumeti.

Če ima lastni avto, je posveten,

če ga nima, ni v koraku s časom.

Če si v spovednici vzame čas, je predolg,

če kratko opravi, človeka sploh ne posluša.

Če mašo točno začne, njegova ura prehiteva,

če začne malo prepozno, mudi vso faro.

Če popravi cerkev, po nepotrebem zapravlja denar,

če tega ne naredi, pusti, da vse propada.

Če je mlad, nima nobene skušnje,

če je star, bi moral že vendar v pokoj,

če umrje, ni nikogar, ki bi ga nadomestil.

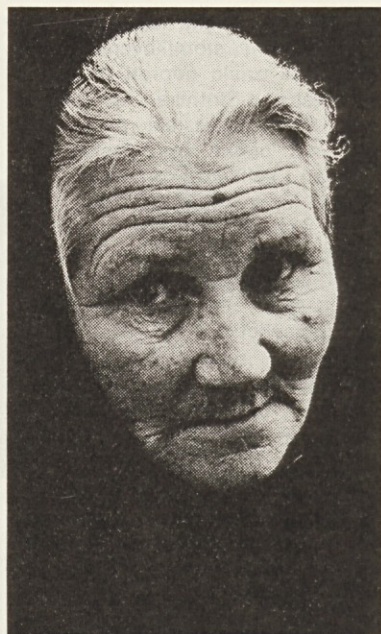
Pred koncem- boljše: pred začetkom

Človek ne bo v svojem življenju nikoli dobil in dajal zadosti ljubezni, resnice, prostosti, dobrote in veselja. Vedno je tu seganje po novem „jutri“. Človek se ne za-

dovolji z nobeno končno mejo. Tu leži najmočnejša gonilna sila za vse življenje in vsakršen napredek: živeti skušamo za dokončno prihodnost.

Osupljivo je, da obstoji upanje v boljšo prihodnost. Osupljivo je, kajti zadnje, kar nas res vse neizpodbitno čaka, je črna jama smrti. Življenje samo nam že podaja predokus smrti: boleče razočaranja, ohlajena ljubezen, samota, bolezní — vse to so prva znamenja, dá, že začetek smrti, kot so pajčevine v juliju že prva znamenja jeseni.

Najrazločnejše znamenje bližajoče se smrti je staranje. Življenje nas vse bolj upogiblje k zemlji. Naša prožnost se manjša. Tudi duhovne zmožnosti popuščajo. Človeški stiki postajajo težji. Vidimo, da se bliža konec. Da, prav v trenutku, ko se naučimo življenja pravilno spoznavati, pregledo-

Civilno poročena k obhajilu?

Ali lahko prejema žena, ki je civilno poročena z ločencem, zakramente? Spoznala je moža, ki je bil v prvem zakonu nesrečen zaradi ženine nezvestobe. Bil je na robu obupa in se je vdal pijachi. Pomagala mu je, da je postal boljši, in nato si ga je izbrala za svojega življenjskega tovariša. Ali ni to kruto, da sedaj sicer more kot verna žena prihajati k maši, ne sme pa prejemati zakramentov? Ali pa je v tem primeru vendar drugače?

Poskušal bom kratko odgovoriti, čeprav primer ni tako preprost.

Vaše vprašanje je, ali sme ta žena upati, da bo pri spovedi dobila odvezo in bo potem lahko pristopila k obhajilu, čeprav živi v civilnem zakonu z ločenim moškim.

Zakrament pokore je zakrament sprave z Bogom in Cerkvijo.

Ali pa je takšna sprava sploh mogoča, če bi ta žena dobro vedela, da je bil prvi zakon veljavno in nerazvezno sklenjen, da je bil sklenjen tako, da je moža in že-

no resnično združil Bog? Mislim, da je sprava v tem primeru mogoča samo, če se obnovi prva zakonska zveza oziroma druga preneha, ali če se mož in žena v drugi zvezi vsaj trudita, da živita kot brat in sestra, kolikor je to pač mogoče.

Če pa je omenjena žena prepričana, da prvi zakon pred Bogom ni bil veljaven (zaradi morebitnih okoliščin, v katerih je bil sklenjen, in glede na razmere, ki so sledile), četudi se to ne da dokazati, je sprava mogoča, to je, žena more dobiti pri spovedi odvezo od svojih grehov in prejeti tudi obhajilo. (Isto velja za moža.)

Vendar je treba paziti, da se ne bodo drugi verniki zaradi tega pohujševali. A spovednik bo že odločil, kakor se mu bo zdelo prav v tem pogledu.

Ostane še vprašanje, če bi žena nikakor ne mogla doseči sprave pri spovedi, ker je pač prepričana, da je bil prvi zakon pred Bogom veljavno sklenjen, in ker ne pride v poštev niti obnovitev prve zakonske zveze oziroma prekinitve sedanje niti ni nobene pri-

pravljenosti za zdržno življenje v drugi zakonski zvezi. V tem primeru more kljub vsemu zaupati v božje usmiljenje, če le sicer živi po veri oziroma se za to trudi. Bog jo bo gotovo spremljal s svojo ljubeznijo in ji dajal potrebne milosti, da bo vsaj ob smrtni uri ali šele v trenutku smrti dosegla spravo in ne bo zavržena.

Za konec bi pripomnil še to, da odveza ni „magična formula“, ki bi naj človeku zbrisala grehe, čeprav nima kesanja in volje, da se spreobrne. Odveza je učinkovita samo takrat, kadar se spovedanec resnično kesaja in ima tudi voljo, da začne novo življenje, kolikor je le mogoče. Zato je boljše storiti, kar je pač mogoče, in ohraniti zaupanje v božje usmiljenje, kakor pa izsiljevati odvezo, ki ne prinaša sprave z Bogom.

Kar pa zadeva tiste, ki se vedno radi pohujšujejo nad preveliko „popustljivostjo“ in preobilnim usmiljenjem, bi bilo prav, da dobro premislijo, če morda le ne spadajo med novozavezne farizeje...

Škof Vekoslav Grmič

vati in uživati, začnemo čutiti, da se nam izmika.

Življenjski večer postavlja človeka pred težavno nalogo: od nje ga terja neko dozorelost. Star človek more marsikdaj prav zaradi svoje starosti v vsem spoznati to, kar je globoko in povezujoče, prav tisto, kar je človeško. Kristus postaja takemu človeku čedalje manj nosivec nekega „svetovnega nazora“ in bolj Odrešenik ljudi, kakršni pač so v svoji nebogljenosti.

Ta zrelost in ta dobrohotni pogled starajočemu se človeku pogosto omogočita, da daje več moči in upanja kot kdo drug. Kako hitro so razočarani glasovi ob izvolitvi starca, kot je bil Janez XXIII., za papeža, potihnilli spričo miru, ki ga je s svojo človečnostjo širil okrog sebe!

To veličino opazimo samo pri tistih, ki so se v življenju že nau-

čili najti svojo srečo v sreči drugih. Kdor more tako živeti, preseže svojo majhnost, postane zares velik človek. Taki ljudje ne delajo velikega vtisa, toda kjer živijo, je mir. Da je kaj takega mogoče prav v veliki starosti, smemo pač razumeti kot migljaj na to, da se smrt ne izteka v hladen nič, temveč v veliko toploto ljubezni.

Drugi napad na naše življenje je bolezen. Dostikrat se zavoljo nje čutimo kot izločeni iz življenja. Zdi se, kot da bi človeku uhalo iz rok vse, kar mu je izpolnjevalo življenje: stik z ljudmi in stvarmi. Da, celo stik z Bogom: svojo podobo Boga smo vendar izoblikovali v zdravih dneh! Zdaj se zdi, da je odsoten. Človek je osamljen, navezan na golo, strogo vero.

Na drugi strani pa je lahko posledica boleznitudi to, da dobimo novo stališče do stvari, do ljudi

in do Boga prav zato, ker smo bili potisnjeni na rob življenja.

Za vsakega človeka pride kdaj bolezen, ki mu prinese povsem novo slutnjo: ta bolezen bi mogla pomeniti mojo smrt!

Smrt pa je neznosna skrivnost, na katero se noben človek nikdar ne bo navadil. Smrt ne sodi k človeku.

Vera v Kristusovo vstajenje je srčika veselega oznanila evangelija. Kdor veruje v to veselo oznanilo, ne more več reči: od smrti se še nihče ni vrnil. Verujemo, da se je Gospod po svoji smrti živ prikazal. Sredi skrivnosti uničenja, v smrti, je stopil Bog na plan. To je temelj našega upanja, da je življenje močnejše od smrti. Ne samo za Kristusa, prvorojenega od mrtvih. Vsi, ki jih on priznava za svoje, mu bodo sledili. Človeku ni namenjeno, da bi končal kot žival.

Po Holandskem katekizmu

KRISTUSOVA RESNICA ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

likega: „Če jo gledam, bi najrajši molčal in jokal.“

V nesrečnici, ki jo je rešilo spoznanje lastne nesreče, more najti sebe vsakdo, ki ga ni zastropil napuh „pravičnikov“.

Spreobrnjenci in zijala

Brez dvoma je bilo med množicami, ki so hodile za Odrešenikom po cestah, gričih in bregovih jezera, še mnogo podobnih ljudi, pri katerih je dosegla Jezusova beseda popolno spreobrnjenje. Seveda pa je bilo med njimi poleg vernih tudi dokaj radovednežev, koristolovcev in zijal.

Jezus si ni delal utvar. Koliko teh ljudi je razumelo čudeže kot znamenje njegovega božanstva? Za koliko od njih so bili čudeži le zanimivost ali uteha za njihovo radovednost? Ljudje vedno žele „znamenj z neba“: če jih dobé,

se zanje ne zmenijo; če jim jih pa Bog odkloni, so razočarani in nezadovoljni. Zato se jim Jezus umakne, kadar hočejo doseči od njega čudeže na povelje.

Jezusovi prvi verniki so nekakšna podoba bodoče Cerkve: poleg tistih, ki zares žive iz svoje vere in so vsak trenutek pričevalci, je mnogo drugih, ki zdrsnejo v otopelost, brezbriznost in zakrinkano nevero.

Nekaj žalostnega je v grožnji, ki jo je Jezus malo prej, preden je zapustil Galilejo, izrekel krajem, ki se jim je tako razdaljal: „Gorje ti, Korozain, gorje ti, Betsajda! Zakaj, ko bi se bili v Tiru in Sidonu zgodili čudeži, ki so se zgodili v vama, bi se bila zdavnaj spokorila v raševini in pepelu. Toda povem vama: Tiru in Sodomi bo na sodni dan laže ko vama. In ti, Kafarnaum, se boš mar do neba povzdignil? Do pekla se boš pogreznil. Zakaj, ko bi se bili v Sodomi zgodili čudeži, ki so se zgodili v tebi, bi bila ostala do današnjega dne.“ Daniel Rops

WERENFRIED VAN STRAATEN, belgijski redovnik (premonstratenski), zbira že od leta 1948 pomoč za begunce iz vzhodne Evrope in za pomoč Cerkvi tam. Po njegovem posredovanju prispevajo za omenjena namena še danes milijoni kristjanov. Pater je znan v svetu pod pridevkom „Speckpater“.

jack
london

kje si bova spletla gnezdo?

roman o dveh
preprostih
in dobrih ljudeh

Dosedanja vsebina:

Saša Brown, delavka v likalnici, in Billy Roberts, vozač, sta se spoznala na neki prireditvi. Nekaj mesecev kasneje sta se poročila. Preselila sta se v najeto hišico.

Tudi Sašina in Billyjeva prijateljca Bert in Marija sta se poročila.

Skupno življenje Saše in Billyja pa so začeli kaj kmalu pretresati različni udarci: zmanjkalo je dela, delavci so stavkali, prijatelj Bert je bil v nekem spopadu s policijo ubit, Saša je pri tem izgubila še nerojeno deklico, Bertova vdova Marija se je odselila, izginila je tudi čudaška soseda Mercedes, na katero se je bila Saša medtem zelo navezala.

Billyju je šla brezposelnost tako na živce, da se je predal

pijači. Zaradi nasilja v pijanosti je moral za en mesec v zapor. Ko se je vrnil, ga je Saša pregovorila, da zapustita mesto in se preselita kam na deželo.

Res sta odšla na pot. Po najrazličnejših prigodah sta se za nekaj časa naselila v Carmelu, kjer sta se seznanila s pesnikom Marcom Hallom, ki jima je bil zelo naklonjen.

Ko so se nekoč pogovarjali o kraju, na katerem bi se ona dva rada naselila, jima je pesnik pokazal mesec, češ da more biti samo na njem taka dolina, ki jo iščeta.

„Ali ljubo dete, kje se morete nadejati, da bi našli tak zemeljski raj?“ je nadaljeval Hall. „Sekvoj na primer ni, koder ni megle. To dvoje je nerazdružljivo. Sekvoje rasto samo v megljenem pasu.“

Saša je pomislila.

„Nu, nekoliko megle bi že prenesla,“ je odnehala, „skoraj vse bi prenesla, samo da bi imela sekvoje.“

Moški člani naselbine so odkrito in zmerom enako neprisiljeno kazali svoje občudovanje do Saše.

A ona tega ni nápak razumela in ni izgubila pameti. Tega se ni bilo bati, zakaj njena ljubezen do Billyja je utripala močneje ko kdaj prej. A tudi pretiranega občudovanja si ni očitala. Poznala ga je takega, kakršen je bil, in ga ljubila z odprtimi očmi. V njem ni bilo knjižne učenosti, nič umetnosti kakor v drugih možeh. Njegova slovnica je bila slaba. To je vedela, kakor je vedela tudi to, da se ne bo nikoli popravila. A vendar ga ne bi zamenjala za nobenega izmed ostalih, niti za Marka Halla ne, tega moža s knežjim srcem, ki ga je ljubila nekako tako, kakor je ljubila njegovo ženo.

V tem pogledu je opažala pri Billyju neko zdravje in prostodušnost, neko v bistvu ukoreninjeno poštenje, ki ga je cenila nad vso knjižno učenost in vse bančne račune. Prav s tem zdravim in prostodušnim poštenjem je bil premagal Halla v tisti večerni debati, ko je dal pesnik duška svojemu

pesimizmu. Billy ga ni bil porazil z učenim orožjem, ampak samo s tem, da je bil on sam in da je izpovedal resnico, ki jo je nosil v sebi. In kar je bilo najlepše — niti zavedal se ni, da je bil zmagal. Sprejel je bil odobravanje kakor dobrodušno šalo. A Saša je to čutila, dasi bi bila težko povedala, kako. In za zmerom si je bila zapomnila, da ji je Shelleyeva žena potem z žarečimi očmi zašepetala: „Oh, Saša, kako srečni morate biti!“

Če bi bili silili Sašo, naj vsaj poizkusi izraziti, kaj ji pomeni Billy, bi bila storila to z edino besedo: „Moža“. Zakaj to je bil zanj zmerom. In ta Billy jo je imel rad. To je vedela. Vedela je, po utripu nečesa, kar čuti in ceni samo žena. Ljubil jo je manj divje, to je bilo res, a zato tem bolj globoko in zrelo. To je bila ljubezen, ki ne mine, samo da se ne bi nikoli več vrnila v mesto, kjer so vse lepe duhovne reči poginjale in je samo zver kazala zobe.

Zgodaj spomladi sta se Mark Hall in njegova žena odpeljala v New York. Saša in Billy sta postala oskrbnika hiše.

Saša je bila v pismu sporočila Hallu in njegovi ženi, da se mislita z Billyjem takoj v začetku poletja odpraviti na pot in spet iskati doline na mesecu.

Billy in Saša sta preživela zimo v Ukiji. Tam tudi kupila dve kobilici, voz in psa Posuma.

Drugo jutro sta se zgodaj odpeljala. Possum je sedel med njima na sedežu in od same vzne-mirjenosti odpiral rožnato žrelce. Izprva sta mislila kreniti naravnost proti obali, a letni čas je bil še prezgodnji in neposute prstene ceste še preveč razmehčane po zimskem dežju. Zato sta zavila na vzhod v Jezersko krajino z namenom, da raztegneta svojo pot na sever, skozi zgornjo Sacramentsko dolino in čez gore proti Oregonu. Nato bi krenila na zahod k obali, kjer bi bile ceste ob tistem času že dobre in bi potovala ob njej vse dol do Zlatih vrat.

Vsa dežela je bila zelena in po-

sejana s cveticami in sleherni dolinica, ko sta prišla med hribe, je bila podobna vrtu.

„Ho!“ je zaničljivo rekel Billy, kakor da bi se obračal k vsej pokrajini. „Pravijo, da na kamnu, ki se kotali, še mah ne raste. A zdaj poglej vse to, kar se nama je nabralo! Nikoli v svojem življenju še nisem imel toliko svojega na mah. Pa so vendar bili časi, ko se nisem kotalil. Vraga — še pohištvino ni bilo najino. Komaj obleka, ki sva hodila v njej, pa nekaj starih nogavic in drugih takih reči.“

Saša je segla proti njemu in se dotaknila njegove roke in on je vedel, da je to roka, ki ljubi njegovo roko.

Ko so se začeli vzpenjati navkreber, je postala cesta naporna in kamnita, a razvodje je bilo položno in kmalu so se peljali po kanjonu Višnjevih jezer med bujnimi, zlatimi makovimi polji. Po dnu kanjona je tekel širok trak višnjeve vode. Spredaj so se v daljavi gubančile vrste hribov in čisto zadaj je sredi slike štrlela višnjeva gora.

Povprašala sta zalega črnookega moža s kodrastimi sivimi lasmi. Odgovarjal jima je z nemškimi naglasom, medtem ko se jima je žena veselega obraza smehljala z visokega, rešetastega okna švicarske hišice, ki je ždela v bregu. Billy je napojil konja pri čedni gostilni, ki je stala nekoliko naprej, in gostilničar je stopil na prag, pokramljal z njima in jima povedal, da je zgradil svojo gostilno sam, po načrtih tistega črnookega moža, ki je bil arhitekt iz San Francisca.

„Napredujeva, napredujeva,“ se je Billy smejal sam pri sebi, ko sta se peljala dalje med vijočimi se griči, mimo drugega višnjevega jezera. „Ali opažaš, kako se drugače vedejo proti nama, odkar se voziva, kakor pa prej, ko sva hodila peš in tvorila vsak svoj svenženj na hrbtu?“

Cesta je postajala širša. Veliki travniki, po katerih se je med skupinami hrastov pasla živina, so se raztezali obakraj nje. Nato se je razprostiralo pred njima Jasno jezero kakor majhno morje, lisa-

sto in penasto od sunkov vetra z visokih gora, ki so se na njihovih severnih področjih še vedno iskri- le bele snežne lise.

Deset dni potem sta se pripeljala v Williams, v Coluški pokrajini. Tu sta prvič spet naletela na železnico. Billy se je že oziral po njej, kajti za vozom sta mu peketala dva krasna delovna konja, ki ju je bil spotoma kupil, da bi ju poslal v Oakland.

„Prevroče,“ je bila Sašina sodba, ko je pogledala po lesketajoči se ploskvi široke Sacramentske doline. „Nič sekvoj. Nič hribov. Nič gozdov. Nič manzanitovcev, nič madronjevcev. Samotno je in žalostno —“

„In tako je kakor tisti otoki v reki,“ je pripomnil Billy. „Vražje bogato je videti, a preveč diši po težkem delu. To utegne biti za tiste, ki ne morejo živeti, ne da bi se ubijali — a Bog ve, da ne opazam ničesar, kar bi vabilo k zabavi. Ne ribolova ne lova, samo delo. Če bi moral živeti tu, bi še jaz začel delati.“

Mnogo vročih in prašnih dni sta se vozila po kalifornijskih ravninah proti severu in povsod sta srečavala znamenje „novega“ poljedelstva — velike napajalne jarke, že izkopane in take, ki so jih šele kopali, električne vode z gora, ki so preprežali deželo na vse strani, in mnogo novih farmerskih hišic na majhnih, nedavno ograjenih zemljiščih. Stare velike farme so razkosavali. A nekatera velika imetja po pet in deset tisoč oralov so bila še ostala; posejana z mogočnimi dolinskimi hrasti so se raztezala od bregov Sacramenta vse tja do obzorja, ki je drhtelo v vročinskih valovih.

„Bogatih tal je treba, da zrasto taka drevesa,“ jima je rekel neki farmer, ki je imel deset oralov.

Zavila sta bila s ceste in zape- ljala kakih sto čevljev proti njegovemu malemu skednju, da bi napojila kobil. Lep mlad sadovnjak je pokrival večino deseterice oralov, čeprav je bilo dokaj prostora odmerjenega za belo popleskane kurnike in z žico ogra-

jena tekališča, po katerih je brskalo na stotine kokoši. Pravkar je gradil predalčasto ogrodje za majhno hišo.

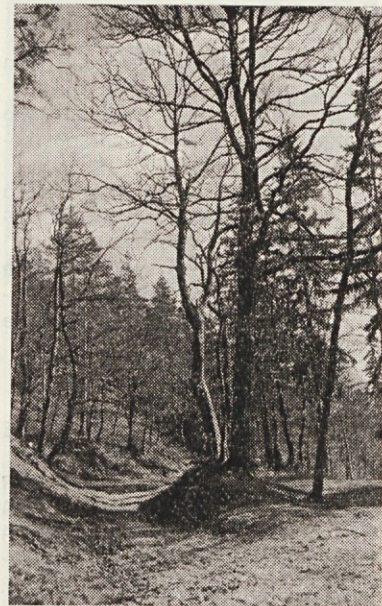
„Počitnice sem si vzel, ko sem kupil,“ je pripovedoval, „pa sem nasadil drevesa. Nato sem se vrnil k svojemu delu in ostal pri njem, dokler ni bila zemlja otrebljena. Zdaj sem stalno tu in, kakor hitro bo hiša zgrajena, pošljem po ženo. Nič kaj zdrava ni, pa ji bo dobro delo. Leta in leta sva delala in snovala načrte, da bi se rešila iz mesta.“ Premolknil je in blaženo vzdihnil: „In zdaj sva prosta.“

Voda v koritu je bila segreta od sonca.

„Stojte,“ je rekel mož, „te konja ne smeta piti. Dal jima bom hladne.“

To rekoč, je stopil v majhno lo- po in obrnil električno stikalo; motor, ne večji od škatle za sadje, je zabrnul. Pet palcev širok curenk iskreče se vode je pljusnil v plitki glavni jarek napajalne naprave in se po mnogih stranskih odcepkih razlil v sadovnjak.

„Ali ni krasno, kaj? Krasno, krasno!“ je navdušeno zapel možak. „To pomeni popje in sadje. Kri in življenje pomeni. Le poglej-

kaj pravite?

ALI SEM SE RES VARALA?

ŽE NEKAJ DNI SEM SEM OBU-
PANA. LJUBEZENSKE TEŽAVE MI
POVZROČAJO TAKE SKRBI. PRED
ŠESTIMI TEDNI SEM NAMREČ
SPOZNALA PRIJETNEGA FANTA.
ZALJUBILA SVA SE IN SI OBLJU-
BILA ZVESTOBO, ČETUDI SE NE
BOVA MOGLA VEDNO VIDETI. PI-
SALA SEM MU ŽE ŠEST PISEM,
ON PA SE NE GANE, DASI MI JE
ZATRJEVAL, DA BREZ MENE NE
MORE VEČ ŽIVETI.

Morda ste vzeli romanco s tem fantom malo preresno. In naknadno ste si doživljaj naslikali tako pestro, da je zdaj razočaranje seveda tem večje.

Najbrž je šlo temu fantu le za majhno doživetje. Sicer bi se gotovo vsaj enkrat oglasil.

Če ne bo dal od sebe nikakega znaka življenja, ga poizkusite pozabiti! Pa nikar zato ne obsodite vseh moških!

NA PROSLAVAH POZABI NAME

V SPLOŠNEM SE Z MOŽEM KAR
DOBRO RAZUMEVA. POROČENA
SVA ŽE VEČ KOT PET LET. TODA
VČASIH IZTIRI IN TO MU ZAME-
RIM.

te! Človeku bi se zazdelo, da je zlat rudnik slab dovtip in krčma moreč sen. Jaz vem, kako je to. Bil sem... natakarkar sem bil prejšnje čase. Res, večino svojega življenja sem bil natakarkar. Tako sem si prislužil denar za kmetijo. In ves čas sem sovražil ta posel. S farme sem doma in vse življenje sem koprnel, da bi se mogel vrniti na kmete."

Obrisal si je naočnike, da bi bolje videl ljubljeno vodo. Nato je vzel motiko in odkorakal z njo ob glavnem jarku kopat nadaljnje odcepke.

"To je najzabavnejši natakarkar, ki sem ga kdaj videl," je menil Billy. "Mislim sem, da je kupčijski človek. V kakem zelo mirnem hotelu je moral biti."

"Ne odpeljiva se še," je poprosila Saša. "Rada bi govorila z njim."

Vrnil se je, brisoč si naočnike, in s svetlim obrazom zroč na vodo, kakor da bi bil ves očaran od nje. S Sašine strani ni bilo treba nič večjega truda, da se mu je razvezal jezik, kot poprej z njegove, da je spravil motor v tek.

"V začetku petdesetih let so zasedli ves ta kraj pionirji," je dejal. "Mehikanci niso bili nikoli prišli do tod in tako je bilo vse državna zemlja. Vsak je dobil sto šestdeset oralov. In kakšne zemlje! Zgodbe, ki jih pripovedujejo o tem, koliko pšenice so pridelali na vsakem oralu, so skoraj neverjetne. A potlej so prišle razne spremembe. Tisti izmed pionirjev, ki so bili najbolj premeteni in vztrajni, so držali svoje in pridajali to, kar so kupili od drugih. Nemalo četrtink je treba, da nastane farma, kakršne so bile nekdanje. In tako ni trajalo dolgo, pa so ostale samo še velike farme."

"To so bili srečni igralci," se je oglasila Saša.

Mož je pritrjevalno pokimal in nadaljeval.

"Naši stari so računali in zbirali, širili svoja velika posestva, gradili velike skednje in hiše ter zasajali okoli njih sadovnjake in cvetlične vrtove. Mladi pa, pohujšani od vsega tega bogastva, so od-

hajali v mesta in ga zapravljali. In v nečem so bili stari in mladi složni: v tem, da so izmozgavali zemljo. Leto za letom so jo odirali in ožemali za ogromne pridelke. Vračali ji niso ničesar. Vse, kar so pustili, je bila izpita ornica. Da, veliki kosi sveta so bili tako izmozgani, da so se spremenili malone v puščavo.

Nekdanjih velefarmarjev zdaj ni več, hvala Bogu, in tako je spet nekaj možnosti za nas male. Nič dosti let ne bo trajalo, pa bo vsa dolina razdeljena na farme, kakršna je moja. Le pogledajte, kaj delamo! Na izrabljeno zemljo, ki ni več hotela roditi pšenice, napoljemo vodo in lepo ravnamo z njo — in zdaj pogledajte naše sadovnjake!

Vodo imamo — z gora in izpod zemlje. Pred nekaj dnevi sem bral poročilo o tem. Vse življenje je odvisno od hrane. Vsaka hrana je odvisna od vode. Tisoč funtov vode je treba, da pridelate funt hrane; deset tisoč funtov, da pridelate funt mesa. Koliko vode popijete v letu dni? Nekako tono. Pojeste pa okoli dvesto funtov zelenjave in dvesto funtov mesa na leto — kar pomeni, da zaužijete sto ton vode v zelenjavi in tisoč ton v mesu — to je, da je treba za vzdrževanje majhne ženice, kakršna ste vi, vsako leto enajststo in eno tono vode."

"Vraga!" to je bilo vse, kar je mogel Billy reči.

"Po tem vidite, kako je vse prebivavstvo odvisno od vode," je nadaljeval bivši natakarkar. "No, da, vodo imamo, neizmerne podzemeljske zaloge; še nekaj let pa bo ta dolina enako gosto naseljena kakor Belgija."

Zamaknjen v petpalčni potoček, ki ga je brneči motor sesal izpod zemlje in spet izlival nanjo, je pozabil na svoje predavanje in stal in gledal, ves očaran, ne misleč na kaj drugega, medtem ko sta gosta pognala.

"In ta je nalival pijače!" se je čudil Billy. "Prej bi sodil, da je bil natakarkar v kaki abstinentški gostilni, bogme da!"

"Kar lepo je pomisliti — vsa ta

voda in vsi ti srečni ljudje, ki bodo tukaj živeli —“

„A dolina na mesecu vendarle ni!“ se je zasmejal Billy.

„Ne,“ je odgovorila. „V dolini na mesecu jim ni treba namakati tal, razen če hočejo saditi nemško deteljo in druge take reči. Midva potrebujeva vode, ki naravno žubori iz tal in se v majhnih potočkih razliva po zemljišču, na meji pa lep, velik potok —“

„S postrvmi!“ je Billy prestregel besedo. „In vrbe in vsake vrste drevesa morajo rasti na njegovih bregovih in tu pa tam mora biti kaka brzica, da mečeš iz nje postrvi, in globokega tolmana ne sme manjkati, da v njem lahko plavaš in se potapljaš. Pa vodomcev in kuncev, ki prihajajo pit — nemara tudi kak jelen —“

„In na travnikih naj bodo škrjančki,“ je dodala Saša. „V drevju pa grlice. Grlice morava imeti — in velike, sive gozdne veverice.“

„Hej, ta dolina na mesecu bo res dolina, ki jo bo veselje pogledati,“ je zamišljeno rekel Billy in z bičem odšvrknil muho, ki je bila sedla kobilu na bok. „Ali misliš, da jo bova kdaj našla?“

Saša je v trdnem prepričanju pokimala z glavo.

„Tako gotovo, kakor so Židje našli obljubljeni deželo, mormoni Uto in pionirji Kalifornijo. Ali se še spominjaš zadnjega dobrega sveta, ki sva ga dobila pri odhodu iz Oaklanda? ‚Kdor išče, najde.‘“

Lični voz, ki sta ga vlekla svetlogriva in svetlorepa lisasta rjavca, je drdral proti severu, zmerom proti severu, po rodovitni, cvetoči in pomlajeni deželi.

Pri Reddingu sta se z vrvmim brodom prepeljala čez Sacramento in v dušeči pripeki ves dan nadaljevala pot med valovitim gričevjem in po ravnih planotah.

Skozi Siskiyou in čez visoke gore sta dospela v Ashland in Medford in se utaborila ob divjem Rogue Riverju.

„Prekrasno je,“ je rekla Saša, „a dolina na mesecu ni.“

„Ne, dolina na mesecu ni,“ je pritrdil Billy.

„Kdor išče, najde,“ je obetala Saša, ko sta krenila proti severu skozi Grantovo sotesko in v isti smeri dalje po gorah in rodovitnih oregonskih dolinah.

To je bilo jeseni. Pri Rossu, stari trdnjavi, sta obrnila Tihemu morju hrbet in zavila v dolino Ruske reke, daleč pod Ukijo, preko Cazadera in Guernevilla. V Santi Rosi se je Billy zamudil z vkrcavanjem konj in tako je bilo že popoldne, ko je pognal na jug in na vzhod proti Sonomski dolini.

Zavila sta na desno in jela voziti po vrsti strmih višin. Čim bolj sta se bližala gori, tem več je bilo znamenj, da je vode v obilju. Vozila sta ob potoku in, dasi so bili vinogradi suhi od poletne vročine, so vendar rasle okoli kmetij po globelih in na ravnini skupine krasnih dreves.

„Morda je čudno slišati,“ je menila Saša, „a jaz se kar zaljubljam v to goro. Zdi se mi skoraj, kakor da sem jo že nekje videla, tolikanj dobro dé gledati nanjo!“

Ko sta se zapeljala čez most in zavila okoli ostrega ovinka, ju je mahoma ogrnil skrivnosten somrak in hlad. Vse okoli njiju so se dvigala ponosna debla sekvoj. Tla v gozdu so bila rožnata preproga iz jesenske praproti. Tu pa tam so prodirali v globoko senco sončni prameni in ogrevali gozdni mrak. Vabljlive steze so se vile med drevjem in izginjale v prijetnih zatišjih med kolobarji rdečih stebrov, ki so rasli okoli prahu strohnelih prednic in že s premerom krogov, v katerih so stali, pričali o njihovi ogromnosti.

Iz gozdiča sta se vzpela na strmo razvodje, ki je bilo samo vogal Sonomske gore. Pot je vodila dalje po valovitih planotah in majhnih zarezah in kanjonih, ki so bili vsi bujno poraščeni z gozdovi in polni vode. Ponekod je bila cesta kar blatna od studencev, ki so izvirali ob njej.

„Ta gora je kakor goba,“ je rekel Billy. „Zdaj smo na koncu suhega poletja, a tod curlja iz tal, kamorkoli se ozreš.“

„Vem, da nisem bila še nikoli tu,“ je Saša glasno dejala sama

**DOBRO VE, DA GA IMAM RA-
DA, ZATO MISLI, DA SI LAHKO
MARSIKAJ DOVOLI. SAMO PRI-
MER: PRETEKLO SOBOTO JE OB-
HAJAL NJEGOV KEGLJAŠKI KLUB
DESETLETNI JUBILEJ. TUDI ŽENE
SMO BILE POVABLJENE, A STA
SE LE DVE ODZVALI.**

**MOJ MOŽ JE NAMERAVAL BITI
OKROG POLNOČI DOMA. PRIŠEL
PA JE PROTI JUTRU. VSA DRU-
ŠČINA JE, KOT JE SLIŠATI, TA-
KO DOLGO SLAVILA TA PRAZNIK.
JAZ SEM DOMA URO ZA URO
ČAKALA NANJ.**

**ALI NI RAZUMLJIVO, DA SEM
SE POTEM KISLO DRŽALA? ALI
NI NJEGOVO RAVNANJE BREZ-
OBZIRNO? NOBENIH POJASNIL
NISEM HOTELA POSLUŠATI.**

**ZDAJ GOVORIVA ŽE TRI DNI
SAMO NAJNUJNEJŠE. DANES
OPOLDNE MI JE OČITAL, DA SEM
UTELEŠENA PREOBČUTLJIVOST.
TODA ČE POREČEM NA VSE JA
IN AMEN, BO KONČNO SPLOH
POZABIL, DA JE POROČEN.**

Draga gospa, „pregrešek“ Vašega moža se mi ne zdi tako te-

žak, da bi bilo treba delati iz nje-
ga afero.

Kaj se je zgodilo? Vaš mož je
v krogu prijateljev in znancev, ki
jih tudi Vi dobro poznate, dalje
praznoval, kot je predvideval. Se-
veda priznam, da si vsaka žena
dela skrbi. Toda vedeli ste, kje je
Vaš mož in v kakšni družbi se na-
haja. Poleg tega bi bili šli lahko
z njim, saj je povabilo veljalo tudi
Vam.

Ali ga večkrat pustite iti same-
ga? Zakaj ne praznujete tudi Vi,
če kaj praznujete? Ne pustite ven-
dar, da bo imel mož občutek, da
ga puščate samega.

Naglašate, da ga imate radi. Me-
nim, da bi morala biti ljubeča žena
v takem primeru malo bolj strpna.
Končno ne gre za pregrešek! To,
kar je storil Vaš mož, je malenkost.
Vsak izmed nas potrebuje od
drugega odpuščanja, sicer sožitje
sploh ni mogoče. Škoda bi bilo,
če bi si zaradi tega grenili življe-
nje!

IN RASTEM, RASTEM

*ZELO SEM NESREČNA, KER
SEM V ZADNJIH DVEH LETIH TA-
KO ZRASTLA, DA SEM ZDAJ, 17-
LETNA, ZA GELO GLAVO VEČJA
OD STARŠEV. ALI JE MOGOČE
TEMU ODPOMOČI S KAKŠNIM
OPERATIVNIM POSEGOM? ALI
JE TO ZELO DRAGO?*

Vsak teden prihajajo pisma s
podobno vsebino. Nekdo je pre-
majhen in bi rad kakšno sredstvo
za rast, drugi je predolg in bi bil
rad manjši, tretji je predebel, če-
trti presuh, vsi pa pozabljamo, da
moramo ostati taki, kakršne nas je
narava dala.

Razumljivo je, da igrajo v Vaši
starosti take zunanosti večjo vlo-
go. Možno je, da ste za svojo sta-
rost malo veliki. A kdo pravi, da
boste še rastle? Pri nekaterih neha
rast že po razvojnih letih. Ko se
postava nekoliko izravna, tudi ve-
likost ne bo več tako vidna.

Torej, glavo pokonci kljub ali
pa prav zaradi Vaše dolžine!

pri sebi. „A vendar mi je vse tako
domače! Sanjati se mi je moralo.
In tu so madronjevci — cel gozdčič
jih je! In manzanitovci! Tako mi
je, kakor da sem prišla domov...
Oh, Billy, če bi se izkazalo, da je
to najina dolina!“

„Čudovito je,“ ji je pritrdil. „Jaz
ne bi dal kvadratne milje takega
sveta za vso Sacramentsko doli-
no, pa da mi navržejo vse rečne
otoke in še Srednjo reko za zvr-
hano mero. Zelo bi se motil, če
tamle gori ne bi bilo jelenov. In
kjer so studenci, so tudi potoki
in potoki pomenijo postvri.“

Prešla sta veliko, dobro urejeno
farmo, obdano s skednji in gove-
jimi stajami, nadaljevala pot pod
gozdnimi oboki in prišla iz goz-
da tik ob polju, ki je Sašo že na
prvi mah očaralo. V pravilnem loku
se je dvigalo od ceste navkreber,
pod goro, kjer je v daljavi mejilo
ob nepretrgano vrsto dreves. Pol-
lje je v zarji bližnjega zahoda ža-
relo kakor suho zlato.

Spredej in na desni, za ostrimi
grebeni gora, ki so jih oddeležali
globoki, zeleni kanjoni, medtem
ko so se niže spodaj razširjale v
valovite sadovnjake in vinograde,
sta prvokrat zagledala Sonomsko
dolino in divje grebene, ki so ob-
robjali njeno vzhodno stran. Na
levi se je odpiral razgled po zlati
deželi majhnih gričev in dolin. Da-
lje na severu sta videla drugi del
doline in še bolj zadaj steno, ki
jo je zapirala — gorski greben,
čigar najvišji vrh, nekdanji ognje-
nik, je mohl svoje rdeče, raztr-
gano teme v rožnato, mehko ne-
bo. S severa proti jugovzhodu
se je gorski greben sločil v sončni
bleščavi, medtem ko so Sašo in
Billyja že odevale večerne sence.

Vse nebo na vzhodu je bilo ob-
lito z globoko rožnatim sijem, ki
se je spuščal na gore in jih ode-
val v vinsko-rubinasto barvo. So-
nomsko dolino je jela zalivati škr-
latna povodenj, ki je naraščala
ob vznožjih gora, kipela višje in
višje ter jih poplavljala in utapljala
v svojem škrlatu.

Saša je molče pokazala v doli-
no, češ da je ta škrlatna povod-
enj samo večerna senca Sonom-

ske gore. Billy je pokimal, nato
je pognal konja. In voz se je jel
v toplem, z barvami prepojenem
somraku spuščati proti dolini. Vse-
lej, kadar se je cesta nekoliko
vzdignila, sta začutila prelestno,
hladno sapo s Tihega morja, ki
je bilo štirideset milj od tod. Iz
sleherne majhne globeli je puhtel
topli dih jesenske zemlje, nasičen
z vonjem opaljene trave, osutega
listja in venečih cvetic.

Dospela sta na rob globokega
kanjona, ki je bil videti, kakor da
bi segal prav v osrčje Sonomske
gore. Brez besede, ravnajoč se sa-
mo po tem, kar je videl na Saši-
nem obrazu, je Billy znova usta-
vil voz.

Kanjon je bil poln divje lepote.
Visoke sekvoje so ga obroblyale
z obeh strani. Na njegovem od-
daljenem robu so stali trije robati
kopci, gosto poraščeni z jelovjem
in hrastjem. Med njimi je bilo opa-
ziti manjši kanjon, ki se je iztekal
v glavnega in je bil takisto obrob-
ljen s sekvojami. A Billy je po-
kazal na strnišče, ki se je širilo
ob vznožju teh kop.

„Na takihle poljih, mislim, bi se
morale pasti moje kobile,“ je de-
jal.

Spustila sta se v kanjon. Cesta
je tu spremljala potok, ki je žu-
borel pod javori in jelšami. Ognje-
ni svit sončnega zahoda, ki se je
odbijal na bežečih oblakih jesen-
skega neba, je polival kanjon z
rdečino, v kateri so goreli in tleli
madronjevci in s trto oviti manza-
nitovci. Zrak je dišal po lovuru.
Divje vinske trte so preraščale po-
tok od drevesa do drevesa kakor
živi mostovi. Hrastí vseh vrst so
se zavijali v čipkasto špansko ma-
hovje. Praprot je bujno rasla ob
vodi. Od nekod se je tožno ogla-
šala grlica. Petdeset čevljev nad
zemljo, skoraj tik nad njima, je
skočila neverica preko ceste —
siv blisk med dvema drevesoma.
Po nihanju vej sta Saša in Billy
lahko zasledovala njeno zračno
pot.

„Kar nekaj mi pravi —“ je iz-
pregovoril Billy.

„Daj meni, da prva povem,“ je
zaprošila Saša.

Počakal je, z očmi uprtimi v njen obraz, ko je vzneseno gledala okoli sebe.

„Našla sva svojo dolino,“ je zašepetala. „To si hotel reči, jeli?“

Pokimal je, a rekel ni ničesar.

Še več skakajočih veveric, še več rdečih madronjevcev in veličastnih hrastov, še več čarobnih krogov sekvoj — in nato sta dospela, še vedno ob žuborečem potoku, do lese tik ob cesti. Pred njo je stala preprosta skrinjica za pošto, na kateri je bil napis „Edmund Halle“.

Voz je zdrdral po cesti, ki je bila nastlana z osutim listjem javorov, hrastov in jelš. Nato sta prišla do kraja, kjer sta se potoka zlivala.

„Oh, kak prostorček za dom,“ je vzkliknila Saša, kažoč preko Divje vode. „Glej, Billy, tamle na polici, nad travnikom!“

„Tla so bogata, Saša. Tudi na polici mora biti rodovitna zemlja. Be poglej, kakšna velika drevesa rasto na njej. Gotovo ne manjka studencev.“

„Peljiva se tja!“ je dejala.

Zavila sta z glavne ceste in se po ozki brvi prepeljala čez Divjo vodo. Nato sta prišla na staro, razvoženo pot, ki je vodila ob enako starem plotu iz latev.

Pripeljala sta se do lese, ki je bila odprta in sneta s tečajev. Pot na polico je šla skozi njo.

„Tukaj je — vem!“ je z globokim prepričanjem rekla Saša. „Kar noter zapelji, Billy!“

Majhna, pobeljena farmarska hišica z razbitimi okni se je pokazala izza dreves.

Tiho govorec sta krenila pod velikimi hrasti okoli hiše in se ustavila pred majhnim skednjem. Ni sta si dala toliko časa, da bi bila izpregla. Privezala sta kobili in šla na ogleda.

Pobočje s police do travnika je bilo strmo, a gosto porastlo s hrasti in manzanitovci. Ko sta lomastila po grmovju, sta splašila jato prepelic iz njihovih gnezd.

„No, kako je z divjačino?“ je vprašala Saša.

Billy se je namuznil in jel pregledovati studenec, ki je izlival

svojo čisto vodo na travnik. Tu so bila tla izsušena in široko razpokana.

Razočaranje je leglo Saši na obraz, a Billy, ki je med prsti drobil gručo prsti, se še ni mogel odločiti.

„Bogata je,“ je izpregovoril, „najmlajša in najzlahnejša prst, ki jo je voda deset tisoč let nosila s hribov. Ali —“

Premolknil je, se razgledal na vse strani, opazujoč obliko travnika, ga prehodil do sekvoj na oni strani in se nato vrnil k Saši.

„Nič ni vreden, kakršen je zdaj,“ je dejal. „A če bi prav ravnali z njim, bi bilo težko najti boljšega. Vse, česar potrebuje, je nekoliko zdrave pameti in veliko mokrote. Ta travnik je naravna krnica, ki še ni napolnjena. Med sekvojami se strmo udara v vodo. Pojdiva, po-kažem ti.“

Krenila sta med sekvoje in prišla do Sonomskega potoka. Na tem kraju ni bilo slišati žuborenja. Potok se je izlival v mirno jezerce. Vrbe na njuni strani so se z vejami dotikale vode. Nasprotni breg je bil strmina. Billy je zmeril višino brega z očmi, globino vode pa z naplavljenim drogom.

„Petnajst čevljev,“ je naznanil. „To pomeni, da lahko na vse načine skačeš z brega. In sto vatlov daleč lahko plavaš sem in tja.“

Krenila sta ob jezercu. Končavalo se je z brzico, ki je drla preko golega skalovja v drugo jezerce.

Ko sta še gledala, se je po bliskovito vrgla v zrak postrv in padla nazaj. Mirna gladina se je pokrila s krogi, ki so se širili.

„Zdi se mi, da ne bova zimovala v Carmelu,“ je rekel Billy. „Ta kraj je kakor nalašč ustvarjen za naju. Jutri dopoldne bom dognal, čigav je.“

Čez pol ure, ko je krmil konja, je opozoril Sašo na žvižganje lokomotive.

„Svojo železnico tudi imaš,“ je dejal. „Vlak prihaja v Glen Ellen, to je komaj miljo od tod.“

Saša je že dremala pod odejami, ko jo je Billy zbudil.

ALI NAJ SE PONOVNO Z NJIM POROČIM?

PRED NEKAJ ČASOM SEM DALA V ČASOPIS ŽENITVENI OGLAS. POLEG MNOGIH DRUGIH, KI MI NISO BILI VŠEČ, SE JE KOT NALAŠČ OGLASIL TUDI MOJ BIVŠI MOŽ, S KATERIM SVA SE PRED ŠTIRIMI LETI ZARADI NAJINEGA RAZMAJANEGA ZAKONA PO OBOJESTRANSKEM SPORAZUMU LOČILA. TAKRAT NISVA BILA CERKVENO POROČENA.

NA MOJE OKLEVAJOČE PISMO MI JE ODGOVORIL ZELO OGNJEVITO. PISAL MI JE O LJUBEZNI, KI JO JE VSA TA LETA ČUTIL DO MENE, TAKOJ PREDLAGAL ZNOVA POROKO IN DOLOČIL SREČANJE.

DOBRO SVA SE POGOVORILA IN PO RESNEM POMENKU O NAJININI LOČITVI SVA UVIDELA, DA SE JE NAJIN ŠTIRILETNI ZAKON BREZ OTROK RAZIL ZARADI FINANSNIH TEŽAV IN ŽIVLJENJSKE NEIZKUŠENOSTI.

MOJI STARŠI MI PONOVNI ZAKON ODSVETUJEJO, KER MOŽU NE ZAUPAJO, JAZ PA BI ŠLA VANJ. VPRAŠAM VAS, ALI MOREVA PO VSEH GODIVŠČINAH DOŽIVETI SREČEN ZAKON?

Ne bi bila prvi par, ki bi po daljši ločitvi spet zmožgel pogum za

skupno življenjsko pot. Važno pa je, da prvi napaki ne pridružite še druge, te namreč, da bi se pre-nagliali.

Pišete o takratni obojestranski krivdi. Gotovo lahko pomanjkanje življenjskih izkušenj in podobne zadeve pripomorejo k uničenju zakona. Ali pa niso bile mogoče tudi slabe navade partnerja krive, da je prišlo do ločitve? Ali sta oba gotova, da moreta te napake v bodoče pokriti s plaščem ljubezni?

In še nekaj! Zakaj so Vaši starši tako proti možu? Ali imajo za to določene razloge?

Takratna razmajanost zakona je imela tehtne vzroke in samo Vi lahko presodite, če zdaj več ne obstajajo. Šele če so vse nejasnosti odstranjene in če si obljubite, vse preteklo prepustiti pozabi in bodočnost bolje graditi, lahko zraste nova zakonska sreča, ki si jo želite.

ALI STE USTVARJENI ZA ZAKON?

Iskreno odgovorite na stavljena vprašanja, pa boste videli, ali ste ustvarjeni za zakon.

1. ALI ZNATE OHRANITI SVOJE

„A kaj, če tisti bedak, ki je vse to njegovo, ne bo hotel prodati?“

„O tem ni niti najmanjšega dvoma,“ je z mirno gotovostjo odvrnila Saša. „To je najin kraj. Vem, da je.“

Drugo jutro sta stopila skozi preprosto lesno in na stezo, ki se je vila po naravnem gozdu. Nikjer ni bilo videti nobene hiše, dokler je nista nenadoma zagledala v zatišju med drevesi. Bila je na osem vogalov in tako dobro odmerjena, da se njeni dve nadstropji nista zdeli visoki. Stala je tu, ker je spadala semkaj. Videti je bilo, kakor da je z drevjem vred pognala iz tal. Pravega vrta ali česa podobnega ni bilo okoli nje. Divjina je segala do vrat. Nizki prag glavnega vhoda je bil komaj stopnjo od tal. „Zavetje Trillium“ sta brala v čudnih, izrezljanih črkah pod vhodnim žlebom.

„Le gor, otroka božja!“ je v odgovor na Sašino trkanje zaklical glas z vrha.

Odstopila je, vzdignila oči in zagledala majhno gospo, ki se jima je smehljala z balkona.

„Kar vrata odprite, pot bosta že našla,“ je bilo njeno navodilo.

Saša je šla naprej, Billy pa njej za petami. Prišla sta v svetlo izbo z mnogimi okni, kjer je tlela debela klada v surovo zidanem kaminu. Na njegovi kamniti polici je stal velik mehikanski vrč, napolnjen z jesenskimi vejicami in puhasto dimnico. Stene so bile obložene s toplim naravnim lesom, ki je bil samo rahlo olužen, ne politiran.

Čisti zrak je prijetno dišal po gozdu. V plitkem kotu sobe je stal harmonij iz orehovega lesa. V drugem kotu so bile police z mnogimi vrstami knjig. Skozi okna, čez nizko zofo, ki je bila očividno napravljena za resnično rabo, se je odpiral pogled na mirno jesensko pokrajino z rumenim drevjem in obledelo travo. Izhojene stezice so vodile po malem posestvu na vse strani.

Prelestne majhne stopnice so se vile mimo več oken na vrh. Tu ju je pozdravila mala gospa in ju

peljala v sobo, ki jo je Saša takoj spoznala, da mora biti njena. Obe stranici hišnega osmeroogelnika sta bili izpolnjeni z okni.

„Čudna hiša, kaj?“ je rekla gospa Hallova z zadovoljnim dekliskim smehom. „A midva jo imava rada. Edmund jo je vso sam zgradil, še kleparska dela je sam napravil, čeprav je imel strašno dosti truda, preden se mu je posrečilo.“

„Tri leta sva iskala svojo dolino na mesecu,“ je dejala Saša, „in zdaj sva jo našla.“

„To je v resnici Dolina meseca,“ je rekla gospa Hallova. „Sonomska dolina ji pravijo. Sonoma je indijanska beseda in pomeni ‚Dolina meseca‘. Tako so jo imenovali Indijanci v pradavnih časih, preden so prišli v deželo beli ljudje. Mi, ki jo imamo radi, jo imenujemo tako še danes.“

Billy jima je segel v besedo:

„Rada bi kaj izvedela o tistem ranču onkraj potoka: čigav je, ali je naprodaj, kje najdeva lastnika, in take reči.“

Gospa Hallova je vstala.

„Pojdimo k Edmundu!“ Tako govoreč je prišla Saša za roko in šla z njo naprej.

Krenili so skozi svetlo predsobje in našli velikega, lepega moža v njegovi sobi, kjer je ležal v ogromnem gugalniku in bral. Saša je začutila ljubeči blagoslov, ki je odseval z obraza tega moža, iz njegovih oči in rok, v katere je nehotе uprla pogled.

„Tu sta zdaj ta ljuba otroka, Edmund,“ je rekla gospa Hallova. „In pomisli, Madronjevčev ranč bi rada kupila. Tri leta sta ga iskala, sicer pa, pozabila sem jima povedati, da sva midva deset let iskala svoje ‚Zavetje Trillium‘. Povej jima zdaj vse, kar veš! Gospod Naismith je najbrž še vedno takih misli, da bi prodal!“

Sedla sta v dva preprosta, težka naslanjaca; gospa Hallova se je spustila v mali gugalnik zraven soprogovega velikega gugalnika.

Gospod Halle je rekel, da za stran Madronjevčevega ranča ne bo težav. Naismith ga bo prodal. Že pet let ga je hotel prodati, ves

čas, odkar se je bil vrgel v podjetje za razpošiljanje mineralne vode, ki je izvirala dalje spodaj v dolini. Še sreča, da je bil on lastnik, zakaj skoraj vsa ostala zemlja naokoli je bila last nekega Francoza, naselnika iz najzgodnjih dni, ki je ne bi prodal niti pedi.

Madronjevčev ranč je bil Naismithova last in Naismith ga je cenil po petdeset dolarjev oral. To bi bilo tisoč dolarjev, zakaj oralov je bilo dvajset. Edmund je bil prepričan, da bo Naismith za večino kupnine počakal. Svetoval jima je, naj ga vzameta za dve leti v najem, s predkupno pravico, tako da jima bo najemnina všteta v plačilo, če se odločita.

„Travnika je pet oralov. Od tega potrebujete dva, da se preživite s prodajo zelenjave. V resnici pa s svojo ženo še teh dveh oralov ne morete spodobno obdelati, niti če bi se ubijali od zore do mraka. Ostanajo trije orali. Vode vam dajejo izvirki več ko dovolj. Obdelujte vso zemljo tako, kakor boste obdelovali svoj zelenjavnik, intenzivno, leto in dan. Sejte rastline, ki bodo konjem za krmo, zalivajte, gnojite in menjavajte posevke! Ti trije orali bodo redili toliko konj kakor Bog si ga vedi kolikšna površina zanemarjenih, neposejanih in nepognojjenih pašnikov. Posodil vam bom nekaj knjig o tej reči.“

Vstal je in stopil k svojim knjižnim policam. Šele zdaj sta videla, kako velik je bil in kako lepe rasti. S knjigo v roki je obstal in odgovoril Saši na njeno vprašanje. Ne, komarjev tod ni bilo. In ob mrzlih zimskih jutrih je bilo tu zmerom za nekaj stopinj topleje nego drugod po dolini.

Saša je jemala knjige iz Edmundovih rok in brala njih naslove, ko jih je polagala Billyju v naročje.

„Pridita še po druge, kolikorkrat bosta česa potrebovala,“ ju je povabil Edmund. „Na stotine poljedelskih knjig imam in vsa poljedelska poročila.“

Ko se je pripeljala gospa Mortimerjeva s katalogi semen in knjigami o poljedelstvu, je našla Sašo vso zarito v knjige, katere ji

je bil Edmund posodil. Saša ji je vse razkazala in ona je bila nad vsem navdušena, zlasti tudi nad zakupno pogodbo in predkupno pravico.

„In zdaj,“ je rekla, „kaj nam je storiti? Sedita, oba!“

Oddahnila se je nekoliko in pomislila.

„Najprej: Madronjevčev ranč je izvrstna kupčija. Jaz vem, kaj je zemlja, vem, kaj je lepota, in vem, kaj je podnebje. Madronjevčev ranč je zlata jama. V tem travniku je bogastvo. A kaj bosta delala z njim? Preživljata se? Da. Z zelenjavo? Seveda. A kaj bosta počela z njo, kadar zraste? Prodajala jo bosta. Kam? Poslušajta me! Storita tako, kakor sem jaz storila! Izločita prekupčevavca! Prodajajta kupcu v roke! Zbobnajta si sama svoj trg! Ali vesta, kaj sem videla skozi okno voza, ko sem se peljala po dolini, komaj nekaj milj od tod? Hotele, vrelce, letovišča, zimovišča — prebivavstvo, usta, trg. Kako zalagajo ta trg? Zaman sem se ozirala po zelenjavnikih. Billy, zaprežite svoj voz in bodite takoj po kosilu pripravljeni, da popeljete Sašo in mene na sprehod! Za vse drugo se ne menita!“

Saša ju ni spremlila. Preveč posla je bilo doma. Treba je bilo posnažiti hišo, ki je bila tako dolgo zapuščena, in pripraviti gospe Mortimerjevi prenočišče.

In čas večerje je bil zdavnaj minil, ko sta se gospa Mortimerjeva in Billy vrnila.

„Srečna, srečna otroka!“ je izpregovorila, kakor hitro je stopila skozi vrata. „Dolina se šele drami iz spanja. Vajin trg je tu. Niti enega konkurenta ni v vsej dolini. Ti hoteli so se mi zdeli že na prvi pogled novi — Caliente, Boyeške toplice, El Verano in vsi, kar jih je ob železniški progji. Tudi v Glen Ellenu so trije majhni hoteli, tik zraven vaju. Z vsemi lastniki in ravnatelji sem že govorila.“

„Čudovita je,“ je ves očaran rekel Billy. „Prav do Boga bi se peljala, če bi bilo treba z njim govoriti o kupčiji.“

(Se bo nadaljevalo)

SKRIVNOSTI?

da — 6 točk ne — 2 točki

2. ALI BI RADI DOŽIVELI STO LET?
da — 4 točke ne — 3 točke
3. ALI MENITE, DA IMATE POVPREČEN ZNAČAJ?
da — 1 točka ne — 5 točk
4. ALI UPORABLJATE POMIRJEVALNE TABLETE?
da — 1 točka ne — 2 točki
5. ALI VAS JE STRAH ELEKTRIKE?
da — 2 točki ne — 1 točka
6. ALI SE BOJITE VOŽNJE Z AVTOM?
da — 2 točki ne — 5 točk
7. ALI ZAPISUJETE SVOJE IZDATKE?
da — 2 točki ne — 0 točk
8. ALI HRANITE KAKŠNO IGRAČO IZ SVOJIH OTROŠKIH LET?
da — 0 točk ne — 4 točke
9. ALI LAHKO UDARITE PSA?
da — 2 točki ne — 1 točka
10. ALI ZNATE ZABITI ŽEBELJ V ZID?
da — 1 točka ne — 6 točk

Sedaj seštejte točke, pa boste dobili odgovor na gornje vprašanje!

● MANJ KOT 25 TOČK: PREPRIČANI STE, DA STE USTVARJENI ZA ZAKONSKO ŽIVLJENJE, KER VEDNO STORITE TISTO, O ČEMER STE PREPRIČANI, DA BO DRUGEGA RAZVESELILO.

● OD 25 DO 32 TOČK: SEBIČNI STE IN TRMOGLAVI. VSE HOČETE NAREDITI PO SVOJI VOLJI. NIKDAR SE NE VŽIVITE V DRUGEGA IN NE POMISLITE, ALI MU BO NEKAJ PRAV. SVOJO TRMO POGOSTO POKAŽETE.

● OD 33 DO 43 TOČK: VAŠ ZAKON UTEGNE BITI SREČEN PRAV ZATO, KER NIMATE PRAVEGA TALENTA ZANJ. DANES STE TAKI, JUTRI SPET ČISTO DRUGAČNI. TO PARTNERJA PRIVLAČI. PRESENEČENJA SO PRIJETNA OSVEŽITEV ZAKONA.

● VEČ KOT 44 TOČK: SAMI SEBE STE PREPRIČALI, DA NISTE ZA ZAKON, PREDVSEM ZATO, KER MISLITE, DA V ZAKONU NE SME VLADATI POPOLNA ODKRITOST. ZATO STE SE OSAMILI IN LE TEŽKO SE BOSTE NAVEZALI NA KOGARKOLI.

slovinci

po evropi

anglija

V Worthingu je bila krščena 10. septembra Nataša Pedley. Oče je John Pedley in mati Nada Kralj. Krstil je g. Jože Jurak, ki se je takrat mudil na Angleškem. Čestitamo!

16. septembra sta se poročila Marija Šinigoj in Roy Havard v župnijski cerkvi Aberdare. Poročal je g. J. Cahalane, bivši župnik v kraju. Že 19. avgusta sta se v stolnici Leeds poročila Danijela Seweryn in Kevin Wilson. Njen brat Franc Seweryn pa se je 30. septembra poročil v Hull z Angelo Connis. Vsem mladim parom, ki so že iz druge generacije, želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

BEDFORD

Tu smo se Slovenci udeležili tako imenovanega „katoliškega tedna“, ko so vse župnije priredile razne prireditve v korist krajevnih cerkva. Nastopili smo na koncertu ter zapeli več cerkvenih in narodnih pesmi, pa tudi Tunek in Franček sta zaigrala na harmoniko. Ko smo se zadnjo soboto poslavljali od g. F. Berganta, je kano-

nik Hulme dejal, da bi Slovencem dal prvo nagrado za njihov nastop. G. Bergant je skupno z g. novomašnikom Mlakarjem in novim župnikom, ki je stari, daroval v cerkvi sv. Jožefa mašo ob zares lepi udeležbi krajevnih Slovencev. Prišli so pa tudi iz Londona.

Po maši smo se zbrali v „baraki“, kjer sta se v lepem govoru g. F. Rožman in g. kanonik poslovila od njega. Slovenci so mu tudi zbrali lepo vsoto za „potni list“ z željo, da bi veljal tudi za vrnitev med Slovence na Angleškem.

avstrija

GORNJA AVSTRILIJA

LINZ — Zadnjo nedeljo v septembru je linška škofija pod geslom: „Vsi ljudje smo si bratje“ obhajala „zdomsko nedeljo“. Škofijski referat za tujce je izdal posebne letake, ki so bili razdeljeni po linških cerkvah in po farah, kjer žive delavci-sezonci. Letaki so seznanjali domačine s koristmi, ki jih imajo od sezonskih delavcev, pozivali k strpnosti in k pravemu obnašanju do njih. Saj se ponovno dogaja, da jih domačini gledajo kot Buri črnice v Južni Afriki, jih izrabljajo in zaničujejo. Linški škof dr. Zauner je skupaj z izseljenskimi duhovniki daroval v nekdanji stolnici, sedaj jezuitski cerkvi, sv. mašo in imel na zbrane lep nagovor. Pri maši smo molili v desetih jezikih, peli pa v sedmih. Za hrvaško je bila najštevilnejša naša slovenska skupina. Sodelovali smo s petjem dveh pesmi in prvim berilom. Da smo g. škofu in škofijskemu referentu za tujce v škofiji hvaležni, smo pokazali tudi s tem, da je bila prostorna cerkev čisto polna. Še posebej znamo ceniti naklonjenost linškega škofa, ki je prišel med nas, čeprav je bil istočasno škofijski kongres Katoliške akcije za moše in žene v Ennsu.

Pri takšnih skupnih prireditvah bi prišli seveda Slovenci še mnogo bolj do veljave, če bi bilo kaj narodnih noš. Treba se bo potruditi in dobiti vsaj nekaj parov, ki bodo pripravljeno nastopiti v narodni noši. Narodne noše bi pripomogle k boljšemu uveljavljanju naše narodne skupnosti in k priznanju naše narodnosti. Saj nas sedaj navadno vse vržejo v en koš kot Jugoslovane. Celo v višjih cerkvenih krogih so dostikrat težave, ker so prepričani, da vsi ljudje iz Jugoslavije govorijo več ali manj isti jezik in da je en duhovnik iz Jugoslavije dovolj za vse ljudi, ki pridejo od tam.

SALZBURŠKA

HALLEIN — Ko nam je pokopališka uprava odpovedala cerkev, smo bili v skrbeh, kam bomo v bodoče hodili. Po posredovanju halleinskega dekana smo dobili „solinsko cerkev“, ki stoji v bližini veleblagovnice ob reki Salzach. Do cerkve pridete z avtom, če zavijete sredi mosta proti blagovnici, kjer je mogoče tudi parkirati. Cerkev je veliko bolj prijazna in svetla, kot je bila pokopališka. Izseljenski duhovnik upa, da boste v bodoče še rajši prihajali k božji službi. Če se bo posrečilo dobiti še prostor za zbiranje po maši, nam bo res lepo. Sv. maša je vedno četrto nedeljo v mesecu ob štirih popoldne.

TENNECK — V Schwarzachu v bolnici se je septembra naša skupnost pomnožila za dve osebi. G. Jerneju Dolinarju iz Puštala pri Škofji Loki, ki stanuje v Bischofs-hofnu in dela v rudniku v Mülbachu pod Hochkönigom, in njegovi ženi Iki se je rodila 19. septembra hčerka Helena. Deklica bo krščena novembra med slovenskim bogoslužjem. 30. septembra pa se je rodila v družini g. Jožeta Senčarja in njegove žene Marine, roj. Jurkovič, težko pričakovana hčerka Sonja. Starša sta doma iz razkriške fare. Obema družinama k prirastku čestitamo in želimo, da bi bila oba otroka zdrava in dobra

kristjana, kar bo seveda najbolj odvisno od dobre materinske vzgoje.

V zadregi smo zaradi *martinovanja*. Nova dvorana, ki je spočetka zelo naglo napredovala, še ni končana. V Schwarzach pa tudi ni mogoče iti, ker tam prenavljajo cerkev in se vrši božja služba v dvorani, kjer smo se že večkrat zbrali.

V bolnici v Schwarzachu se že dalj časa zdravi g. Slavko Zimmermann, ki je od naših rojakov že najdlje v Tennecku. Želimo mu, da bi se mogel čimprej spet veseliti dobrega zdravja.

PREDARLSKA

V tej številki „Naše luči“ poročamo zelo *žalostno novico*. V Altachu živi Podgornikova družina, doma iz idrijskih hribov oziroma iz Čepovana. Zgradili so si lepo hišico, ki je že nečtetim rojakom nudila gostoljubno streho, zlasti pevskeму zboru, ki je imel tu svoje vaje. Imeli so dve punčki, ki hodita že v šolo, in zdrava dvojčka. Pa se je zgodilo, da je triletni Aleš 19. septembra neopaženo šel iz spalnice v kopalnico. Tam je imel opravka s steklenico bencina in je nekaj te tekočine najbrž zaužil ter tako izgubil življenje. Starejša sestra ga je našla. Takojšnja pomoč ni imela nobenega uspeha več.

Ob krstu Marije Gorišek v Röthis

Pogrebni sprevod je dokazal, s kakšnim razumevanjem in sočutjem je velika množica spremljala užaloščeno družino. To velja za slovenske rojake in za domačine-Avstrijce. Žalna svečanost je bila v obeh jeziki. Domači župnik je izrekel besede krščanske tolažbe spričo božjega sklepa, ki ga na tem svetu ne bomo nikdar doumeli. P. Štefan Kržišnik je poudaril povezanost z družino, slovenski pevci so peli pri sv. maši, na grobu pa žalostinke, ki so presunile srca vseh pogrebcev. Govornik pri grobu je zagotovil pomoč in sočutje znancev in prijateljev ter izrazil globoko spoštovanje do junaške krščanske matere pokojnega Aleša, ki se je v vsej bolečini dokopala do stališča: „Bog mi ga je dal, Bog mi ga je vzel; v nebesih imamo sedaj angelčka.“

Zadnje dni septembra nas je obiskal znani svetovni potnik g. Vinko Zaletel ter nam v besedi, pesmi in sliki *predstavil našo Koroško* v šegah in običajih od pomladi do zime. Žal udeležba ni bila najboljša, očitno tukajšnji rojaki njegovega načina prednašanja še niso poznali. Upajmo, da bo prihodnjič boljše, če nas bo g. Zaletel še hotel obiskati.

V Avstriji je zaposlenih nad 200.000 tujih delavcev. Sredi letošnjega avgusta jih je bilo celo 204.348. Tako je med vsemi nesamostojno zaposlenimi v Avstriji 8,1 odst. tujcev.

Pred oltarjem sta sklenila *življenjsko zvezo* Ludvik Pliček iz Budinec in Hedviga, roj. Lapornik, iz Govce-Laško.

V *božje otroke* so bili prerajeni: Janez Glavač, sin Janeza in Veronike, roj. Kovaš (Bludenz); Robert Pliček, sin Ludvika in Hedvige, roj. Lapornik (Röthis); Andrej Pucko, sin Karla in Kristine, roj. Hozjan (Altach); Sibilla Simonič, hči Antona in Marije, roj. Sušek (Altach); Marija Gorišek, hči Avgusta in Alojzije, roj. Rozman; Sabina Šilak, hči Milana in Angele, roj. Horvat (Altach); Milenka Vindiš, hči Marije (Rankweil); Harold Ammon, sin Marije (Bregenz); Andrej Bevk, sin Ivana in Magdalene, roj. Smode (Hohenems).

Mlada mati Marija Vindiš je vesela svoje Milenke (Rankweil).

KOROŠKA

SPITTAL — Iz Spittala ob Dravi v „Naši luči“ zdaj že dolgo ni bilo drugega poročila kot na zadnji strani naslov našega duhovnika, ki pove, da naš dušni pastir še vedno životari med nami. Pa so tukaj še tudi drugi ljudje, ki so še vedno več ali manj udeleženi v svojem poklicu in svoji stroki.

Otroci so spet začeli hoditi v šolo. Osnovno šolo imajo že nekaj let novo in precej blizu, vsaj tisti, ki stanujejo tostran reke Lieser. Drugi so svoje znanje že povečali in črpajo svojo učenost v raznih oddelkih glavne šole, ki ima svoje prostore v velikanski stavbi sredi mesta in se zdi, da je še vedno premajhna. Nekateri pa bi radi zajemali svojo znanost že iz globljih virov, pa so vstopili v razne gimnazije. Tukaj v Spittalu Arkov Lojzek in Starmanova Ivanca, v Celovcu pa jo dokončava Dolinarjev Lojzi. Na dunajski univerzi sta vpisana gospoda Valentin Habjan ml. in France Florjančič. Vsem želimo pri njihovem učenju in študiranju mnogo vztrajnosti in uspehov, da bodo nekoč v veselje in ponos svojim staršem in svojemu narodu, katerega naj nikdar ne zatajijo, čeprav jih bo morda kdaj kdo k temu nagovarjal. Le naj se radi učijo tujih je-

zikov in naj spoštujejo tuje narodnosti, pri tem pa naj ne pozabijo materinščine, v zavesti: Kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš!

Celih 10 let je živel v sosedni nemški župniji Pusarnitz slovenski župnik Stanko Škrbe. Tudi našim slovenskim Spittalčanom, je bil ves ta čas v veliko oporo. Rad je prihajal pomagat v dušnopastirskih zadevah in nadomestovat domačega duhovnika, kadar je bil ta odsoten. V začetku septembra pa se je poslovil od lepe pusarniške župnije, ki je postajala zanj zaradi hribovitosti in drugih neprilik pretežka, in je odšel na novo službeno mesto v dvojezično župnijo Lipa nad Vrbo. Za vso pomoč, ki jo je nudil Slovencem v Spittalu, se mu lepo zahvaljujemo. Za delovanje v Lipi mu želimo veliko božjega blagoslova in dosti uspehov. Zraven pa upamo, da nas bo še večkrat obiskal, saj nismo preveč oddaljeni.

Zdravje se nas še kar drži. Seveda brez bolehanja in lažjih bolezni, naj se že kakorkoli imenujejo, ves ta čas ni šlo. G. Miha Gladek že dalj časa boleha za posledicami lažje kapi. Stanje se mu vsaj polagoma izboljšuje, tako da domači upajo, da se bo zopet normaliziralo. Gospa Marija Rems in g. Valentin Habjan st. sta se morala zaupati kirurgu. Spretni primarij dr. Dimai je zopet pokrpal, kar je bilo pretrgano, v veliko zadovoljnost obolelih pacientov. Je kar prav, če da človek pravočasno zašiti hlače in krilo, pa tudi na telesu, če je kaj pretrganega. Še več drugih je iskalo v bolnici zdravniške pomoči. Tako gospa Tončka Niederlova, kateri se je po krajšem bivanju v bolnici zdravje izboljšalo. Prav tako g. Lojze Arko, ki je tam ob Dravi sebi in svoji družini zgradil lično hišico. Tudi gospa Fiderškova je bila dalj časa v beljaški bolnici, pa se je kar okreplila. Zdravil jo je dr. France Polanec, ki je bil precej let zdravnik v spittalskem taborišču. „Mene je pozdravil, sam je pa umrl,“ je rekla Fiderškova na njegovem pogrebu v Beljaku konec septembra.

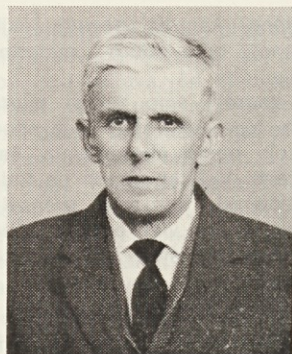
V spittalskem taborišču je dolga leta žvela Marija Podlogar, ki je gospodinjala dekanu Hafnerju do njegove smrti. Kmalu nato pa se je preselila na Zwickenberg, ki je zadnja koroška župnija na vzhodnotirolski meji. Tam župnikuje slovenski duhovnik-zlatomašnik Janez Vilfan in ona mu gospodinji. Zadnje čase je gospodinja tako oslabela na očeh, da se je morala zateči po pomoč v celovško bolnico. Da bi le kmalu ozdravela, želimo vsi, ki dobro Micko poznamo, da bo zopet mogla oskrbovati gospodinjstvo in voditi tudi cerkveno petje.

Med nami je kar precej lastnikov motornih vozil, raznih firm, večje ali manjše vrednosti. Kadar kdo koga od takih, ki smo še obsojeni na pešačenje, povabi, da prisedemo, ne izprašujemo, kakšna firma je, ampak smo prav hvaležni in zadovoljni, da nam je prikrajšana pot in skrajšan čas. Do zdaj še ni bilo med našimi vozniki kakšnih posebnih nesreč. Da bi le tudi za naprej bilo tako!

belgija

LIEGE-LIMBURG

Julius Kugy, veliki ljubitelj narave in navdušeni hribolec, je v knjigah, kjer popisuje svoja doživetja v Julijskih Alpah, ganljivo toplo prikazal spretnost in zvestobo slovenskih kmečkih mož in fantov iz Trente in okolice, ki so mu kot gorski vodniki pomagali pri gorskih vzponih. Od vseh je Kugy najbolj cenil in ljubil Andreja Komaca iz Trente in Antona Ojcingerja iz Ovčje vesi pod Svetimi Višarjami. „Moja prva misel in prvi pogled,“ pravi Kugy, „poiščeta skromni prostorček, kjer leži na zelenem pobočju nad mlado Sočo malo, s kamenjem ograjeno pokopališče. Tiho pozdravim srce in spomin prezvestega moža, Andreja Komaca. Kajti tam spi on, zmagoavec, ki me je z neustrašnim očesom in varno roko vodil skoz

Pokojni Anton Kaus

stiske in nevarnosti, prek vseh vrhov Julijcev do najvišjih časti, ki jih te gore morejo podeliti. Dokler živim in lahko plačujem zvestobo z zvestobo, bo nepozaben živel v mojem spominu.“

To mi prihaja na misel, ko moram poročati o smrti našega dragega prijatelja in rojaka g. Antona Kausa, ki tudi izhaja iz bovškega kota. Rodil se je v prelepi Bavščici leta 1906, umrl pa je v Beyne Heusey 13. septembra 1972. Pokojnik ni bil hribolec kot prej omenjeni. V rudniku je delal dolga leta, pa tako zvesto in spretno, da je zaslužil da bi se med njegovimi inženirji našel kdo, ki bi ga ovekovečil, kot je Kugy v svojih spisih pred evropsko javnostjo ovekovečil svoje gorske vodnike in spremljevalce. To delo bi moglo postati pravi slavospev slovenski vestnosti, skromnosti, pogumu in zvestobi pri najtežjih in najbolj nevarnih delih. Ne vem, ali je bil kdo od bivših predstojnikov na pogrebu tega slovenskega mučenika rudarskega poklica. Dvomim. Prišli pa so vsi rojaki iz bovškega kota in številni prijatelji in vsi so razumeli, da se poslavljajo od moža, kateremu zvestoba, dolžnost, poštenje, dobrota in gostoljubje niso bile prazne besede, temveč življenjski program. Neprecejljiva škoda za domovino je, da morajo taki ljudje delati in umirati v tujini.

Za pokojnim žalujejo njegova soproga ga. Justa, sinovi Rafael,

Rado in Oskar, ki živi s svojo družino v Švici. Razumemo njihovo bolečino ob izgubi tako dobrega moža in očeta. Izrekamo jim globoko krščansko sožalje! Ob grobu je vsaka zemeljska tolažba brez moči. Utešiti nas more samo božja obljuba, katero je sv. Pavel izrazil s temi močnimi besedami: „Nobeno oko ni videlo in nobeno uho ni čulo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo ter mu zvesto služijo.“

Slana že mori jesensko cvetje na grobovih. A za grob g. Antona velja to, kar je Kugy zapisal v spomin in zahvalo svojemu gorskemu vodniku Antonu Ojcingerju: „Na njegovem grobu cveti redka cvetka, ena najplemenitejših in najbolj blestečih: zvestoba.“

Mi, dragi Kausovi in prijatelji iz bovškega kota, pa premišljeno zakličimo s Kugyjevim besedami: „Dokler živimo in lahko plačujemo zvestobo z zvestobo, bo nepozaben živel v našem spominu!“

V-ko

Počitnice so končane, zato pa Danica in Micika Markoja še rajši mislita na lepe dneve, ki sta jih s starši preživeli pri svojem dedku in babici na Hotizi.

Starše in otroke vabimo k verouku in šoli za naše otroke!

POISSY (Yvelines)

Po krstu sta postala božja otroka Štefan Šturm, sin Slavka in

Natalijo Klanfar sta oče Ivan in mati Silvija prinesla h krstu (Darvoy, Francija).

Bernardke, roj. Slavič, ter njegova sestrična Aleksandra Slavič, hči Marijana in Ivanke, roj. Pal.

PAS-DE-CALAIS

Zaradi spremenjenega rasporeda pouka v državnih in privatnih šolah je tudi za verouk in slovenski tečaj *nov urnik*: Bruay-en-Artois v sredah ob 8.30, Lievin ob 11. uri, Méricourt ob 14. uri, Arras ob 17. uri.

Sv. maše med tednom: Bruay v sredo ob 8. uri, Lievin v petek ob 18. uri, Méricourt v petek ob 16. uri. Nedeljska služba božja ostane po navadnem redu.

V *boljšo domovino so odšli*: V Lensu je preminila v 74. letu življenja ga. Marija Tacer, roj. Kepa, ki je s tiho požrtvovalnostjo živela za svoj dom, svoje otroke in vnuke. Pokopana je bila 28. julija v Vendin le Vieil. V Bethune je umrl 20. avgusta Jože Gabrovec, ki je dočakal visoko starost 84 let. 15. avgusta nas je zapustil Dominik Neuman v svojem 75. letu življenja. 13. septembra je odšel po boljše plačilo Ferdinand Kotar v svojem 68. letu. Nad 40 let je zvesto sodeloval pri cerkvenem zboru s svojim lepim glasom. Srčno je ljubil slovensko pesem in govorico ter svojo družino. Zapušča ženo in sedem otrok z družinami. Vse je naučil govoriti in peti v dragi materinščini. Pokopan je na pokopališču v Méricourt-sous-Lens. Vse nas je pretresla vest o nesreči v Billy-Montigny. Vlak je povozil Bernarda Tomca, 17-letnega fanta, ki je bil up in nada družine. Tih, delaven, dober sin je zapustil v žalosti zlasti svoje starše. Pokopan je bil v Harnesu 6. oktobra. Vsem svojcem pokojnih rojakov naše sožalje!

Krščena je bila Katarina Resnik. Srečnim staršem naše čestitke!

VZHODNA LOTARINGIJA

V naravi zapažamo vedno bolj, kako življenje hira: slana je skoro uničila cvetje, listje odpada, ljudi pa polaga jesen v posteljo

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, telefon 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

G. Jože Flis, ki je po odhodu iz Pariza leta 1963 deloval kot izseljenski duhovnik na Švedskem, se je vrnil v Pariz, kjer mu želimo obilo božjega blagoslova pri njegovem delu med nami.

Po krstu so bili včlanjeni v božje ljudstvo: Aleksandra Hromec, hči Petra in Marie-Thérèse, roj. Romary, Lidija Matejčič, hči Milana in Elizabete, roj. Topličanec, in Darko Kopačin iz La Garenne, sin Ivana in Gabrijele, roj. Nago-de.

in bolnice, ki so vedno bolj polne tudi naših rojakov.

V našo pisarno prihajajo kar pogosto *žalostna sporočila*:

12. 9. je zapustila družino in nas 42 let stara Olga Okorn, poročena Hauptman, iz Creutzwalda. Ponoči jo je pičila v postelji osa ali čebela na vrat. Oteklina je postala velika, operacija je bila potrebna. V bolnici se je prehladila. Dobila je vnetje reberne mreže in zanjo ni bilo več rešitve. — Družini in materi, ki je naša dobra pevka pri službi božji, izražamo globoko sožalje! — 15. 9. je bila cerkveno pokopana v Creutzwaldu.

24. 9. je nenadoma umrl naš rojak Anton Pižmoht, upokojen rudar v Creutzwaldu. Cerkevno je bil pokopan v Ham s. Varsberg 26. 9.

Na tleh v sobi so našli sosedje mrtvega čevljarja v pokoju Antona Radeja, starega 75 let, doma v Sevnici. Cerkevno je bil pokopan v Stiringu 28. 9.

28. 9. je umrl naš rojak Karel-Johan Dečman, star 34 let. Cerkevno je bil pokopan v kraju L'Hôpital 30. 9. Družina Dečman z 12 otroki je imela očeta, ki je bil doma v Mengšu na Gorenjskem.

2. 10. je nenadoma umrla v bolnici Saint Avold 20 let stara mlada mati Dušanka Guranović, rojena v Kninu. Pokopana je bila v Creutzwaldu, kjer družina stanuje.

Vsem rajnim želimo večni mir, sorodnikom pa izražamo krščansko sožalje!

Od *novorojenih* je bil v pisarni priglašen Paskal Levec, sin Leona Levec in Lidije Marije, roj. Lazar. Otroku in staršem želimo vso srečo!

14. 10. sta vsa srečna sklenila *zakon* v cerkvi Behren Cité Frančiška Rovana iz Vrhpolja in Roger Ratajczak, ki je rad zahajal v Slovenijo in od tam pripeljal svojo nevesto. Ljubezen ju je pripeljala daleč v te kraje. Naj ju vodi tudi tu dalje!

Kljub gosti megli in mrzlim nočem se zbirajo ob lepih sončnih dneh k raznim *priveditvam* člani slovenskih društev, kjer skrbje za

prijetno zabavo, za dober prigrizek s pečenim prašičkom in si z lepim petjem in lepo glasbo privoščijo vesele ure.

Naši sorojaki Srbi pa so po pridnem delu 1. 10. prihiteli iz raznih krajev Francije in Nemčije k blagoslovitvi svoje cerkve v kraju Betting ob stari cesti Merlebach-Bening, kamor so povabili svojega škofa Lavrencija iz Londona in šest svojih duhovnikov ter zelo ubran cerkveni zbor iz Düsseldorfa. Veliko zasluge imajo vsi, ki so pomagali, največ pa g. Garić iz Pariza in g. Milan Eraković iz Cité Belle Roche. Vsem iskreno čestitamo!

Pri naši maši v Merlebachu nedeljo za nedeljo v veliko veselje rojakov in v občudovanje Francozov poje cerkveni zbor „Slomšek“, kateremu se tu zahvaljujemo in ga prosimo še nadaljnjega sodelovanja pod odličnim vodstvom g. Emila Šinkovca. Vse rojake vljudno vabimo tudi še za naprej!

Stanko iz Merlebacha

WITTENHEIM (ALZACIJA)

10. septembra je bil *krščen* Jean Michel Haab, sin Ernesta Haaba in Silve Žibret. Čestitamo!

AUMETZ (MOSELLE)

Ob srečanju slovenskih društev iz Aumetza, Freyming-Merlebacha, Holandije in Stuttgarta so v zgoščenem programu pevski zbori in ansambli iz omenjenih krajev ter še posebej folklorna plesna skupina iz Holandije nudili 30. septembra za Slovence v okolici prijeten *kulturni popoldan in večer*. Vsi, ki so bili navzoči, se najbrž niso kesali, da so prišli. Slovenska pesem je vedno lepa, a še lepša je, če jo zapoje kvaliteten zbor. Tudi društva sama takšna srečanja seznanjajo, bogatijo in jim tako dajejo medsebojno vzpodbudo.

Naslednjo soboto pa je delavsko društvo priredilo tradicionalno *vinško trgatve*, ki privabi vsako leto mnogo mladine.

NICA

Od nas je odšel naš dolgoletni dušni pastir *p. Jakob*. Trinajst let je deloval v Nici in mnogo dobrega je storil. Vsi Slovenci, katerih dušni pastir je bil, se ga bodo s hvaležnostjo spominjali. Prestavljen je bil v Celovec.

Med nas je sedaj prišel *g. Franjo Pavalec*, doma v Ptujcu. Zadnje leto je bil dušni pastir za slovenske izseljence in zdomce v Parizu.

Srečko Sorič

Soričev Srečko iz Miramas blizu Marsella, naš odlični harmonikar, je dobil eno srebrno in dve zlati medalji pri medokrajnih tekmah v Avignonu in Montpellieru. Čestitamo mu in mu želimo še mnogo uspehov!

nemčija

ESSEN

Da so vesele prireditve v Essnu-Altenessnu tudi prosvetnega značaja, je dokaz že tole vabilo:

„Spet trte so rodile, prijatli, vinca nam sladko, ki nam oživlja žile, srce razjasni in oko. — Ki utopi vse skrbi, v potrjih prsih up budi!“

Posebna zavarovanja in ugodnosti sindikalnega članstva

Posebne vrste zavarovanja

1. ZAVAROVANJE OB NESREČAH IZVEN DELA

V predhodnih številkah smo obširneje govorili o obveznih zakonskih zavarovanjih v primeru bolezni, delovnih nesreč ipd. Tokrat pa nekaj o posebnih zavarovanjih in pogodbah, npr. o zavarovanju zaradi nesreče pri športu, o zavarovanju motornih vozil, o zavarovanju pri nesrečah, ki se zgodijo v nepredvidenih primerih.

Zakonsko zavarovanje ščiti delavca med potjo na delo, na delovnem mestu in pri povratku z dela domov. Vendar pa v treh primerih zakonsko zavarovanje delavca ne ščiti:

— Ako se delavec z dela ne vrača naravnost domov oziroma v svoje stanovanje (npr. ustavi se na poti domov v gostilni!) se nesreča na poti ne prizna kot nesreča pri delu.

— Ako pride na delovnem mestu do pretepa in bi bil kdo telesno poškodovan, tedaj zakonsko zavarovanje ščiti poškodovanega, krivec pa je dolžan poškodovanemu povrniti škodo.

— Ako delavec zbolí ali se ponesreči med neplačanim dopustom, npr. v času sezonskega odmora, ko je doma, ker v času sezonske prekinitve dela ni v delovnem razmerju, mu pravice zdravstvenega zavarovanja in zdravstvene zaščite v tem času niso priznane.

Vsak delavec naj bi bil na te omejitve zaradi uveljavljanja pravic zdravstvenega zavarovanja in zaščite dovolj pozoren.

Glede uveljavljanja pravic zdravstvenega zavarovanja in zaščite pa veljajo v ZRN določene izjeme tudi v času delovnega razmerja. Delavec je npr. športnik-nogometas, v prostih dnevih in nedeljah pa s prijatelji igra nogomet, oziroma je morda član nogometnega društva jugoslovanskih delavcev, ki nima svojih članov posebej zavarovanih proti nesrečam pri športu. Če bi se tak delavec ponesrečil pri nogometu ali pri kakem drugem športu, bi mu bolniška blagajna nesreče ne priznala in mu ne bi izplačala niti stroškov bolniške nege. Drugače pa je v primeru, ako je športno društvo proti nesrečam pri športu zavarovano. Te vrste zavarovanja pa niso zakonsko določene, pač pa nudi socialna blagajna za te primere posebna zavarovanja.

V času sezonske prekinitve dela v gradbeništvu in drugih sezonskih dejavnostih more delavec zavarovati sebe in svoje družinske člane za določeni znesek (približno 45 DM mesečno) za primer bolezni ali nesreče.

Posebno zavarovanje pride v poštev tudi v primeru, ako pride na delovnem mestu do pretepa. More se zgoditi, da dobi kdo težje telesne poškodbe in dalj časa ne more opravljati svojega dela. Bolniška blagajna mu bo sicer povrnila stroške zdravljenja; škodo pri svojih denarnih dohodkih, ki bi jo utrpel zaradi telesne nesposobnosti, in povrnitev vseh stroškov v zvezi s poškodbo pa ima delavec pravico zahtevati od krivca.

Na podlagi posebnega zavarovanja pa more delavec dobiti povrnjene tudi vse stroške, ki bi nastali zaradi nesreče izven dela, npr. doma, na cesti, v gostilni ipd.

2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Ako bi kak mlajši delavec, ki bi imel doma in v ZRN skupaj nezadostno delovno dobo, umrl zaradi posledic nesreče izven delovnega mesta ali zaradi posledic bolezni, ki ni „poklicna bolezen“, bi njegova žena-vdova in otroci ne mogli dobiti nikakršne pokojnine ali kake druge stalne denarne pomoči.

Prav zaradi takih primerov je zelo priporočljivo tako imenovano „življenjsko zavarovanje“, ki ga delavec sklene privatno z zavarovalnim zavodom in ga plačuje mesečno ali četrletno. V primeru delavčeve smrti bi njegova žena in otroci prejeli od zavarovalnega zavoda večjo vsoto denarja. Morda je koristno spomniti, da se znesek premije za življenjsko zavarovalnino more navesti med stroški, ki so priznani pri obračunavanju davka na plačo.

3. ZAVAROVANJE PROMETNEGA VOZILA

Velik del naših delavcev ima motorna vozila, zato je za vse te važno tudi zavarovanje motornih vozil. V ZRN je zavarovanje motornih vozil določeno z zakonom, treba pa je biti pozoren na nekatere stvari; znano je, da nobeno motorno vozilo, ki bi ne bilo zavarovano, ne sme biti v prometu.

Pri raznih nesrečah se pogosto zgodi, da naši delavci pozabijo na važne pogoje zavarovanja (pogosto je to dejstvo le posledica slabega poznanja ali celo malomarnosti pri upoštevanju zavarovalnih

pogojev). Za primer naj omenimo: Nekdo je sicer imel svoje vozilo zavarovano v skladu z vsemi predpisi, povzročil pa je prometno nesrečo, ne da bi imel veljavno in potrebno vozniško dovoljenje, morda je povzročil prometno nesrečo, ko je vozil pod vplivom alkohola, morda je pobegnil s kraja nesreče. V teh primerih bi stroške zdravljenja poškodovanih oseb ali morebitno invalidnino poškodovanim osebam moral plačati iz svojega žepa, čeprav je njegovo lastno vozilo v skladu s predpisi zavarovano.

Pri prometnih nesrečah je zlasti važno troje:

a) Zavarovavec je dolžan v primeru prometne nesreče kar najhitreje obvestiti zavarovavca motornega vozila. Ako ne bi prijavil nesreče zavarovavcu pravočasno, mu ta nikakor ne bo hotel kriti stroškov, ki so nastali v zvezi z nesrečo, četudi bi nesreče ne zakrivil zavarovavec.

b) Voziti sme motorno vozilo v ZRN samo tisti, ki ima poleg jugoslovanskega vozniškega dovoljenja tudi veljavno internacionalno vozniško dovoljenje, ki pa je veljavno le eno leto od dneva prijave bivanja v ZRN! Po preteku enega leta od dneva prijave bivanja v ZRN mora vsak voznik dobiti nemško vozniško dovoljenje, v nasprotnem primeru namreč v primeru prometne nesreče zavarovavec ne bo kril stroškov škode, ki bi jo kdo zakrivil, ker velja, kakor da je vozil brez vozniškega dovoljenja.

Po enem letu bivanja v ZRN pa more vsak voznik na podlagi veljavnega jugoslovanskega in internacionalnega vozniškega dovoljenja dobiti nemško vozniško dovoljenje. Pri pristojnem prometnem uradu je treba vložiti prošnjo in ji priložiti veljavno prevedeno internacionalno vozniško dovoljenje, potni list, zdravniško spričevalo očesnega zdravnika ali veljavno zdravniško potrdilo o vidnosti, potrdilo o vozniški praksi v ZRN, potrdilo o potrebnem poznanju prometnih predpisov v ZRN in dve sliki novejšega datuma.

c) Ob prodaji motornega vozila nekomu drugemu mora zavarovavec zavarovavca o prodaji obvestiti in se pri njem kot zavarovanec odjaviti. Pogosti so namreč primeri, ko kdo svoje motorno vozilo proda kakemu jugoslovanskemu delavcu ali tudi nemškemu sodelavcu in se zadovolji s kupčevo obljubo, da bo kupec zavarovanje prepisal na svoje ime, v resnici pa tega ne stori. Zavarovalni zavod v takem primeru vodi kot zavarovanca še vedno prvega lastnika in njemu pošilja zahteve glede plačila zavarovalnine in tudi glede morebitnih stroškov ob nastali škodi v primeru prometne nesreče, ki jo je povzročil novi lastnik motornega vozila.

4. PRAVNA POMOČ IN VARSTVO

Poleg prometnih in drugih zavarovalnih društev in ustanov je v ZRN še cela vrsta drugih, privatnih zavarovalnih društev, ki nudijo pravno varstvo oziroma pravno zaščito. Ta društva nudijo vsakomur za določeno plačilo (mesečni ali letni obroki) pravno varstvo npr. pomoč advokata ali pravnega svetovavca,

vnaprejšnje plačilo stroškov sodne obravnave ali zaslišanja, kritje stroškov zaradi povzročene škode itd. V takih primerih zastopajo delavca omenjena društva v njegovem imenu po svojih advokatih. Ta društva (ARAG ali DAS) svojim zavarovancem povrnejo stroške v višini do 50.000 DM; letna premija takih posebnih zavarovanj pa znaša od 50 do 150 DM.

Pravice jugoslovanskih delavcev, ki so člani sindikatov

Verjetno je le redkim znano žalostno dejstvo, da so naši in tudi drugi tuji delavci (Gastarbeiter) mnogokrat v raznih podjetjih zapostavljeni, omalovaževani in celo očitno izkoriščani. Mnogi so zaradi tega upravičeno nezadovoljni in premišljujejo, kako bi mogli svoj položaj izboljšati. Naj omenimo najprej le nekaj najbolj pogostih primerov, iz katerih izvirajo nezadovoljstva.

Najpogosteje poskušajo nekateri delodajavci (večinoma manjši podjetniki) prav krivično izkoristiti tuje delavce, ker mislijo, da je pač tujec in se v novih razmerah in novem okolju mnogokrat prav ne znajde, delno zaradi omejenih zmožnosti sporazumevanja, delno pa zaradi bistveno drugačnega družbenega življenja in splošnega gospodarskega sistema. Ni redko, da so tuji delavci oškodovani pri urni plači (saj niso plačani niti v skladu z določenim minimalnim tarifnim dohodkom!), poleg tega pa ni redko, da delajo več in prizadevneje, a se jim to pri plači komajda ali pa sploh ne pozna, drugače povedano, njihovo delo sploh ni ali pa je le zelo slabo plačano. Dalje ni neznano dejstvo, da nekateri delodajavci svojih (tujih!) delavcev niti ne prijavijo pristojnim organom (delavce imajo zaposlene „na črno“), niti niso ti delavci socialno zavarovani. Prva nujna posledica v tem primeru je, da delavcu ta zaposlitev potem ne more biti upoštevana pri določanju delovne dobe za pokojnino.

Nastane vprašanje, kako je možno preprečiti ali se zavarovati pred takim zlorabljanjem?

Jasno je, da posameznik brez primernega zaledja komaj more kaj doseči. Prav zato bi bilo priporočljivo za mnoge, da se včlanijo v sindikalna združenja, saj prav po tej poti morejo marsikdaj doseči uveljavljanje svojih pravic, ki bi ga sami ne dosegli, ali pa vsaj zelo težko.

Kdor bi morda poskušal v primerih zlorabe delodajavca celo tožiti, bi se utegnil na sodišču pri dokazovanju svojih pravic in storjenih krivic srečati z novimi, mnogokrat še neprimerno večjimi ali celo nepremostljivimi težavami.

Bistveno drugače pa je, ako je delavec član sindikata, saj ima v spornih primerih v sindikalni organizaciji dokaj močno podporo in pomoč. Vsakomur je jasno, da je v organiziranju več posameznikov možno doseči več, kakor pa če bi vsak delavec nastopal sam

zase. Sindikati zastopajo interese vseh članov, saj gre za splošne, skupne koristi. V raznih pogajanjih glede povišanja urne plače, izboljšanja delovnih pogojev itd. ne gre le za korist posameznika, marveč za koristi širšega kroga delavcev, tako domačinov kakor tudi tujcev. Prav zaradi raznoličnih narodnosti imajo posamezni delavci boljše upanje, da svoje pravice dejansko dosežejo, saj je končno povsem razvidno, da pravice, za katere se bo sindikat boril, ne bodo veljale le za domačine, ampak za vse člane, ne glede na narodnost. Prav v dejstvu, da so domači delavci v velikem številu včlanjeni v teh sindikalnih organizacijah, imajo tuji delavci dobro upanje, da bodo svoje pravice, ki so jim sicer že z zakonom zagotovljene, tudi dejansko dosegli.

Naj omenimo le en primer: Življenjski stroški so vedno večji, plače pa ostanejo nespremenjene. Ako bi hotel doseči izboljšanje posameznik, se bo njegov glas komaj slišal, ako pa povzdigne glas več delavcev hkrati, je upanje na povišanje plače neprimerno večje. Saj bi ne bilo prav nič čudno, ako bi posameznik dobil odgovor: „Če ti ni všeč, moreš dobiti knjižico!“ Kajti posameznik ne more pomeniti kaj odločilnega, vse drugače pa je, ako je to množica. Sindikat pa v imenu svojih članov v primeru določenih zahtev najprej delodajavca opozarja, potem zahteva in v skrajnem primeru tudi s prekinitvijo dela izsiljuje ugoditev svojim zahtevam. Kolikor več članov ima sindikat, toliko večja je njegova moč. Številnejše članstvo daje sindikatom tudi večjo finančno moč in več možnosti za medsebojno pomoč.

Zaradi že doseženih in potrjenih sporazumov s pomočjo in posredovanjem jugoslovanskih državnih organov je za jugoslovanske delavce priporočljivo, da se včlanijo v sindikate DGB (Deutscher Gewerkschaftsbund).

KAJ SO STROKOVNI SINDIKATI?

Da bi zadovoljivo odgovorili na to vprašanje, moramo vsaj površno pogledati v zgodovino nastajanja raznih delavskih organizacij. Prve začetke delavskih organizacij najdemo že kmalu po pojavljanju privatnih dejavnosti, ki so bile posebej strokovno usmerjene, kot npr. usnarji, kovači, prehrambeniki ipd. Posebej strokovno usmerjeni delavci so se najprej in najuspešneje mogli posvetovati o delovnih pogojih z delavci drugega delodajavca in primerjati svoje pogoje s pogoji drugih. Tako so sprva nastala razna društva — „bratovščine“, najprej v posameznih mestih, kasneje pa po pokrajinah in deželah. Kolikor bolj se je proizvodnja večala in po posameznih krajih zgoščevala, toliko tesneje so se povezovala posamezne bratovščine, se združevale in polagoma je ta proces pripeljal do današnjih oblik posameznih strokovnih sindikatov. Danes moremo zato govoriti o sindikatih, ki imajo v svojih članskih vrstah delavce iste stroke. Najprej se zato posamezni sindikati iste stroke povezujejo zaradi karakteristike svoje stroke med seboj, zaradi določenih skupnih interesov pa tudi s sindikati, katerih člani so strokovno drugače usmerjeni,

saj imajo končno delavci različnih strok tudi skupne interese. Zaradi različnosti strokovne usmeritve posamezni sindikati najprej zasledujejo izenačene koristi enako usmerjenih sindikatov v različnih pokrajinah, zaradi skupnih interesov pa izenačenje s pravicami drugače usmerjenih, v kolikor so interesi vsem delavcem skupni.

Koliko in katere vrste sindikatov najdemo v posameznih pokrajinah, je v večini primerov odvisno od tega, kakšna dejavnost je tam zaradi naravnih okoliščin ali pa po tradiciji najbolj razširjena.

SINDIKALNE ZVEZE — CENTRALE

Zgoraj je bilo že omenjeno, da imajo vsi delavci določene skupne interese. Prav v smislu skupnih interesov posameznih strokovnih sindikatov se ti medsebojno združujejo v masovnejše organizacije; tako nastanejo zveze, unije in centrale sindikatov. Namen teh ni le zastopanje interesov posameznih članov posebnih strokovnih sindikatov, pač pa interesov, ki so skupni vsem članom različnih strokovnih sindikatov.

KAKO SO ORGANIZIRANI SINDIKATI IN ZVEZE SINDIKATOV?

Rečeno je že bilo, da so strokovni sindikati v ZRN zelo številni. Po moči članstva pa moremo naštetih 16 strokovnih sindikatov, ki so povezani v sindikalno zvezo, imenovano DGB (Deutscher Gewerkschaftsbund). Ta zveza šteje približno 6.500.000 članov.

V omenjenih 16 sindikatih pri članstvu ne odloča niti narodna niti politična ali verska razlika, zato najdemo v njih člane najrazličnejših narodnosti in političnega ali verskega prepričanja.

Vsak teh sindikatov ima razne organe: mestni, občinski, okrožni, pokrajinski in zvezni organ. Medsebojno povezanost organov pa omogočajo sindikalni poverjeniki (Vertrauensmann), ki so v večini primerov tudi blagajniki sindikata v posameznih organih. Kjer je v podjetju večje število jugoslovanskih delavcev, skušajo iz njihovih vrst izvoliti predstavnika, ki zastopa interese vseh jugoslovanskih članov sindikata. Vsak strokovni sindikat kakor tudi sindikalna zveza pa ima svoj statut ali pravilnik, v katerem so točno določene pravice in dolžnosti članov. Dolžnost vseh članov sindikata je plačevanje članarine, ki znaša mesečno 10—12 DM.

Osnovne pravice članov sindikata so:

- brezplačna pravna pomoč, informacije in nasveti v raznih sporih delovnega razmerja (npr. utrgovanje pri urni plači, neplačano nadurno delo, odpovedi in odpust z dela, pravice socialnega zavarovanja ipd.),
- prejemanje denarne pomoči v primeru dolgotrajne bolezni ali nesreče pri delu, v primeru stavke, in sicer v sorazmerju z dobo članstva, kakor to predvideva sindikalni statut,
- brezplačno šolanje v sindikalnih šolah.

Vse te naštetje osnovne pravice pa morejo uživati le

delavci, ki so člani sindikatov, to je tisti, ki redno plačujejo članarino.

Postavljene cilje skušajo sindikati doseči tudi izven meja podjetja preko skupščin socialnega zavarovanja, parlamenta ali vlade. Najpogostejša oblika delovanja je soodločanje v tovarniških svetih (Betriebsrat), v katere delavci volijo svoje predstavnike.

Po prizadevanju sindikatov DGB so bile v ZRN v okviru „Arbeiterwohlfahrta“ (AWO) ustanovljene posebne posvetovalnice za jugoslovanske delavce, v katerih so nastavljeni jugoslovanski socialni delavci.

Kje poslušajo te posvetovalnice, je razvidno v seznamu na koncu tega sestavka.

DGB je včlanjena v mednarodno organizacijo sindikatov, vzdržuje zveze s sličnimi organizacijami v mnogih državah, tako tudi z jugoslovansko sindikalno zvezo. Eden važnih dogovorov med DGB in jugoslovansko sindikalno zvezo je, da so dobe članstva v jugoslovanski sindikalni zvezi upoštevane tudi pri članstvu v DGB, kar je velikega pomena v primerih raznih denarnih pomoči, ker je ta močno odvisna prav od dobe članstva. Vsakdo, ki misli postati član sindikata v ZRN, naj skuša za dokaz članstva v Jugoslaviji predložiti člansko izkaznico, ki jo more prinesiti s seboj od doma ali pa jo naknadno zahtevati.

KAKO SE POSTANE ČLAN SINDIKATA?

Sindikati imajo v ZRN izrazit značaj prostovoljne organizacije, zato velja kot prvo pravilo, da delavec poišče sindikat in naj ne čaka, da bi sindikat poiskal njega. Drugače povedano bi rekli: Po prihodu v podjetje naj delavec skuša najti poverjenika ali predsednika sindikata, izrazi naj mu svojo željo, da želi postati član sindikata in obenem predloži potrdilo o članstvu v sindikalni zvezi v Jugoslaviji. Utegne pa se zgoditi, da v nekaterih, zlasti manjših podjetjih ni sindikalne organizacije. V takem primeru naj se delavec, ki bi želel postati član sindikata, obrne na mestni odbor sindikata v prostorih DGB, tam bo dobil napotke o včlanjenju ali prehodu iz jugoslovanske sindikalne zveze v članstvo DGB. Ako pa bi tudi tako ne dosegel zaželenega cilja, naj se obrne za pomoč na socialnega delavca v kraju, ki mu je najbližji. Kot že rečeno, so ti socialni delavci nameščenci v posvetovalnicah „Arbeiterwohlfahrta“.

POSVETOVALNICE DELAVSKEGA SKRBJSTVA ZA JUGOSLOVANSKE DELAVCE V ZR NEMČIJI:

- 51 AACHEN, Gartenstraße, telefon 0241 / 73 785
- 89 AUGSBURG, Georg-Haindl-Str. 3, 0821 / 2 2929
- 746 BALINGEN, Wilhelmstr. 25, 07433 / 67 10
- 1 BERLIN 19, Suarezstr. 11, 0311 / 3 06314
- 48 BIELEFELD, Arndstr. 8, 0521 / 6 35 11
- 463 BOCHUM, Untere Markstr. 3, 02321 / 6 304
- 33 BRAUNSCHWEIG, Helmstedstr. 163, 0531 / 75 8 65
- 53 BONN (Centrala), Ollenhauerstr. 3, 02221 / 22 31
- 53 BONN-BAD GODERSBERG, Koblenzer Str. 40, 02229 / 5 70 44

- 28 BREMEN, Kohlökerstr. 13, 0421 / 32 70 04
- 762 CALW, Marktplatz 1, 07051 / 85 51
- 61 DARMSSTADT, Nieder-Ramstädter-Str. 13, 06151 / 4 47 00
- 46 DORTMUND, Schumannstr. 6, 0231 / 81 24 37
- 41 DUISBURG, Friedrich-Engels-Str. 42, 02131 / 40 13 67
- 4 DÜSSELDORF, Graf-Adolf-Str. 63—65, 0211 / 18 2 68
- 6 FRANKFURT/M. 1, Münchener Straße 48, 0611 / 25 24 67
- 78 FREIBURG, Brombergstr. 24, 0761 / 75 3 50
- 465 GELSENKIRCHEN, Margaretenhof 14, 02322 / 6 44 29
- 732 GÖPPINGEN, Uhlandstr. 5, 07161 / 6 94 20
- 58 HAGEN, Böhmerstr. 11, 02331 / 23 4 29
- 2 HAMBURG 13, Rothenbaumchaussee 44, 0411 / 45 71 51 / 52
- 3 HANNOVER, Posthornstr. 30, 0511 / 44 56 83
- 71 HEILBRONN, Bahnhofstr. 27, 07131 / 85 8 62
- 69 HEIDELBERG, Jahnstr. 28—30, 06221 / 44 0 20
- 586 ISERLOHN, Viktoriastr. 24, 02371 / 22 1 14
- 75 KARLSRUHE, Keiserstr. 91, 0761 / 64 2 12
- 35 KASSEL, Ruhrstr. 6, 0561 / 1 43 84
- 896 KEMPTEN, Keselstr. 37,
- 23 KIEL, Halstenstr. 51—53, 0431 / 51 7 11 / 12
- 415 KREFELD, Westwall 29, 02151 / 26 8 47
- 54 KOBLENZ, Bahnhof-Str. 31
- 5 KÖLN, Magnusstr. 2, 0221 / 24 46 41
- 509 LEVERKUSEN-WIESDORF, Keiserstr. 3, 02172 / 73 8 88
- 714 LUDWIGSBURG, Solitude-Str. 41, 07141 / 26 0 91
- 67 LUDWIGSHAFEN, Max-Str. 63, 0621 / 51 17 06
- 65 MAINZ, Kaiserstr. 26—30, 6131 / 2 58 98
- 68 MANNHEIM, Murgstr. 11, 0621 / 37 19 31
- 8 MÜNCHEN 21, Von-der-Pfordten-Str. 44, 0811 / 56 57 21
- 44 MÜNSTER, Dammstr. 21, 0251 / 7 50 90
- 85 NÜRNBERG, Marthastr. 60, 0911 / 59 07 58
- 605 OFFENBACH, Herrenstr. 14, 0611 / 88 12 36
- 45 OSNABRÜCK, Spindelstr. 26a, 0541 / 56 2 63
- 753 PFORZHEIM, Jahnstr. 31, 07231 / 16 1 31
- 741 REUTLINGEN, Hofstatt 7
- 66 SAARBRÜCKEN, Hohenzollner-Str. 160, 0681 / 65 0 34
- 332 SALZGITTER-LEBENSTEDT, Breite Straße 27, 05341 / 43 6 01
- 59 SIEGEN, Freudenberger Str. 16, 0271 / 51 64 45
- 565 SOLINGEN, Kölner Str. 45, 02122 / 18 0 96
- 7 STUTTART, Wiessenburgstr. 14, 0711 / 60 05 09
- 717 SCHWÄBISCH HALL, Belbinger Gasse 83, 0791 / 71 4 81
- 72 TUTTLINGEN, Möhringer Str. 68, 07461 / 59 25
- 79 ULM, Neue Straße 93, 0731 / 64 3 56
- 633 WETZLAR, Moritz-Hensold-Str. 6, 064441 / 67 88
- 62 WIESBADEN, Wellritz-Str. 49, 0621 / 30 14 76
- 56 WUPPERTAL-BARMEN, Bachstr. 5a, 02121 / 55 55 67
- 87 WÜRZBURG, Berliner Platz 10, 0931 / 51 6 19

To kmečko sliko nam je poslal naš nekdanji pevovodja Martin Malevič iz Kanade. Kot na sliki vidimo, si je on tudi v daljni tujini „po domače“ uredil. Žal ga za „Martinovo“ ne bomo mogli obiskati. Njegov najmlajši sin si verjetno misli: „Kar se Janezek nauči, to bo še Janez znal!“

PRELJUBI SLOVENC!

Hočemo Vam na znanje dati, da bode v prelepem oktobri v Essnu-Altenessnu v Kolpingovem domu ena lepa slovenska veselica gori postavljena. Skozi to lepo vižengo ino to lepo slovensko muziko se hočemo z Vami poveseliti. Tota veselica bode na svetlo dana 15. oktobra totega leta. Začela se bode ob petih popoldne, pa do zadnje kaplce ino kranjske klobase gori postavljena.

Tudi sv. Martin se hoče z nami poveseliti, ino nam hoče eno veselico gori postaviti. Martin nam hoče dati koštati novega vinčka 5. novembra, v takisti hiši ino v takisti uri. — Slovensko vižo bodo gori držali naši fantje iz Altenessna

pod komando Alberta Pavšiča. Z velikim veseljem Vas čakamo!!! — „Nazadnje še, prijatli — kozarce zase dvignimo, ki smo zato se zbrali, ker dobro v srcu mislimo. Dokaj dni, naj živi Bog, kar nas dobrih je ljudi.“

OBERHAUSEN-STERKRADE

Zadnjo nedeljo v septembru smo poromali k Materi božji v Kevelaer. Spremljalo nas je sončno nedeljsko popoldne. Dekleta in fantje so bili zato v slikovitih gorenjskih nošah dvakrat bolj privlačni. Še pesem in molitev slovenska in bili smo kot v malih nebesih. Da je bilo vse še bolj razgibano, so z nami romali gostje iz domovine: kaplan Franci Maček iz Zagorja ob Savi ter troje deklet in dva fanta iz Bohinja — pa šofer avtobusa iz Sterkrade, ki se je

Kot vsako leto smo tudi to jesen pekli prašiča na ražnju in ga s pivom zalivali. „Obred“ opravlja Tinče Živec, delavec v Porurju, doma kmet, pomagata mu pa Anton Živec, rudar v Porurju, doma kmet, in Franček Zemljak, ki je povsod krojaški mojster.

predstavil za čistokrvnega Slovenca.

Glavno opravilo smo imeli v tako imenovani „kapeli sveč“, kjer je zaorila slovenska verska pesem, kjer smo molili in poslušali božjo besedo v materinem jeziku in kjer je zaslužni voditelj romanj gospod Ivan Ifko navzočim predstavil novodošla duhovnika Jožeta Bucika in Pavla Uršiča. Vse smo opravili kot se spodobi, nakupili nekaj odpuštkov ter se vračali domov s posebnim notranjim veseljem, ki ga občutiš, kadar si zadovoljen z dušo in telesom.

„Vinska trgatav“ v Oberhausen je tudi letos zelo lepo uspela. Prvo nedeljo v oktobru je popoldne na vso moč prijazno sijalo sonce in zvonilo z doma številne slovenske družine z otroki ter naše fante in dekleta. Velik živžav v gostišču pri Višermanu v Osterfeldu je bil še pozno zvečer. Prireditelj je bila dobro organizirana, številna udeležba je pa pokazala splošno priljubljenost vinske trgatve.

Zelo nas je presenečal ansambel slovenskih fantov Viktorja Pisanca iz Düsseldorfa. Take so užigali, da so še nemški gostje kar naprej hodili gledat odkod in za koga take poskočne. Prostora je bilo premalo za vse. Na večer so se začeli sredi dvorane zbirati „fantje na vasi“ — srca deklet so bila čisto mehka — in kar niso mogli prenehati z vedno novimi domačimi vižami. Med nas pa je srečo še posebej sejal bogat srečolov. Oba glavna dobitka — kolesa ponyja — sta zadela ravno taka dva, ki še nimata avtomobila. Sreča res nikoli ne počiva in kdor z malim ni zadovoljen, velikega ni vreden (vozila!).

Še otroci so bili z drugimi vred ta večer od veselja tako razposajeni, da so morali ljubi starši krepko nastopiti in jih spraviti domov spat. Odrasli smo se kmalu po polnoči razšli, kajti: najlepši spomin ostane, če veselje na višku prestane. Želimo si še veliko takih srečanj.

Romanje v Kevelaer septembra 1972

NSU-tovarne v Heilbronnu v Nemčiji bi težko pogrešale slovenske delavce; prav tako tovarne v okolici. Čeprav živijo rojaki v tem okraju precej raztreseno, jih slovenska maša enkrat na mesec kar precej privabi v St.-Kilian-Kirche (posnetek 30. aprila 1972).

STUTTGART-OKOLICA

V nedeljo, 10. septembra, smo gledali v Stuttgartu film o življenju slovenskih rudarjev v Franciji. Prikazal je pestrost vsakdanjosti naših ljudi v premogovnih krajih

Za okraj Ludwigsburg v Nemčiji imajo Slovenci mašo v Eglosheimu. Ker cerkev stoji na hribčku, je od vseh strani vidna. Tja hodijo Slovenci k maši na 4. nedeljo v mesecu ob 11. uri iz Ludwigsburga, Bietigheima, Asperga in drugih okoliških krajev. Koliko se jih je zbralo v nedeljo, 22. septembra letos, kaže desni posnetek.

Merlebacha, Stiringa in Creutzwalda. Slovenska zdomska cerkev jih drži v živo slovensko in versko skupnost po monsignorju Stanku Grimsu, ki deluje med njimi že četrto desetletje. Poleg prikaza stanovanjskih razmer in delovnih pogojev, verskega in socialnega dela gospoda Grimsa, je filmska kamera obširno zajela velikonočno mašo in zborovanje društva „Slomšek“ v Merlebachu ter tradicionalno prvomajsko romanje v Habsterdick.

V Esslingenu smo oktobra pričeli slovensko sobotno šolo po zgledu zadnjih dveh let. Otroci se učijo verouka ter slovenskega branja in pisanja. Da je taka šola našim otrokom v Nemčiji potrebna, nihče ne dvomi, posebno ne tisti, ki se mislijo vrniti v Slovenijo. Težava pa je v tem, da živijo otroci

zelo raztreseni in jih je težko zbirati. Tu je potrebno veliko dobre volje staršev, ki otroke vozijo v šolo.

Naraščaj so dobile na našem področju naslednje družine: v Esslingenu Andrej in Marija Tomažič hčerko Andrejo; v Stuttgartu Vladimir in Angela Štorman sinčka Boštjana; v Birkenfeldu Ivan in Verica Lunder hčerko Sonjo; med odsotnostjo gospoda Felca je

župnik iz Esslingena krstil tudi Viktorja Prevca, sinka Viktorja in Marije v Ravensburgu. — Čestitke!

Poročno slavje sta imela v Neckargröningenu Jožef Grandljič in Pavla Zbačnik. Ženin je doma v Dolnji vasi pri Mirni peči, nevesta pa je iz Travnika v Loškem potoku. — Čestitke!

WÜRTTEMBERG-OBERLAND

V nedeljo, 1. oktobra, je bila v glavni cerkvi v Ravensburgu krščena Klavdija Hekič, hči Filipa in Justine, roj. Bračko, stanujočih v Weissenau. S starši se veselimo in

želimo, da bi jima bila hčerka vedno v veselje.

Na novo vpeljana je slovenska maša v Ostrachu, nekoliko zahodno od Saulgaua, na vsako četrto nedeljo v mesecu ob štirih popoldne. Tam imamo po večini Belokrajnce. Pokazali so takoj zelo dobro voljo za sodelovanje in zato upamo, da se bo tam razvila nova celica naše skupnosti. Lepo jih vabimo še naprej in pa tudi prosimo, da vsak po svojih močeh o tem obvestijo in privabijo še druge.

Že v naprej opozarjamo naše

rojake, da ni več daleč čas, ko bomo imeli na razpolago nove Mohorjeve knjige: začnite že sedaj vsak dan devati nekaj pfenigov na stran v ta namen, pa stroškov zanje ne boste občutili. Slovenci smo bili že od nekdaj znani kot prijatelji dobrih knjig in to moramo ostati tudi v bodoče.

BAVARSKA

MÜNCHEN

Naše maše so spet lepo obiskane: znamenje, da so se ljudje vrnili s počitnic. Tudi *obhajilna nedelja* dobiva vedno bolj svojo

PROBLEMI STANOVANJ V NEMČIJI

Tuji delavci večkrat izkoriščani

Med problemi, ki spremljajo tuje delavce v Nemčiji, je stanovanjsko vprašanje vedno aktualno. Pri tem trpijo predvsem ljudje, ki niso večči nemškega jezika in se tudi sicer ne znajo obrniti na pravo mesto. Tako jih nemška podjetja, zasebniki in včasih celo mestna uprava pri oddaji stanovanj izrabljajo s tem, da jim nudijo slaba stanovanja za visoko najemnino.

Da bi se temu odpomoglo, so v zadnjem času nastala v nekaterih mestih privatna združenja. Med ta mesta štejemo tudi mesto Esslingen na Württemberškem. Tu so ustanovili privatni iniciativni odbor, ki bo obveščal javnost in mestno upravo o oderuštvi gospodarjev stanovanj do tujih delavcev. Odbor obstaja že eno leto in ga vodi mladi advokat Ott Herbert. Ta odbor je že nekajkrat obvestil javnost o nerešenem problemu stanovanj za tuje delavce.

V soboto, 30. septembra tega leta, je omenjeni odbor povabil mestno upravo, zastopnike političnih strank, zastopstva tujih delavcev in novinarje, da v nekaj primerih na kraju samem ugotovijo, kakšna stanovanja imajo tuji delavci in koliko plačajo zanje. Župan mesta Esslingena se povabilu ni odzval, stranke so bile zastopane le po svojih mladih vejah, ki kažejo več zanimanja za to socialno zlo kot pa stari etabliranci. Navzoči so bili zastopniki tujih delavcev, med njimi tudi slovenski župnik, in pa novinarji. Tako je šla skupina kakih 30 ljudi od enega

stanovanjskega objekta do drugega, kjer je stanje posebno pereče. Tako so npr. ugotovili, da je plačevala turška družina z dvema otrokoma za 30 m² prostora kar 185,— DM; da stanuje v hiši, ki je grajena za pet družin, petnajst družin tujih delavcev; da plačujejo trije delavci po 60,— DM za eno sobo (skupaj torej 180,— DM). „Jutri pridejo še trije Italijani, ki bodo tudi plačali po 60,— DM,“ se je jezil turški delavec.

Časopisa „Stuttgarter Nachrichten“ in „Esslinger Zeitung“ sta obširno poročala o tej zadevi.

„Mladi parlament“ pretresa v Esslingenu vprašanja stanovanj tujih delavcev, potem ko se je na lastne oči prepričal, kako stanujejo „delavci v gosteh“.

obliko: vsako prvo nedeljo v mesecu skušamo čim bolj povečati skupino pri obhajilni mizi.

Stalni tečajji so sedaj stekli: *pouk slovenščine in verouka* tako za predšolske kot za šolske otroke, *nemščina* za odrasle, *tečaj za ročna dela in narodne vezenine*. Tudi oba *pevska zbora*, mešani in moški, se redno vadita. *Debatna ura* je obravnavala Jezusov izvor.

1. oktobra smo priredili za Slovence po Bavarskem romanje k Mariji Gern pri Berchtesgadnu. Iz Münchna smo potovali v dveh posebnih avtobusih, iz ostalih krajev so prispeli v osebnih avtih. Vsekakor je bilo najlepše doživetje celega dne maša v čudoviti božjepotni cerkvi ob ubranem petju udeležencev in pa pete litanije takoj po maši. Po romarskem delu dneva smo namenili nekaj časa še izletu. Zapeljali smo se h Königsee in po jezeru z motorkami do Sv. Jerneja pod Wazmannom. Slovenska pesem in slovenske melodije iz harmonike so ves dan ustvarjale pravo domače razpoloženje.

Glavna težava pri celotnem dnevu je bila stiska s časom: že avtobusa nista mogla prispeti k romarski cerkvi pravočasno, kasneje se pa zaradi počasne postrežbe pri kosilu nismo mogli vsi hkrati zbrati pri motorkah in smo se morali voziti po jezeru v dveh skupinah. Mogoče je prva skupina, ki pri Sv. Jerneju sploh ni izstopila, nehote bolj prav ravnala, kot druga, ki je izstopila: mraz je namreč v tej letni dobi že zgodaj popoldne sredi pokončnih gorskih sten tako občuten, da bi bilo daljše ostajanje v naravi pri Sv. Jerneju — kar edino prihaja tam v poštev — že neprijetno.

Kljub težavam, ki spremljajo itak vsako človeško početje, so bili udeleženci na splošno z romanjem in izletom zelo zadovoljni.

Krščena je bila Renata Štangelj, hčerka Franca in Alojzija, roj. Veršič. Čestitamo!

„Raženj je osmojen, prašič je že pečen“, ob Izari blizu Münchna

nizozemska

„Zvon“ in Slovenska folklorna plesna skupina v holandskem Limburgu še vedno lepo služita svojemu namenu. Poleti sta uspešno zastopala Slovence na *mednarodnem kulturnem festivalu* v Eisdenju, kjer sta se po splošnem mnenju s Poljaki in Ukrajinci uvrstila med tri najboljše.

Zadnji dan v septembru sta „Zvon“ in Folklorna skupina sodelovala na *slovenski prireditvi* v Aumetzu.

Topla zahvala in naše iskrene čestitke!

Društvu sv. Barbare v Lindenu je tudi letos uspelo prirediti lepo *vinsko trgatév*. Med častnimi gosti je bil g. župan s soprogo, občinski možje in zastopniki krajevne Cerkve. Člani Društva sv. Barbare so s petjem in plesom v narodni noši začeli večer, pri katerem je sodelovala številna holandska mladina. Vsakoletna *vinska trgatév* je lepo ponašanje slovenske prisotnosti na tem področju. Iskreno čestitamo!

G. Anton Kropivšek iz Lindenu je v teh dneh obhajal 25. *obletnico dela* pri istem podjetju. Za svojo solidnost je dobil javno priznanje. Toplo čestitamo! Gospod Anton že dolga leta sodeluje pri krajevni muziki in je zvest

član slovenske skupnosti. Iskrena hvala in na mnoga leta!

Društvo sv. Barbare Heerlerheide-Brunssum in Slovensko pevsko društvo „Zvon“ prirejata 11. novembra od 18.30 dalje v dvorani *Gemeenschapshuis* v Heerlerheide, Kerkstraat 4, pri farni cerkvi sv. Kornelija, *vseslovensko veselico*, kjer bosta igrala ansambla Lojzeta Slaka in Fantov s Praprotna iz Slovenije.

Prireditev torej ne bo v Heerlenu kot doslej, marveč v Heerlerheide, ki tudi spada v občino Heerlen.

švedska

Za zdaj se še ni našel duhovnik, ki bi prišel za stalno med nas na Švedsko. Bo pa prišel, čimprej bo mogoče.

Da za božič ne bomo čisto zapuščeni, *bo prišel za šest tednov pred božičem misijonar*, ki ga mnogi poznate, posebno tisti iz južne Švedske. Saj je pred nekaj leti prišel za veliko noč, da je imel v nekaterih mestih duhovno obnovo.

Predviden je takle razpored njegovih obiskov:

V nedeljo, 12. 11., Eskilstuna, Stockholm.

V nedeljo, 19. novembra, Örebro, Västerås.

V nedeljo, 26. novembra, Jönköping, Värnamo, Växjö.

V nedeljo, 3. decembra, Helsingborg in Landskrona.

V nedeljo, 10. decembra, Göteborg, Halmstadt.

V nedeljo, 17. decembra, Malmö in Olofström.

Dokončni program boste prejeli posebej. Potrebno se je namreč prej dogovoriti z župniki vseh teh župnij, da ne bo neprijetnega sovpadanja s programi duhovnikov drugih narodov.

Gotovo bo duhovnik obiskal tudi družine in vse druge, kolikor bo mogel. Upamo, da ga boste vsi radi sprejeli in mu tudi pomagali, da bo lažje izpolnil težavno nalogo, ki ga čaka. Saj ga čakajo v tem letnem času poleg drugih težav še kratek dan, megla, sneg in mraz. Pa tudi „propagando“ zase bomo naredili, če ga bomo lepo sprejeli, ker bo novi stalni duhovnik, ko bo to slišal, tem raje in prej prišel.

Ker sedaj ni stalnega slovenskega duhovnika na Švedskem, prosimo vse, ki imajo veselje in zanimanje, naj napišejo, kar se jim zdi pomembnega za poročilo v „Naši luči“. Tudi slike, zlasti skupinske, so zaželeno; s pripisom, seveda, kaj slika predstavlja. V oktobrski številki je bilo poročilo in tudi slika iz Köpinga, za kar smo poročevalcu zelo hvaležni. Posnemajte še drugi dober zgled!

Švica

Kakor prejšnja leta smo tudi letos priredili Slovenci v Švici naše letno in že tradicionalno *romanje* „na švicarske Brezje“ v Einsiedeln. Romanja v nedeljo, 24. septembra, se je udeležilo zelo lepo število naših rojakov, zaposlenih v Švici.

Sv. mašo in pridigo ob 12. uri je imel dr. Šuštar, škofov vikar v Churu. Z njim so somaševali ka-

pučinski provincijal p. Boleslav iz Ljubljane, salezijanec Štefan Pintarič iz Siona, vodja hrvaške kat. misije v Zürichu p. Rade in vodja slovenske kat. misije p. Fidelis.

Po pridigi je dr. Šuštar podelil petorici zakrament sv. birme, pri obhajilu pa so se prvič srečali z Jezusom Igor Koželj iz Winterthura, Robert Žugič iz Männedorfa ter eno odraslo dekle in en fant, ki sta bila tudi pri sv. birmi. Veliko pozornost so vzbudili prvobohajanci in birmanci ter naše lepe narodne noše. Mnogo jih je pristopilo tudi k sv. obhajilu.

Popoldne smo imeli v Marijini kapeli pete litanije Matere božje z odpevi. Za zaključek je mogočno zadonela zahvalna pesem in „Marija skoz življenje“.

V nedeljo, 1. oktobra, smo imeli skioptično predavanje o Koroški v farni dvorani župnije Guthirt v Zürichu. Predavanje je imel g. Vinco Zaletel, ki nam je pokazal kul-

turo, običaje in lepoto Koroške. Čeprav nam je pokazal preko 300 slik, nam je čas vse prehitro minil. Kaj takega si še želimo videti, so mnogi izjavili po predavanju.

Po sv. krstu so postali v Švici božji narod sledeči:

V Appenzellu Aleksandra Čapelnik, hči Jožice; v Zürichu Maja Simona Cerar, hči Alojza in Marije, roj. Simončič; Marko Vidic, sin Rudolfa in Helene, roj. Šparovec; Žorž Lucijan, sin Antona in Antonije, roj. Vidmar; Klavdija Ratej, hči Vladimira in Katarine, roj. Korošec; Marko Prevodnik, sin Lovrenca in Vere, roj. Miklavčič; Oliver Rupar, sin Jožefa in Jožefe, roj. Hočevar; v Amriswilu Andrej Menart, sin Janeza in Marije, roj. Karničar; v Solothurnu Danijel Perčič, sin Vinka in Jelenne, roj. Sabol. Staršem čestitamo, otročičem pa voščimo obilo milosti in božjega varstva.

Slovenci ob meji

KOROŠKA — V noči na 16. september so pomazali „neznanci“ izložbeno okno slovenske hranilnice v Velikovcu. V oknu je namreč dvojezični lepak, ki poziva starše, naj prijavijo otroke k dvojezičnemu pouku. — Vsako leto vabijo dijake iz mnogih dežel sveta na tekmovanje ruskega jezika v Moskvo. Kandidati morajo prej nastopiti na tekmovanju v lastni državi. Dijak Slovenske gimnazije sedmošolec Toni Schellander je osvojil pri tekmovanju v Avstriji zlato kolajno. — Pevski zbor SPD „Danica“ je praznoval pri Voglu v Št. Primožu 60-letnico obstoja. Danes je ta zbor eden najbolj znanih in kvalitetnih slovenskih društvenih zborov na Koroškem. Čestitamo!

TRŽAŠKA — V Dragi pri Bazovici so se vršili študijski dnevi, ki jih je priredilo Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Letonjih študijskih dni, že sedmih po vrsti, se je udeležilo rekordno število rojakov. V zaključnem predavanju je skušal tržaški pisatelj Alojz Rebula razbiti nekatere slovenske mite, kot so poveličanje slovenstva, mit naše majhnosti in ponižnosti, in se je zavzel za zdravo narodno zavest. — Tabor zamejske mladine, ki ima že dvanajstletno tradicijo, se je letos vršil v Trstu.

GORIŠKA — Slovensko stvarnost v zamejstvu navdaja povečano število vpisanih na slovenske osnovne šole z zaupanjem. Poraslo je tudi število vpisanih na slovenske višje srednje šole, gimnazije-liceje, obe učiteljski, oba trgovska zavoda in na industrijski zavod.

KANALSKA DOLINA — Akademsko društvo SKAD je že tretjič organiziralo študijske dneve v Žabnicah. Predavanja so se vršila v koči sv. Jožefa in so bila namenjena predvsem dijakom višjih srednjih šol in akademikom.

„bujta“ repa

(Naj v pojasnilo napišem to, da je tako imenovana „bujta“ repa prekmurska narodna jed ob času kolin. V Premurju si kolin ne moremo zamišljati brez „bujte“ repe.)

Kakor hitro pade v Prekmurju pozno jeseni prva slana, ne samo na sadje in bele krizanteme, temveč tudi na še stoječo repo po njivah, se že začnejo Prekmurci pripravljati na kolino. Kdo izmed tisoč in tisoč prekmurskih izseljencev, ki so že pred davnimi leti zapustili domači krov in odšli v tujino „s trebuhom za kruhom“, kot to vedno znova Prekmurci še danes trdijo, ne pozna prekmurskih kolin in dobre, okusne „bujte“ repe?

Domotožje in neka toplina domače hiše te obide, ko čuješ ali bereš v časopisih po svetu vabilo prekmurskih rojakov: „Pridite na prekmurske koline in ‚bujto‘ repo!“ Takšno vabilo privabi potem na veselo še tako varčnega in morda tudi skopega Prekmurca, kajti domače koline in „bujta“ repa na tujem je več vredna, kot še tako debela bančna knjižica dolarjev ali mark. Škoda je le, da „bujte“ repe na takih prireditvah prehitro zmanjka.

Sicer pa na tujem ni tako lahko skuhati „bujto“ repo, kajti zanjo je potrebna prose-na kaša, na topli peči ali poleg nje pripravljena kislá repa in sveže, še toplo svinjsko meso. Žal „bujte“ repe danes ne znajo več skuhati mlade

Prekmurke na tujem in zares srečo moraš imeti, da najdeš starejšo žensko, ki zna kaj takega prav pripraviti.

Že več kot petnajst let sem zdoma, hočem reči, da že dolgo nisem bil doma na kolinah, „bujto“ repo pa sem vseeno pred leti jedel. Od doma iz Črenšovca jo je prinesla v trilitrski pločevinasti posodi mlada, dobra in vrla Tumpova Marica, ki je bila leta in leta v službi pri bogatih ljudeh v neki gostilni v Essnu.

Tumpovi iz Črenšovca niso bili ne revni ne bogati, da, bogati na otročih, saj so jih imeli devet ali deset. Izmed teh devetih, desetih Tumpovih otrok sem jaz poznal tukaj v Nemčiji tri.

Najprej sem spoznal dvajsetletno, živahno, zgovorno in nadvse prijazno Treziko, ki je v začetku, kot po veliki večini vsa naša prekmurska dekleta, delala v Bolnici sv. Vincenca. Trezika me je nekoč zaprosila, da bi rada dobila sem gor tudi svojo osemnajstletno sestro Marico. Tako se je tudi zgodilo. Nekaj let pozneje je za njima prišla še starejša Ančka in sicer iz Kanade, češ da je v Kanadi zelo slabo, posebno za mlada dekleta. Saj mi je večkrat pripovedovala, kako v Kanadi pridejo delodajavci na neko določeno mesto, na neki prostor, kjer čakajo že stotine in stotine delovne sile in se ponujajo za delo. Delodajavci izberejo, kar je kaj vredno, zdrave, močne, take s krepkimi mišicami in „močnimi zobmi“. Tumpovi Ančki, čeprav je bila postavna in lepa, v Kanadi to očitno ni ugajalo, vsaj tako je vedno trdila, zato sta jo mlajši sestri spravili v mesto Essen in sicer v bolnico v kuhinjo, kjer se je dobro počutila in je bila zadovoljna, dokler ni med dopustom doma v Črenšovcih spo-

znala mladega učitelja na domači osnovni šoli.

Do spoznanja je prišlo tako: Ko je hitela neko nedeljo mlada, brhka, lepo oblečena Ančka k deseti maši v farno cerkev, je na oknu šolskega poslopja zagledala mladega učitelja, katerega očitno to ni dosti motilo, da je bilo dekletu na poti v cerkev, kajti ne dolgo po tem dogodku, ko so se prvikrat srečale oči, se je Ančka na hitro poslovila iz Nemčije, odšla domov, se poročila in je sedaj že mati dveh otrok.

Sestra Trezika se je tukaj v Nemčiji poročila z nekim Medjimurcem-Hrvatom, Hinkom. Ni slabo zadela: on je zares dober, veren, delaven dečko in skoraj vedno ga je bilo pred menoj nekoliko sram, če je kdo o njem trdil, da je Hrvat. Nas Slovence zelo ceni in spoštuje. Ker je pa v zadnjih letih tudi v Nemčiji začelo vse bolj iti na levo, se je Hinko odločil za drugo deželo, za Ameriko. Ko bi bilo po mojem in Trezikinem, bi bila ostala tukaj, kajti slovo od prijateljev in sester ni bilo lahko.

Trezika in Hinko sta sedaj v Ameriki, bogata pa tudi tam ne bosta, kot nista bila v Nemčiji. Meni se zares toži po njeni, ne samo zato, ker sta rada prihajala k naši slovenski maši, temveč še bolj zato, ker nisem nikdar prišel k njima na obisk, ne da bi me z veseljem in prijaznostjo sprejela. Ob takih priložnostih so bili na mizi mastni, ocvirkovi koruzni žganci s smetano, ki sem jih že v otroških letih tako rad in toliko pojedel, posebno spomladi, ko je rženega kruha zmanjkalo tudi pri bogatih lfkovih. Kako tudi ne, ko nas je bilo precej otrok!

Tumpova Trezika mi sedaj redkokdaj piše iz Amerike, a v vsakem pismu berem med vrsticami, kako si želi nazaj med

drage prijatelje in vsaj nekoliko bliže drage domovine, bliže dragih očeta in matere, bratov in sestra. Samo Bog ve, če se bodo Treziki te želje še kdaj izpolnile!

V Nemčiji pa je samo malo manjkalo, da se ni najmlajša Tumpovička, Marica, poročila z bogatim, že nekoliko starejšim Nemcem. Seveda čisto tako rada, kot bi imela Slovenca, ga menda nikdar ne bi mogla imeti. Tega se je Marica pre-dobro zavedala.

Pred leti je sicer za njo hodil Jožko iz Bistrice. Vse je že tako kazalo, da se bosta poročila, potem je pa bogve kaj prišlo vmes in ljubezen, ki je komaj začela poganjati, se je razdrla, čeprav sem si še jaz želel, da bi bilo drugače. Morda pa izbirčni, ja, skoraj nekoliko ošabni in navihani Marici ni bila všeč Jožkova majhna postava. Morda jo je njegova baharija, da je izučen tesar, da ima novo hišo, dobro mater in polne hleve svinj, bolj odbijala kot privlačevala, kajti nekje čisto na dnu svojega srca je tudi Tumpova Marica, kot danes toliko slovenskih deklet na tujem, nosila misel: „Na kmete, na Bistrico za snaho k še mladi Jožkovi materi nočem!“ Predobro je namreč vedela, koliko je morala trpeti in garati že kot otrok doma na njihovem majhnem posestvu v Črenšovcih.

Danes Tumpove Marice ni več v Nemčiji; ob zadnjem letnem dopustu se je doma poročila s Horvatovim Jožkom, mizarjem. Sedaj živita in delata v Ljubljani. Lahko mirne duše rečem, da je Marica tukaj dobro zaslužila, odnesla pa je domov tudi prenekateri poln kovček, ne samo perila in oblek, temveč tudi drugih stvari, ktere so Tumpovi tako zelo po-

trebovali, saj je bilo doma še nekaj otrok, ki si niso mogli nič prislužiti. In Tumpova mama so še danes mnenja, da jim je od vseh otrok največ pomagla vrla in skrbna Marica. Upam — čisto prepričan pa le nisem — da sta Jožko in Marica v Ljubljani srečna in resnično zadovoljna.

Jožko iz Bistrice se je medtem tukaj poročil z neko evangeličanko. Naj mu to seveda ne bo očitek! Povedati pa le moram, da mi je bilo hudo pri srcu, ko sem zvedel za to, kajti tudi njega sem imel rad in hotel sem ga poročiti v naši slovenski kapeli z njegovo izvoljenko. Srce mi je krvavelo, ko sem opazil, da Jožka, sina dobre, vrle, preproste in verne slovenske matere ni več k maši. Dolgo sem poizvedoval pri Bistričancih in drugih rojakih. Končno sem zvedel, kje stanuje.

Ko sem ga vkljub vsemu ob priliki obiskal, me je prijazno sprejel in zapovedal ženi, da mi je skuhala kavo in dala kos torte. Na Jožkovem obrazu sem opazil rdečico in nerodno mu je bilo. Tudi pogovor ni več tako tekkel kot ne-

koč, ko še ni bil poročen. Poročil se je namreč pri nemškem župniku, čeprav nobeden od njiju nemško ne razume, kaj šele, da bi znal nemško govoriti! Tudi to naj ne bo očitek!

Teden dni po obisku sem dobil pismo od Jožkove žene, naj ju več ne obiščem, češ da sta se poročila v evangeličanski cerkvi in da z menoj nočeta imeti več stikov! Ne morem verjeti, niti misliti si ne morem, da bi bil moj domačin Jožko istega mnenja, saj sem ga vendar vedno tako cenil in rad imel.

Pravzaprav sem hotel opisati le to, kako je imela Tumpova Marica iz Prekmurja rada svojega župnika, ko mu je vendar iz daljnega Prekmurja v Porurje, več kot tisoč kilometrov daleč, nosila v preprosti pločevinasti posodi „bujto“ repo. Ko sem jo zavrel, sem se usedel k mizi, se pokrižal in jedel. Počasi, da, skoraj svečano. V mislih pa sem bil po dolgih petnajstih letih doma na kolih. V srcu sem si želel samo eno: srečati še mnogo takih, dobrih, vrlih, plemenitih, preprostih, slovenskih deklet!

Ivan Ifko

Werner Berg: Na prehodu

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

DELO

LJUBLJANA, PETEK, 20. OKTOBRA 1972

DELU PRILJUBNI SO TUDI TUDI PO SVETU IZHAJAJO ČASOPISOV, KI IZHAJAJO DOMA IN PO SVETU, SKUŠAMO ZASLEDovati DOGAJANJE MED SLOVENCi. ZA UTEMELJENOST KOMENTARJEV IN MNENJ NE ODGOVARJAMO. IZ PODANE SNOVI NAJ SI BRALCI SAMI USTVARIJU SODBO O ŽIVLJENJU SLOVENSKE DRUŽBE! — OP. URED.

VSI DVOJEZIČNI
NAPISI PROČ

Letošnje proslave ob obletnici plebiscita na Koroškem so dobile še posebno obeležje, ki ga tudi številne koroške in avstrijske zastave ter rjave obleke „domovini zvestih Korošcev“ ne morejo spremeniti — obeležje skrajne netolerantnosti in nedemokracije.

Nacionalistični ekstremisti, združeni pod okriljem Heimatdiensta in ob podpori svobodnjaške in ljudske stranke so ob množičnih pogromih proti dvojezičnim krajevnim napisom svojo obljubo izpolnili. Ob navzočnosti policije so ponoči odstranili še zadnje dvojezične napise, tako da na obletnico plebiscita na Koroškem ni nobenega dvojezičnega napisa več.

Danes na cestah Roža, Gur in Podjune tudi ni bilo videti vozil cestne uprave in njenih delavcev, ki bi čistili premazane napise, odstranjene pa nadomeščali z novimi, kar je tako rekoč postala že vsakdanja podoba južne Koroške. Tam, kjer bi morali stati dvojezični napisi, stoje samo še prazni okvirji, ali pa so še ti skupaj z napisi izginili.

Množični pogromi so se začeli na območju Bilčovsa in Šentajkoba v Rožu. Pri centralno organizirani akciji je sodelovalo okrog 150 avtomobilov, ekstremisti pa so ob navzočnosti policije sistematično odstranili vse dvojezične napise.

Tudi v Velikovcu se je zbrala kolona okrog 250 vozil in so ekstremisti nato v Podjuni prav tako v organizirani akciji odstranili vse dvojezične napise.

Demonstracije so se končale v Celovcu pred zgradbo koroške deželne vlade in pred stanovanjem koroškega deželnega glavarja Sime, kjer so ekstremisti priredili četrtturni koncert avtomobilskih siren. Ekstremisti so številne odstranjene dvojezične napise zmetali pred poslopje koroške deželne vlade in pred posamezne žandarmerijske postaje.

Sima je dejal, da vlada ne bo klonila pred terorjem ulice in da bo izpolnila obveznosti, ki jih ima z državno pogodbo.

Delo, Ljubljana, 11. oktobra 1972, str. 5.

NAŠ TEDNIK

NAROČENE AKCIJE PROTI
DVOJEZIČNIM TABLAM

Že nekaj časa se dogajajo na Koroškem čudne reči. Človek bi mislil, da se vračamo v čase Hitlerjeve strahovlade. Histerija, ki je zajela „domovini zveste“ sodeželane, se je sprevrgla že v norost.

Odstranjevanje dvojezičnih tabel, ki je bilo doslej bolj posamično, je doseglo v torek svoj višek, ko je okoli 200 ljudi v naročeni akciji na področju Klopinskega jezera, v krajih Št. Vid v Podjuni in Grabalji vasi, pred očmi varnostnih organov odstranilo dvojezične table.

Kam vodijo take nerazsodne akcije določenih krogov, si lahko vsak pošten Korošec predstavlja!

Naš tednik, 5. oktobra 1972, str. 1.

novice od doma

OLAJŠAVE POPLAVLJENIM
OBMOČJEM

Konec septembra so izdali v Jugoslaviji odlok, da je carine prost uvoz blaga, namenjen popraviti škode, ki jo je povzročila povodenj. Ta olajšava pa ne velja za uvoz osebnih avtomobilov. Olajšava velja do konca decembra 1973. V Sloveniji velja ta odlok za naslednjih deset občin: Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi in Slovenska Bistrica.

V ZRN 471.900 JUGOSLOVANOV

V Nemčiji so začeli izdajati nov časopis za tuje delavce. Izhajal bo vsake tri mesece pod naslovom „Arbeitsplatz Deutschland“ v polmilijonski nakladi in v šestih jezikih: srbohrvaščini, italijanščini, turščini, španščini, portugalsščini in grščini. Srbohrvaška izdaja bo imela 110.000 izvodov. V začetku oktobra je bilo v ZRN 2,3 milijona tujih delavcev. Na prvem mestu so Turki — 497.300, na drugem Jugoslovani — 471.900, na tretjem Italijani — 420.000. Slede Grki, Španci in Portugalci.

LISTA PRILJUBLJENIH

V Beogradu so izvedli anketo o najbolj priljubljenih svetovnih državnikih. Največ glasov (31%) je bilo oddanih za indijski predsednik Indiro Gandhi. Sledijo zahodnonemški kancler Brandt (14%), Brežnjev, Caucescu, Nixon, Mao Ce Tung Castro, H. Selasie ter Pompidou.

TRUBAR ZNOVA ODKRIT

V septembru je prišlo iz Mainza poročilo o nemajhni slavistični

OB DVOJEZIČNIH NAPISIH VSTAJA ŠE VEDNO DUH HITLERJEVIH ČASOV

Govorili so o toleranci, o strpnosti, o mirnem sožitju dveh narodov v deželi. Govorili so o enakopravnosti, naglašali so, da morajo slovenski skupnosti dati vse pravice, ko so ji zagotovljene po besedilu in duhu člena 7 državne pogodbe. Sedemnajst let po podpisu državne pogodbe je pričela vlada brez sodelovanja prizadete manjšine izvajati le v malenkostnem obsegu obveznosti člena 7.

Zadnji teden je pokazal, kako vzdušje je ustvarilo pisanje koroških listov v deželi. Zopet in zopet smo brali, da posiljuje manjšina večinski narod, kako vlada in večinski narod izpolnjujeta vse obveznosti. S to gonjo proti koroškim Slovincem se je nabralo toliko goriva v tankih koroške nestrpnosti, da je začelo goret ob nekaj več ali manj posrečenih krajevnih topografičnih napisih. V prvi in drugi noči so bili z lakom premazani slovenski deli tabel ali pa so table sploh izginile. S temi dejanji je dokazano, da je v deželi vsidran še vedno duh Hitlerjevih časov, ki je hotel Slovence iztrebiti.

Po koroški domovini so plenili in ropali Turki, del Koroške so zasedli Francozi, Koroško je okupiral Hitler z avstrijsko legijo, Koroško so zasedli Angleži. Vse je minilo. Slovenci smo ostali. Če tudi tej vojni s tablam ne bomo klonili glave in z delom dokazali, da smo, bomo tudi to bitko dobili.

Uničene table ne morejo dokazati, da Slovencev v deželi ni, pač pa dokazujejo vzdušje, da Koroška še ni zrela za svoje probleme, od Združene Evrope pa smo oddaljeni bolj, kot smo bili v času raznih zasedb.

Dokazi nestrpnosti v deželi so ponovno izpričani.

Naš tednik, Celovec, 28. septembra 1972, str. 1.

SLOVENSKA MANJŠINA V ITALIJI

Slovenci v Italiji prebivajo v pokrajinah Trst, Gorica in Videm. Od leta 1964 so vsi upravno-politično združeni v avtonomni deželi Furlaniji-Juljski Benečiji, s čimer je dana možnost večje povezave in skupnega delovanja.

Edini uradni vir o številu Slovencev NA TRŽAŠKEM OZEMLJU je ljudsko štetje iz leta 1961, iz katerega izhaja, da je na Tržaškem ozemlju 25.582 Slovencev. Omenjeno število pa je jemati zelo previdno. Na vsak način lahko trdimo, da je vseh Slovencev v Italiji v vseh treh pokrajinah dežele 100.000.

Šolski položaj na Tržaškem je kar ugoden, saj se je npr. v šolskem letu 1971/72 v slovenske šole vpisalo 2.355 učencev. Število vpisanih pa teži k naraščanju.

Na Tržaškem so naslednje slovenske šole: klasični in znanstveni licej, učiteljske, trgovski tehnični zavod, strokovni zavod, posamezne srednje šole in otroški vrtci.

V Trstu obstaja zelo živahno kulturno življenje. Imamo Stalno slovensko gledališče, mnogo kulturnih in drugih društev. Imamo radijsko postajo v slovenskem jeziku. Izhajajo slovenski dnevnik (Primorski dnevnik), tednik (Novi list), politični mesečnik (Demokracija), kulturne revije (Mladika, Most, Zaliv, Dan), petnajstdnevnik (Delo), tednik AGI (novice), deželni Vestnik (neuradni prevod) itd. Imamo še druge publikacije, kot npr. mladinske (Pastirček, Galeb). V skoraj vseh župnijah je slovensko bogoslužje. Poleg tega obstajajo pevski zbori, dramske skupine, glasbene šole, godbe, mladinske in športne organizacije.

Obstajajo tudi gospodarske, socialne, pravne, sindikalne in dobrodelne organizacije oz. ustanove. Za študente je precej dijaških domov. Glavni kulturni organizaciji sta „Slovenska prosveta“ ter „Slovenska prosvetna zveza“. Slovenci imajo tudi mnogo župnijskih domov in moderno veliko dvorano (Kulturni dom).

Tržaški Slovenci imajo nadalje zelo živahno politično dejavnost, ki je bila po vojni zelo težavna zaradi spopada s komunizmom. Danes ima-

senzaciji: Trubarjeva „Cerkovna ordnina“ se je pojavila v vati-kanski knjižnici! Gre za poleg Dal-matinove biblije morda najzanimi-vejšo in najpomembnejšo knjigo. Doslej smo jo imeli za povsem izgubljeno. Knjiga je nekakšen zakonik, ki vsebuje nekatera dolo-čila o cerkvenih službah, cerkveni upravi, šolstvu in upravljanju cer-kvenih posestev.

GOSTOVANJE MED ZDOMCI

Skupina „Zvoki iz rodnega kra-ja“, ki deluje v sklopu RTV Za-greb in Ljubljana je v začetku ok-tobra odpotovala na svoje deseto gostovanje po državah zahodne Evrope, kjer delajo naši zdomci. Turneja je trajala 12 dni. Člani ansambla — pevci zabavnih in na-rudnih pesmi, humoristi in drugi nastopajoči — so izvedli 12 kon-certov za jugoslovanske delavce.

SLOVENSKI NOVOMAŠNIKI V RIMU

Božja dobrot, krščanska vzgo-ja v družinah, versko življenje v farnih občestvih ter pogum in vztrajnost mladih fantov — vse to je dalo letos Sloveniji 54 novo-mašnikov. Primerno se jim je zde-lo, da na začetku svoje duhovni-ške poti poromajo k svojemu skup-nemu očetu, na grobove apostolov in mučencev, k svetinjam sv. Ci-rila in Metoda ter v mesto staro-krščanskega pričevanja. Romanje naj bi bilo nekakšna simbolična izjava zvestobe vesoljni edinosti okrog Petrove skale, idealom apo-stolov in delu svetih bratov.

CAMARA PRIDE V LJUBLJANO

Brazilski nadškof v mestu Re-cife Helder Camara je sprejel do-pisnika ljubljanskega „Dela“. Do-pisnik mu je zastavil več vprašanj: o svetovnem položaju, o revščini in vojni, o Cerkvi na splošno in še posebej o Cerkvi v Braziliji. Do-pisniku je nadškof izjavil, da ga je ljubljanska univerza povabila, naj pride predavati o svetovnih vpra-šanjih, o revščini in izkoriščanju. Pripravljen se je odzvati temu po-vabilu. Veseli ga, da bo od blizu videl naše samoupravljanje.

mo nekako zvezo slovenskih demokratičnih strank, Slovensko skupnost, ki jo sestavljajo naslednje stranke: Slovensko ljudsko gibanje (katoliška), Slovenska krščansko-socialna zveza, Slovenska narodna obrambna skupina, ter zunaj, a v povezavi s Slovensko skupnostjo, Slovenska demokratska zveza in Slovenska levica. Slovenci marksističnega naziranja pa so v glavnem vključeni v KPI, PSI, PSIUP, in delno v PSDI.

Slovenska skupnost je edina politična sila, ki se v glavnem bori za zadeve slovenske manjšine. Pri zadnjih deželnih volitvah je dosegla 7.816 glasov in ima v povezavi s SDZ v Gorici svojega predstavnika v deželnem zboru. Poleg tega ima svojega predstavnika v tržaškem občinskem svetu, v pokrajinskem svetu in poleg tega še dva izmed šestih županov pokrajine ter mnogo svetovavcev v drugih slovenskih občinah.

Slovenci NA GORIŠKEM živijo strnjeno v občinah Gorica, Števerjan, Sovodnje, Doberdob. Poleg tega pa je precej Slovencev v teh posameznih večjih občinah pokrajine: Dolenje, Krmin, Gradiška, Zagraj, Ronke, Tržič, Gradež. Po neuradnih cenitvah je Slovencev na Goriškem približno 20.000.

Danes se obstoj slovenske manjšine kaže v številnih obrisih. Eden izmed prvih in najvažnejših je slovensko šolstvo, ki ga je fašizem nasilno ukinitel leta 1924. Danes imamo v Gorici vse slovenske osnovne in srednje šole. V Gorici delujejo te slovenske šole: otroški vrtec (3), osnovna šola (2) ter po ena srednja šola, klasična gimnazija-licej, učiteljsišče in trgovski strokovni zavod. V ostalih predelih goriške občine, kjer v glavnem živijo Slovenci (Pevma, Šentmaver, Podgora, Štandrež), delujejo prav tako slovenski otroški vrtci in osnovne šole. Enako v vseh zgoraj omenjenih slovenskih in nekaterih jezikovno mešanih občinah.

Slovenci na Goriškem imajo bogato kulturno življenje. Najpomembnejši je delež katoliškega kulturnega kroga, ki ima svojo veliko dvorano s prostori in igrišči. Osrednja kulturna centrala je Zveza slovenske katoliške prosvete (ZSKP), ki povezuje in vodi delovanje posameznih društev in pevskih zborov v Gorici in ostalih krajih pokrajine. Levičarski Slovenci pa imajo svojo „Slovensko prosvetno zvezo“ (SPZ).

V Gorici izhaja zelo razširjen tednik „Katoliški glas“, ki pa je namenjen enako tržaškim in ostalim Slovincem.

Na Goriškem je še pestro delovanje mladinskih, verskih in športnih skupin ter dobrodelnih ustanov. Zelo je razvito tudi versko življenje s slovenskim bogoslužjem v Gorici in v posameznih župnijah. Za dijake skrbijo nekateri slovenski dijaški zavodi.

Slovenci V VIDEMSKI POKRAJINI so pod Italijo že od leta 1866. Nikdar niso imeli in tudi danes nimajo pouka v materinem jeziku. Beneške Slovence je vedno branilo in ohranilo v glavnem delo tamkajšnjih slovenskih duhovnikov, kar je značilno še danes.

Slovenska beseda se ohranja predvsem v cerkvi, v zadnjih letih le so se pojavile tudi nekatere domače prosvetne skupine, ki se morajo boriti z velikimi težavami.

Naš tednik, Celovec, 14. septembra 1972, str. 2.

Katoliški GLAS

BORILI SE BOMO ZA DOBRO IME
NEDOLŽNIH ŽRTEV V CERKNEM

V Cerknem bodo 17. septembra odprli novo šolo, ki bo v njej nastajena osemletka za cerkljanske in okoliške otroke. Novo šolo so zgradili tudi s prostovoljnimi prispevki številnih slovenskih ljudi, posebno Primorcev, saj so hoteli, naj bo nova šola spomenik 47 žrtvam, ki so konec januarja 1944 padle pod nemškim svincem. Bili so to skoraj sami mladi ljudje, ki so prav takrat obiskovali posebno politično šolo za mlade kadre.

Vsi starejši se dobro spominjamo, kako je po deželi odjeknila novica o pokolu toliko mladih ljudi v Cerknem. Zdelo se nam je nemogoče, da

AJDOVŠČINA — Odkar se je industrija v Ajdovščini močno razmahnila, je reka Vipava vse bolj onesnažena. Prek hudournika Hubelj odteka vanjo vse industrijske vode iz tovarn v mestu. Prav v času povečanega boja za ohranitev človekovega okolja lahko ugotavljamo, da je reka Vipava pretežno čista le v zgornjem toku. Čistilnih naprav doslej še niso namestili.

BOHINJ — Turistično društvo v Bohinju je tudi letos pripravilo tradicionalno prireditev „Srečanje s planšarji“. Zadnje septembrsko nedeljo pa je bil priljubljeni „Kravji bal“. Obakrat so se številni tuji in domači turisti zbrali na prireditvenem prostoru v Ukancu preko potoka Savice na travnikih ob Bohinjskem jezeru.

BUČKOVCI — Prebivavci Bučkovec, Radoslavac, Godemarec in Moravec množično odhajajo na delo v tujino. Iz šolske evidence je razvidno, da ima kar 20 odstotkov otrok enega ali oba roditelja v tujini. Tako je želja po večjem zaslužku povečala število vzgojno in socialno zanemarjenih otrok. Kjer otrokom manjkajo starši, se močno pozna pri slabem učnem uspehu v šoli. Učitelji na bučkovski šoli ne poznajo recepta za izboljšanje razmer.

CELJE — Med najbolj zadovoljnimi udeleženci letošnjega državnega prvenstva v Beogradu sta bila brez dvoma Celjan Miro Kocuvan, ki je postavil nov državni rekord v teku na 200 metrov z 20,8, in Jože Dedjimurec, ki je znova zmagal v teku na 800 metrov.

CELJE — V počastitev 20-letnice obstoja je ribiška družina iz Celja na Šmartinskem jezeru privedila prvo srečanje slovenskih ribičev. Na tem sestanku so se poklicni in amaterski ribiči dogovorili o skupnih nalogah pri ohranjanju ribjega rodu, čistoče voda in podobnem. Celjska ribiška družina je najmočnejša v Sloveniji, saj ima skoraj 700 članov. Razpolaga s 70 kilometri tekočih voda in z devetimi gojitvenimi ribniki.

bi se kaj takega zgodilo prav v Cerknem, kjer so bili takrat partizani neomejeni gospodarji.

Toda še huje nas je zadelo, ko smo čez nekaj dni zvedeli s posebnih letakov, ki so jih raztrosili po deželi in tudi v goriškem mestu, da so pokol zakrivil domači „izdajavci“, in sicer oba mlada kaplana Lado Piščanc in Ludovik Sluga ter nekaj ubogih žensk ter par moških iz Cerna. Na letaku so izjavili: „Za svoje izdajstvo so prejeli zaslužen plačilo.“ Po kratkem procesu so jih namreč ustrelili. Svojci še danes ne vedo, kje so pokopani.

Od takrat do danes teče pravda, kdo je pravzaprav kriv obeh tragedij.

V Gorici, kjer smo dobro poznali oba kaplana in kjer smo vedeli, da bi v Cerkno še miš ne mogla neopaženo, smo se takrat vpraševali in se še danes vprašujemo, kako je mogla priti četa nemških vojakov neopaženo preko hribov iz Idrije v Cerkno in se nato brez izgub umakniti proti Želinu in v Idrijo. Kdor pozna tiste kraje in soteske, si je na jasnem, da so morali biti partizani skrajno nemarni in brezskrbni, da so mogli Nemci napraviti tolikšen pohod brez slehernih izgub na svoji strani. To nam je bilo jasno takrat in nam je še bolj jasno danes, ko so nekateri v svojih spominih priznali, da je do tolike brezskrbne nemarnosti pri partizanih prišlo zaradi izdaje nekega partizanskega komandanta.

To, kar nam je bilo jasno v Gorici takrat in nam je še bolj jasno danes, hočejo partizanski zgodovinopisci še zmeraj prikrivati. Zato mečejo odgovornost za cerkljanske žrtve na domače „izdajavce“. Mi smo se borili za dobro ime teh nedolžnih žrtev in se bomo še borili, pa naj bo nekaterim ljubo ali ne. Naj nosi vsakdo odgovornost za svoja dejanja! Tudi partizani in njih tedanje vodstvo!

Ko smo v Gorici zvedeli za smrt Ladota Piščanca in Ludvika Sluge, so imeli v župniji sv. Ignacija mašo zadušnico zanj, ker je bil Lado Piščanc svoj čas kaplan na Travniku. Ob tisti priložnosti bi moral neki duhovnik povedati nekaj besedi v njun spomin. Toda razni sobratje so to odsvetovali, češ da je nevarno. V tistem govoru, ki je bil napisan, a nikoli izrečen, je bila tudi naslednja misel:

V Jeruzalemu so se zbrali farizeji in pismouki na posvet. Rekli so: „Kaj bo z nami? Če tega človeka, Kristusa, pustimo, bodo vsi verovali vanj in nas bo konec.“ Tedaj se je oglasil Kajfa in rekel: „Boljše je, če eden umrje za ljudstvo.“ In so sklenili, da Jezusa umorijo. Nekaj podobnega se je zgodilo v Cerknem. Nekje so se zbrali na tajen posvet in rekli: „Kaj bo z nami? Ljudje govorijo, da smo mi krivi za pokol v Cerknem.“ Tedaj se oglasil eden in pravi: „Boljše bo, če jih nekaj, ki niso naši, pade, kakor da bi vsa naša partija trpela.“ In tedaj so sklenili, da obdolžijo domače „izdajavce“ v Cerknem.

Zato vprašujemo: Ali po skoraj 30 letih še ni prišel čas, da si iskreno priznamo resnico iz tistih časov? Josip Vidmar je rekel: „Tudi mi smo delali napake. Zato bi bilo prav, ko bi bila nova šola v Cerknem posvečena spominu vseh žrtev cerkljanske tragedije, ki ni bila samo ena, temveč sta bili dve.“ Tako bi bilo zadoščeno pravici in resnici.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 14. septembra 1972, str. 2.

RAZLIKOVANJE MED „DOBRIMI“ IN „SLABIMI“ DRŽAVLJANI

Preteklo nedeljo je bilo v Cerknem veliko slavlje ob odprtju nove šole. Prišlo je veliko ljudi in posebno veliko nekdanjih borcev iz Primorske, ki so najbrž vsi šli kdaj skozi Cerkno med leti zadnje vojne.

Na shodu je govoril Stane Dolanc, tajnik izvršnega biroja ZKJ, in Lidija Šentjunc, nekdanja aktivistka. V Dolančevem govoru je bila morda najbolj značilna njegova izjava, da komunisti nočejo narodne sprave.

Mi to razumemo tako, da hočejo slovenski in jugoslovanski komunisti še nadalje uganjati politiko razlikovanja med „dobrimi“ in „slabimi“ državljani, med državljani prvega razreda in med državljani drugega razreda in morda celó tretjega.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 21. septembra 1972, str. 3.

CERKNICA — Polhi so že godni za lov. O polhih govori staro in mlado. Mnogi pa se pripravljajo na letošnji poljšji lov. Meseca oktobra prežive namreč polharji marsikatero noč v temnih notranjskih gozdovih, kjer so polhom nastavljene pasti — po domače jim pravijo „škrinjice“. Letos sicer polhov ni veliko, ker je premalo želoda in žira.

ČEPOVAN — 24. septembra so izročili namenu 12 km dolg pas asfaltirane ceste med Grgarjem in Čepovanom. Za dela, ki so veljala nad dva milijona dinarjev, so veliko prispevali vaščani sami. Hkrati pa so v Čepovanu odprli prenovljeno šolo in dijaški dom.

DRAVOGRAD — 1. oktobra so v Dravogradu odprli nov most, dolg 216 m, ki se v lepem loku pne čez Dravo. Ob slovesni otvoritvi so bili navzoči tudi graditelji. Godba na pihala in otroški program sta izpopolnila veliko veselje vseh Dravograjčanov. Novi most jih je povezal s svetom in odprl pot kar v štiri doline: Mislinjsko, Mežiško, Dravsko in Labotsko. Največ koristni pa bodo imeli Dravograjčani, ker jim novi most olajša mnoge poti.

GORNJA BISTRICA — Izseljenci in zdomci iz župnije Črenšovci v Prekmurju so si postavili viden in trajen spomenik svoje ljubezni do Boga in rodne grude. S požrtvovalno pomočjo domačinov so zgradili novo cerkev v vasi Gornja Bistrica. Načrte je izdelal Jože Požauko iz Maribora. Nova cerkev je posvečena sv. Antonu. Ko bo škof Slomšek dosegel čast oltarja, bodo dodali še ime Anton Martin Slomšek.

GORNJI LOGATEC — V Gornjem Logatcu gradijo v bližini stare, razmajane šole sodobno šolsko poslopje in telovadnico. Dela hitro napredujejo, tako da bodo poslopje že letos pokrili. Svojemu namenu pa naj bi šola začela služiti prihodnjo jesen. Gradnja bo stala približno tri milijone dinarjev. Financirajo jo s kreditom Ljubljanske banke. Pred kratkim so odprli

iz tujih časopisov

Z izrezki iz nepristranskih tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci. — Op. ured.

DOLANC GROZI SODSTVU

Proces proti študentskim „kolovodjem“ hrvaške „protirevolucije“, ki se vleče v Zagrebu od avgusta, gre sedaj h koncu. Zdi se, da bo sedaj na koncu določila izid procesa vedno ostrejša linija partijskega vodstva v Beogradu.

To politično smer je mogoče jasno čutiti iz govora trenutno najvidnejšega jugoslovanskega službo opravljajočega partijskega funkcionarja Staneta Dolanca 19. septembra. V tem govoru je bil dokončno odslovljen novi, že pred več leti začeti tečaj partije, ki je težil k demokratizaciji in liberalizaciji, in počasno nastajanje pravne države po srednjeevropskem vzorcu. Partija naj bi po temeljiti „čistki“ spet sama imela na poti „revolucionarne akcije“ oblast v rokah.

To naj bi se poznalo tudi pri uporabi kazenskega prava. Dolanc je neprikrito izjavil, da se ne bo več primerilo, da bi kakšen sodnik (proti ukazu partije) ne pričel kazenskega postopka ali da bi kakšen državni pravdnik koga ne tožil. „Če že ne, ker bi bil (sodnik ali državni pravdnik) prepričan o zakonitosti (nekega postopka, ki ga zahteva partija), vse bolj zato, ker si bo dejal: Tu gre za linijo partije, ta pa ima oblast. Sicer me že jutri lahko vržejo ven.“

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 28. septembra 1972.

ČISTKE V ZKJ

„Med člani ZKJ so bogati ljudje, katerih premožnosti ni mogoče več izraziti v ducatih ali stotinah milijonov starih dinarjev, temveč le še v milijardah.“ Tako je kritiziral na Rijeki maršal Tito partijo in družbo.

„V Jugoslaviji so ljudje, ki gradijo istočasno v različnih delih dežele več hiš in vil. To,“ tako je rekel ta stari komunist, „jezi delavce, dela določeno število komunistov nezadovoljno in jih zavaja v nedelavnost.“

Zagrebski delavec Zvonko Račić je Titu dejal, kar so mu naročili njegovi kolegi: „Nam, tovariš Tito, je zelo težko delati, ker so naše plače nizke... Delavski razred nosi vse breme na svojih ramah, a moral bi vsaj vedeti, zakaj. Težko nam je gledati, kako si prisvaja denar kdo, ki ga ni zaslužil v potu svojega obraza.“ Na to Tito: „Tukaj nočem govoriti o ekonomskih vprašanjih, ki so zelo zapletena.“

Govoriti je hotel o drugi stvari: „Naša prva naloga je očistiti partijske vrste. V naši deželi je milijon komunistov, a ni treba, da jih je toliko. Zadošča že tudi pol milijona, da so le pravi komunisti.“

Jugoslovanska partija je bila precej pogosto očiščena. Ko se je v poznih tridesetih letih Tito vrnil iz Moskve, je zletelo celotno partijsko vodstvo. Ostali tovariši, ki so zbežali v Moskvo, so bili tam uničeni. Konec štiridesetih let je dal Tito po Stalinovem prelomu z Beogradom aretirati desetisoče Moskvi zvestih komunistov. Na tisoče jih je umrlo pri delu v kamnolomu na Golem otoku. V začetku sedemdesetih let je vrgel Tito celotno hrvaško partijsko vodstvo, kot sestavni del „svetovne zarote“, ki naj bi jo vodil Zahod.

Z vsako čistko je izgubila ZKJ zveste komuniste in maršal na vrhu je postal vedno bolj osamljen. Ostala mu je vojska. Sin slavnega kiparja Mate Meštrović je razodel, kaj mu je povedal Titov nekdanji generalni tajnik Vladimir Popović: „Tito dela dnevno le še štiri ure. Potem začne njegova zbranost popuščati. Popolnoma je odvisen od generalitete.“

Generali so konservativni. Po hrvaški čistki je vojska zahtevala v

štiriodelčno novo šolo v Rovtah. Novo šolo bodo zgradili tudi v Doljem Logatcu.

IDRIJA — Zadnje dneve septembra je Mladinsko gledališče iz Ljubljane gostovalo v idrijski občini. Uprizorili so komedijo za otroke: „Indijanci v Mali vasi“. Nastopili so v Črnem vrhu, Spodnji Idriji in dvakrat v Idriji. Otroci so prišli tudi s Cerkljanskega. Vse štiri predstave je obiskalo okrog 1300 osnovnošolskih otrok, ki so igravce navdušeno sprejeli in pazljivo sledili dogajanju na odru. Na žalost je premalo takih prirediteljev za osnovnošolsko mladino.

KOBARID — Tovarna igel TIK ima med gospodarskimi organizacijami s področja industrije najboljše izdelan proizvodni program. Dosega dobre poslovne rezultate in se uspešno vključuje v mednarodno delitev dela. Letos so povečali obseg proizvodnje za 37,7 odstotka, izvoz pa za 63,1 odstotka. Zdaj gradijo novo halo.

KOPER — Marca letos so koprski „Tomos“, kranjska „Iskra“ in „Citroen“ podpisali pogodbo o ustanovitvi novega podjetja „Cimos“ za proizvodnjo avtomobilskih delov in avtomobilov znamke „Citroen“. „Cimos“ je že pričel poslovati. V Novi Gorici pa bo zrasla nova proizvodna hala, kjer se bodo spačkom in amijem pridružili še citroeni GS. Pri „Cimosu“ v Novi Gorici bodo čez dve leti sestavili 18.000 spačkov, amijev in citroenov GS letno. Proizvodnjo bodo lahko povečali do 35.000 avtomobilov na leto.

KOPER — Konec septembra je nastopil v koprskem gledališču eden najboljših madžarskih pevskih zborov iz Budimpešte. Mešani zbor „Vasas“ je bil deležen navdušenega aplavza. Zbor je nastopil tudi v Novi Gorici.

KRANJ — Iz Ljubljane je zadnjega septembra odpotovala v Afriko 16-članska alpinistična odprava Planinskega društva v Kranju. Planinci se nameravajo povzpeti na 5300 m visoko goro Mawenzi v bližini Kilimandžara.

pismu od beograjskega ustavnega odbora lastna zastopstva v vseh parlamentarnih gremijih, od občin, v katerih se nahajajo vojaške posadke, pa do zveznega parlamenta. Stari stalinisti so se spet oglasili: državni pravdniki so zahtevali omejitev pravic pri obrambi političnih jetnikov, sodniki politizacijo sodstva, ker „obstajajo napačni nazori o političnih svoboščinah“.

Hrvaški dnevnik „Vjesnik“: „Obstaja skupina, ki bi rada preusmerila politični boj v nasilje in preganjanje in ki si na skrivnem prizadeva za vrsto tako imenovanih političnih procesov.“ Bosanski šef partije Mikulić je to skupino imenoval: „Gre za informbirojevce, neinformiste, druge staliniste in pripadnike politike močne pesti.“

Kominfirmo je bila svetovna centrala, vodena iz Moskve, ki je 1948 obsodila „posebno pot Jugoslavije do socializma“. Radio Beograd je napovedal za to jesen okrepljen boj proti „kominformistom“, ki „se hudobno smejejo naši nezadostnosti“. Kajti Tito, stalno zaskrbljen zaradi nevarnosti tujih vplivov (in pravkar oskrbljen s posojilom milijarde rubljev iz Moskve), krmari sedaj spet v nekoliko drugo smer.

Da bi Hrvate pomiril, je v svoji zagrebški vili „Zagorje“ objel pisatelja Miroslava Krležo, ki je bil pred leti zaradi nacionalističnih odklonov iz ZK izključen. V srbskem Titovem Užicu je pa sedaj Tito grozil tam osredotočenim „pripadnikom kominforma“, da jih pri svojih obračunavanjih „ne bo pozabil“. Po nacionalno liberalnih Hrvatih so sedaj na vrsti Srbi, katerih nacionalizem je pomešan z zvestobo Moskvi.

Kdo vse poleg Hrvatov in Srbov, novih levičarjev in novih desničarjev, birokratov in tehnokratov, novih bogatašev in podobnih naj bi postal žrtev novih čistk, je opisal osemdesetletni Tito velikopotezno z besedami: „In tako dalje.“

Spiegel, 2. oktobra 1972.

DOJENČKI NAPRODAJ

Jugoslavija izvaža na Zahod ne le dela zmožne sezonske delavce, temveč tudi dojenčke in nedoletne otroke. Cena za komad: 3000 mark.

Trije švedski zakonski pari so pripovedovali jugoslovanskemu sodnemu tolmaču v Stockholmu, Milovanu Kostiću: Po enotendenskem potovanju po Titovi deželi so sklenili pogodbe, po katerih bodo še to poletje dobili vsak po enega jugoslovanskega dojenčka.

Kostić je zadevo preiskal: iz Srbije je bilo doslej poslanih na zahodni trg najmanj 90 otrok, iz Slovenije 52 in iz Macedonije 28.

Že lani je moral poslušati jugoslovanski zastopnik na milanskem kongresu o izvajanju posvajanja dr. Ivo Nedeljković očitek, da dela Jugoslavija iz razpošiljanja otrok trgovino.

Pri tem služi nekaj posrednikov — tako pravijo beograjski odvorniki — ki spravijo za svoje posredovanje povprečno 5000 švedskih kron ali nad 3000 mark v žep. To je potrdila beograjska revija „Nin“.

Mnoge jugoslovanske občine bi se rade brez velikega hrupa rešile finančnega bremena, ki ga predstavljajo najdenčki. Podrejeni občinski funkcionarji podlegajo skušnjavi, da ponujajo nepreskrbljene otroke vsaki resni stranki. Pri tujcih zahtevajo kot pogoj zavest odgovornosti in urejen finančni položaj posvojiteljev.

Ko so otroci prestopili državno mejo, se jugoslovanska država zanje več ne briga. Le resni funkcionarji zahtevajo pred izročitvijo otroka mnenje konzula iz dežele posvojiteljev.

To ravnanje, ki naj bi bilo konec tega leta z novim besedilom posvojitvenega prava spremenjeno, dovoljuje tudi vse drugačne možnosti. Beograjska revija „Nin“ domneva, da obstajajo celo delavke, začasno na tujem, ki gredo po naročilu domov roditi, potem pa prodajo svoje otroke nemškim, francoskim ali švedskim naročnikom.

Spiegel, 11. septembra 1972.

KRANJSKA GORA — V Kranjski gori se že marljivo pripravljajo na zimsko smučarsko sezono. Dokončno urejajo lani pripravljeno progo za veleslalom. Ob sedežnici iz Podkorena na Vitranc izboljšujejo smučarski teren. Pospešeno gradijo depandanco hotela „Prisank“, kjer bo prostora za 160 gostov. Hotel „Kompas“ naj bi bil končan v prihodnji poletni sezoni. Prostora bo imel za 420 gostov.

LITIJA — V vasi Gradišče so v oktobru odprli novo podružnično šolo za območje Primskovega. 43 solarjev bodo vsak dan sprejemale lepe in svetle učilnice. Šola ima tudi centralno ogrevanje. Poleg učilnic bo učencem, ki hodijo k pouku tudi do uro in pol daleč, namenjena še šolska kuhinja. V pritličju je prostor za tehnični pouk. V njem pa se bodo lahko sestajali tudi vaščani Primskovega. K temu uspehu so sami veliko pripomogli s prostovoljnimi delom.

LJUBLJANA — Kot je bilo slišati v odboru republiške skupščine, se lahko zgodi, da bodo na bližnjem zasedanju zborov resno razpravljali o predlogu, da bi v bodoče prepovedali uživanje alkohola vsem voznikom motornih vozil, ne samo poklicnim šoferjem. Tega predloga ne podpira Avto-moto-Slovenija, ki se zavzema le za to, da bi uzakonili dovoljeno mejo zaužitega alkohola pri 0,5 promila.

LJUBLJANA — V Skopju, glavnem mestu Makedonije, so odprli podružnico Ljubljanske banke. To je prva podružnica ene izmed slovenskih bank v tej republiki. Že v nekaj dneh so prebivavci Skopja vložili v to banko 150.000 prihrankov. Njena naloga je sedaj zbirati prosta denarna sredstva, nato pa bo odprla tudi tekoče in devizne račune.

LJUBLJANA — Alergijske bolezni povzročajo po svetu vse več obolenj in ogrožajo vse ljudi. Zadnja leta posvečajo tem obolenjem večjo pozornost. O alergijskih boleznih je razpravljal IV. kongres alergologov, ki se je vršil konec septembra v Ljubljani. Na kongresu je sodelovalo kakih 400 domačih in tujih strokovnjakov.

dovi prevlažni. S podjetnim župnikom so vneto zagrabili za delo in nova cerkev že stoji. Tisti farani, ki so na delu v inozemstvu (okrog 240), so gradnjo predvsem gmotno podprli. Seveda pa je na cerkvi še precej dolga in vsak dinar je dobrodošel.

Farani pri Sv. Juriju ob Ščavnici so se odločili za gradnjo nove cerkve. Stara župnijska cerkev je postala za farno občestvo (4170 duš) premajhna in zidovi prevlažni.

LJUBLJANA — Letošnja četrta hortikularna razstava na Gospodarskem razstavišču, ki je bila konec septembra, je bila med dosedanjimi največja, najlepša in najbolj okusno urejena. Razstavljalo je 28 razstavljavcev. Med njimi tudi nekaj tujih. Med razstavo so se vrstili razni pokazi in filmska predavanja. Razstavljali so cvetje, sadje in gobe. Novost letošnje razstave je bila gobja restavracija. Obiskovavci so si lahko ogledali tudi najnovejše vrtnarsko in sadjarsko orodje.

LJUBLJANA — Dubravka Tomšič-Srebotnjakova je takoj po zaključku olimpijskih iger nastopila v Münchnu, kjer je z münchensko filharmonijo začela abonmajsko sezono. „Süddeutsche Zeitung“ jo je označila kot občudovanja vredno mlado umetnico, ki ima tehniko, elan in dovolj močan udarec. Pianistka je nato nastopala tudi v Londonu. „Daily Telegraph“ jo je ocenil kot pianistko moči in vitalnosti. Podobne pohvalne ocene so izrazili tudi po njenem gostovanju na Nizozemskem.

MARIBOR — V okviru prireditve ob stoletnici kmetijskega šolstva so v nedeljo, 6. oktobra, na Rač-

Majšperk

kem dvoru pri tehniški kmetijski šoli v Mariboru pripravili tudi živinorejsko razstavo. Glavni poudarek je bil na govedoreji. Razstavili so 100 plemenskih govedi z 38 kmetij.

MOZIRJE — Zaradi vse večjih potreb po prevozu potnikov v gornji Savinjski dolini nameravajo okrepiti avtobusne zveze s Celjem in omogočiti večje možnosti prevoza ljudem iz odročnejših predelov v obe središči Nazarje in Mozirje. Ugodnejše zveze naj bi med drugim omogočile večje možnosti zaposlitve ljudi v domači občini. Uvedli naj bi tudi dijaški avtobus, ki bi vozil na progi Nazarje—Mozirje—Celje in nazaj.

MURSKA SOBOTA — V sredini septembra se je končalo letošnje državno tekmovanje v padalstvu. Bilo je sedem skokov v cilj z višine 1000 metrov. Tekmovanje je potekalo teden dni na letališču pomurskega letalskega centra. Med slovenskimi tekmovavci se je najbolje odrezal Šolar, ki je zasedel tretje mesto. V skupni uvrstitvi je med moškimi zmagal Kupljenik.

MURSKA SOBOTA — Na povabilo soboške občine je obiskala v začetku oktobra Mursko Soboto šestčlanska delegacija sindikata delavcev zahodnonemške tovarne Audi-NSU. Občina ima v tujini zaposlenih 6000 ljudi. V tovarni Audi-NSU v Ingolstadtu je zaposlenih največ Pomurcev. Nemški sindikalni voditelji podpirajo naše zahteve, da se otroci naših zdomcev učijo v materinem jeziku.

POMURJE — Končno je napačil za Pomurje težko pričakovani trenutek, ko so na Muri pričeli z gradnjo obrambnega sistema, s katerim bo odpadla vsaka bojazen pred novimi poplavami. Doslej so gradili le nasipe, ki so pa bili prešibki za moč narasle reke. Do leta 1978 naj bi bila Mura dokončno ukročena.

PORTOROŽ — Odbor za založništvo in knjigotrštvo pri Gospodarski zbornici Slovenije in Združenje založnikov in knjigotržcev Jugoslavije sta priredila tridnevno posvetovanje o prodaji v založništvu. Prireditve, ki sodi v okvir

mednarodnega leta knjige, je bila konec septembra v Portorožu. Zanimanje za posvetovanje je pokazalo izredno število založb iz vse države. Prijavilo se je več kot 120 vodilnih delavcev jugoslovanskih založb.

PTUJ — V opekarni Žabjak pri Ptujju bodo še letos pričeli s popolno avtomatizirano proizvodnjo. Novost bo izdelovanje sodobnih stropnih konstrukcij, kakršnih doslej v Sloveniji še ne proizvajajo. Za novi način so se odločili skupno z opekarno v Košakih, s katero tesno sodelujejo. K sodelovanju so pritegnili tudi nekatere opekarnice iz mariborske in pomurske okolice.

PTUJ — Člani moškega komornega pevskega zbora iz Ptujja so se v začetku oktobra vrnili z uspelega mednarodnega pevskega tekmovanja v Gorici. V konkurenci 35 pevskih zborov iz 14 držav so dosegli dva izredno pomembna uspeha. V izvajanju obveznega programa so zasedli odlično četrto mesto, v izvajanju ljudskih pesmi po prosti izbiri pa odlično tretje mesto. V tej skupini prvega mesta žirija sploh ni podelila.

RIBNICA — V prvih dneh oktobra so na Ugarju odprli nov obrat podjetja „Simplex Biterm“, v katerem sestavljajo Kippersbusch-štedilnike. V tem obratu bodo izdelovali termične naprave za gretje zraka in vode. V prihodnjem letu naj bi ob dosedanjem obratu zrasla velika proizvodna dvorana.

SPODNJA HAJDINA — Na gradbišču magistralne ceste Macelj—Ptuj v Sp. Hajdini pri Ptujju so našli pet rimskih grobov. V glinastih žarah so našli najrazličnejše okrasne in uporabne predmete: koščene kozmetične igle, bronasti nakit, bronaste novce cesarjev Hadrijana in Klavdija. Grobovi so iz prvega in drugega stoletja po Kristusu.

SV. TOMAŽ pri ORMOŽU — Na območju šolskega okoliša Sv. Tomaž pri Ormožu so odprli najsoodnejšo šolo v ormoški občini. V tem kraju so ugotovili tudi najvišji odstotek v tujini zaposlenih staršev. 25,7 odstotka staršev slu-

ži kruh onstran meje. Na drugem mestu so Podgorci s 17,3 odstotki in Runeč s 13 odstotki starši v tujini.

ŠENTJUR — Vodstvo kmetijskega podjetja v Šentjurju pri Celju se je odločilo prodati svoj pridelek sadja neposredno kupcem. Na vložje imajo nekaj več kot 300.000 kg lepih jabolk — sort jonatan, zlati delišes, zlata pramena, koks oranžna reneta. Jabolka so naprodaj po 3.50 dinarjev za kilogram.

ŠKOFJA LOKA — „Teden otroka“ so v škofjeloški občini proslavili z otvoritvijo otroškega vrtca, ki so ga odprli v Frankovem naselju na Trati. V njem je prostora za 133 malčkov in šolskih otrok iz prvih razredov.

TRBOVLJE — Podjetje PTT Trbovlje, ki zajema vse zasavske pošte, si že dalj časa prizadeva za modernizacijo poslovanja. Monterji zagrebške tovarne „Nikola Tesla“ že montirajo novo avtomatsko telefonsko centralo z mnogo večjo zmogljivostjo od sedanje. Sedanja centrala šteje 600 priključkov, nova pa bo imela predvidoma 1500 priključkov. Te dni polagajo ob glavni cesti v Trbovljah od železniške postaje do PTT nov telefonski kabel.

VELENJE — V Velenju je v začetku oktobra začela obratovati nova tovarna cementnih strešnikov. Podobna je tisti, ki je nedav-

no stekla v Otiškem vrhu. Velenjska tovarna bo izdelala na leto do 20 milijonov strešnikov iz peska in cementa, oblitih s kremenčevim barvnim granulatom. Tovarna potrebuje za razmeroma veliko proizvodnjo le 50 ljudi.

VELENJE — V tovarni „Gorenje“ nameravajo prihodnje leto začeti graditi še dva velika oddelka: tovarno barvnih televizijskih sprejemnikov z letno zmogljivostjo 300.000 aparatov in tovarno za izdelavo 600.000 zmrzovalnikov, zmrzovalnih skrinj in hladilnikov za globoko zamrzovanje. „Gorenje“ hkrati pripravlja proizvodnjo male kmetijske mehanizacije in posebej proizvodnjo montažnih hiš. S to uresničitvijo bi dosegli 10 milijard din celotnega dohodka.

VRHNIKA—POSTOJNA — Nova slovenska avto cesta doživlja najlepše trenutke. Dela gredo v zaključni fazi hitro h koncu. Pri „Štampetovem mostu“ pri Verdu pa je nastala neprijetna ovira ob utrjevanju železniškega nasipa. Graditelji so našli težaven teren in zemeljske jame. Čeprav delajo neprekinjeno v treh izmenah, tega vozla ne bodo mogli razvozlati do dneva republike. Vožnja bo mogoča le na dveh pasovih. Drugi del pa bo končan šele spomladi.

Kamnica pri Mariboru

No
vem
ber

KAJ VIDITE NA RISBI?

November je tukaj. To je čas, ko so sadovi pobrani in ko se listje spusti z dreves, da ta potem čakajo snega. To je čas, ko se mraz zagriže v naravo in hiše in ko je lepo biti doma na toplem.

Slika nam kaže na levi otroke z lampijončki. Ali so jih prižgali in spomin mrtvih ali v kakšen drug namen, ne vem.

Na drevesu, s katerega se spuščajo zadnji listi na tla, visi pastirjev rog: znamenje, da je čreda doma, po pašnikih je ni mogoče več pasti.

Zajček si išče toplega brloga, dve ptici, ki se nista z ostalimi napotili na jug, letita čez nebo.

Roža, ki potrebuje le malo vlage, še poskuša životariti.

Prav na desno je postavljen grob. Spredaj stoje štiri prižgane sveče, mednje je položen venec. Zada pa se dviga križ s Kristusom: kot je on vstal, tako bomo vstali vsi, ki smo bili z njim v življenju združeni.

V novembru mislimo prav na to: na Boga, ki nas čaka v nebesih. Pa na vse naše rajne. Spomnimo se jih v molitvi!

E. KÄSTNER:

Pikica in Tonček

„To imate prav,“ je rekla Pikica. „Saj sem ga tudi jaz to vprašala in veste, kaj mi je rekel?“

„No?“ je vprašal učitelj.

In njegovi stanovski tovariši so spet vstali s svojih stolov ter se ustopili v polkrog okrog deklice.

„Rajši si odgriznem jezik, je rekel,“ je povedala Pikica. „Najbrž je zelo ponosen.“

Gospod Sfiligoj se je spustil s svoje okenske police.

„Velja torej,“ je rekel, „ne bom pisal pisma.“

„Tako je prav,“ je rekla Pikica. „Kar vseč ste mi. To sem si precej mislila in hvala vam od srca.“

Učitelj jo je spremil do vrat.

„Tudi tebi hvala, punčka.“

„Pa še nekaj,“ je rekla Pikica.

„Da ne pozabim. Nikar ne pravite Tončku, da sem vas obiskala.“

„Niti besede,“ je rekel gospod Sfiligoj in ji potrepljal roko.

Tedaj je pozvonilo. Pouk se je spet začel.

Pikica je zdrvela po stopnicah, skočila h gospodu Šuntajsu v avto in se odpeljala domov. Ves čas vožnje se je gugala na mehkem sedežu in prepevala sama zase.

Gospod Kramar je bil še v svoji tovarni. Gospa je še ležala v spalnici in si krajšala čas z migreno. Gospodična Roženkrančeva je sedela v svoji sobi.

Pikica in Pufi sta bila do ve-

Avtomobilske dirke

Veliko, debelo posteljno pregrinjalo je zelo pripravno dirkališče za avtomobile. Lahko zgradimo gore, doline in ceste. Na zgornjem koncu poševne dirkalne steze je start. Na povelje spusti vsak igravec svoj avtomobilček. Čigar avto pride prvi na cilj, tisti zmagaja. Potem pregrinjalo zravnjajo, da je gladko. Na avte priveže vsak svoj konec sukanca, ki ga začne na drugem koncu na povelje navijati na vžigalico. Zmagaja, kdor prvi navije sukanec na svojo vžigalico.

čerje sama. Pikica je dobila pri debeli Berti belega sukanca in rekla dakeljčku, ki je malce truden čepel v svoji košari: „No, zdaj pa le glej, dragi moj!“ Pufi jo je gledal. Kadar je bil truden, je bil ubogljiv kuža.

Pikica je odtrgala nekaj sukanca z vretenca, zavezala konec okrog majavega zoba in privezala drugi konec na kljuko pri vratih. „Zdaj pojde zares,“ je rekla Pikica in dodala: „Brrr!“ Potem se šla počasi proč od vrat, dokler se ni nit popolnoma napela. Malo je cuknila z glavo, strašansko zastokala in namrgodila obraz v strašnem obupu. Šla je spet proti vratom, nit je spet popustila.

„Nemogoče, ne gre,“ je rekla, „če bi bil Tonček tu, bi nemara tvegala.“ Naslonila se je na vrata in naporno premišljala. Potem je odvezala nit s kljuke.

„Daj mi tačko,“ je ukazala. A Pufi tega še ni znal. Pikica se je sklonila, dvignila dakeljčka in ga postavila na pult. Prosti konec niti je zavezala Pufiju okrog zadnje leve noge. „In zdaj skoči na tla!“ je prosila. Pufi se je namesto tega zvil v klobčič, da bi na pultu zadremal in se naspal.

„Skoči dol!“ je grozeče zamrmrala Pikica, zamižala in se izročila usodi.

Dakeljček je napel ušesa, ko-

likor je bilo pač ob njegovih zajčjih uhljih mogoče. Da pa bi skočil, nak, na to ni mislil. Pikica je spet odprla oči. Ves preživeti strah je bil odveč. Zato je sunila Pufija in zdaj mu ni kazalo drugega: skočil je na tla. „Ali je zob zunaj?“ ga je vprašala. Tudi kuža ni vedel tega. Pikica si je segla v usta. „Nak,“ je rekla. „Nit je predolga, sinko moj.“

Tedaj je s Pufijem pod pazduho stopila na stolček, ki je stal ob pultu. Potem se je sklonila in posadila kužka spet na pult. „Če to ne bo pomagalo,“ je zagodrnjala, „se bom dala kloroformirati.“ Sunila je rahlo Pufija, zdrknil je s pulta, Pikica se je vzravnala. Pes se je popluzil čez rob pulta v parter.

„Au!“ je zakričala deklica. Okusila je kri v ustih. Pufi je odcapljaj v košaro. Bil je vesel, da ni bil več privezan. Pikica si je obrišala pet, šest solzic iz oči.

„Mejdunaj,“ je rekla in poiskala robec. Nazadnje ga je našla, ga potisnila v usta in ugriznila vanj. Nit je visela čez rob košare. Majhen, bel zob je ležal sredi sobe. Pikica je odvezala nit Pufiju s tačke, pobrala zob in zaplesala po sobi. Potem je zdrvela h gospodični Roženkrančevi.

„Zob je zunaj, zob je zunaj!“

(Dalje prihodnjič)

Domača šola

- Naštej električna prevozna sredstva na kopnem, v vodi in v zraku!
- Kateri električni stroji lajšajo delo sodobni gospodinjini?
- Napiši, v kakšne namene uporablja človek silo vetra, tekoče vode, vodne pare, jedrske energije!
- Ko bi živel pred mnogimi tisočletji... (Naši predniki so prebivali v votlinah, preživljali so se z lovom, oblačili v živalske ko-

že... Kako si zamišljaš svoje življenje v tisti dobi?)

- Poišči iz iste besedne družine samostalnik, ki označuje osebo, in ga uporabi v stavku: svetilnik, morje, delo, promet, čoln, povelje, krmilo, skladišče, stroj, pot! — Primer: svetilnik — svetilničar. Svetilničar oskrbuje svetilnik.
- Poišči naslednjim glagolom glagole z nasprotnim pomenom in jih uporabi v stavkih: pripluti, natovoriti, zasvetiti, odpeljati, oditi, odleteti, koristiti, zgraditi!

UČIMO SE O BOGU

JEZUS JE REKEL: „PRIDITE K MENI VSI, KI SE TRUDITE IN STE OBEŽENI, IN JAZ VAS BOM POŽIVIL!“

Kako je Jezus pri zadnji večerji pokazal, da je prišel služiti ljudem?

- Premisli, katerim ljudem bi ti lahko pomagal? Kako jim moreš pomagati?

DA JE JEZUS BOŽJI SIN IN RESNIČNI BOG, NAM PRIČA NEBEŠKI OČE, JEZUS SAM, APOSTOLI IN VSA CERKEV.

Kdaj je Oče povedal, da je Jezus njegov Sin? S katerimi besedami je Jezus rekel, da je božji Sin? S čim je te besede potrdil? Kako je apostol Peter odgovoril na Jezusovo vprašanje: „Kaj pravite, kdo sem?“

- V zvezek nariši tole risbo: zgoraj trikotnik, ki pomeni Boga; iz trikotnika lijejo žarki na zemljo, sredi žarkov pa plava golob, podoba Sv. Duha; spodaj so valovi Jordana, v njih stoji križ, znamenje Kristusa. Pod risbo napiši: „To je moj ljubljeni Sin.“

MARIJA JE BOŽJA MATI. ZATO JO JE BOG OBVAROVAL IZVIRNEGA GREHA, PA TUDI VSKEGA DRUGEGA GREHA.

Zakaj imenujemo Marijo Brezmadežno? Kdo je Mariji oznani, da bo postala Jezusova mati? V katerem kraju ji je oznani? In kje je rodila Jezusa?

- Naštej pet skrivnosti veselega dela rožnega venca! Katero cerkvene pesmi poznaš, ki govore o Mariji? Katere slovenske Marijine božje poti poznaš?

„Gospa, eni pravijo, da Hitler še vedno živi, drugi pa, da je mrtev.“

„Jaz ne verjamem ne enim ne drugim.“

„Ali veste, da so že stari Egipčani poznali brezžični brzojav?“

„Kaj res? Ja, kako so pa mogli to zgodovinarji ugotoviti?“

„Tako, da niso našli nobene žice.“

Učiteljica je naročila učencem, naj napišejo vsak en stavek, kjer bodo uporabili besedo „ananas“.

Janez je napisal: „Ananas je okusen južni sad.“

Jure pa: „Ko dobi ata plačo, gre v gostilno, a-na-nas pozabi.“

Pri vodnem inštalaterju je pozvonil telefon. Ta je dvignil slušalko, se javil in vprašal, kaj želi oni na drugem koncu telefona.

Ko je oni pojashnil, je inštalater zarenčal v telefon: „Tako, da vam teče voda iz vodovoda? Ja, kaj bi pa radi, da bi vam iz njega teklo?“

„Strašno je, če se človek napije do nezavesti!“

„Zakaj?“

„Ker potem ne more več piti.“

Pri šoferskem izpitu so med vožnjo vprašali kandidata, kaj bi storil, ko bi opazil, da nima s se-

boj kontaktnega ključa. Odgovoril je:

„Vključil bi desno utripalko, ustavil avto na skrajni desni, potem bi pa šel pogledat, kdo je tisti cepec, ki me je doslej porival.“

„In takemu lumpu pišeš: ‚Bla-gorodni gospod!‘?“

„Ja, kako naj ga pa nagovorim?“

„Piši kratko malo: ‚Dragi kolega!‘“

Prvi Škot drugemu: „Kje si pa dobil tako lepo uro?“

Drugi Škot prvemu: „Moj oče mi jo je na smrtni postelji — prodal.“

Srečala sta se dva Škota.

„Ali poznaš najnovejšo šalo o nas?“

„Ne. Kakšna je?“

„Povem ti jo, če mi plačaš viski.“

„Ha, ha, ha, to je pa res odlična šala!“

Soseda sosedi: „Gospodinjsko delo je strašno dolgočasno. Pobrišem prah in posteljem, čez nekaj dni pa spet vse znova.“

Sodnik: „Ali ste poročeni?“

Obtoženec: „Sem.“

Sodnik: „S kom?“

Obtoženec: „Z neko žensko.“

Sodnik: „Ne imejte me za norca! Ali poznate mogoče koga, ki bi bil poročen z moškim?“

Obtoženec: „Poznam. Moja sestra.“

Škot je na obisku. Ko hoče opoldne oditi, mu drugi Škot to brani:

„Kar pri nas ostani čez kosilo! Medtem ko bomo mi jedli, ti bom dal kakšno dobro knjigo.“

„Mojster, kaj pa predstavlja ta slika?“

„Ovce na travniku.“

„Saj ni nobene trave na sliki.“

„Jasno, ker so jo ovce popasle.“

„Pa tudi nobene ovce ni videti.“

„Kaj pa naj bi počele na travniku, na katerem ni trave?“

Oče stavlja otrokom vprašanja za dobro voljo: „Vsakdo mora odgovoriti na dve vprašanji. Kdor odgovori na prvo, mu na drugo ni treba. Helena, koliko igel ima jež?“

„25.613.“

„Kako to veš?“ vpraša oče presenečen.

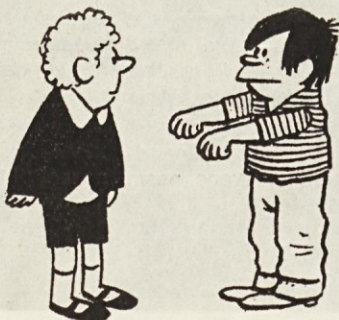
„To je pa že drugo vprašanje.“

Gostilničar gostu: „Ali vam je bilo všeč?“

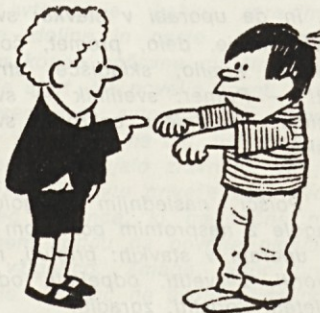
Gost: „Če naj povem po resnici, jedel sem že kaj boljšega,“ je odgovoril gost.

Gostilničar: „Ampak ne pri meni!“

1. DEJANJE

2. DEJANJE

3. DEJANJE

Olimpijsko načelo za naše natečaje: *Važno je sodelovati, zmagovavec je že znan.*

KDOR IMA ŽE DANES VSE, SI SVETLE PRIHODNOSTI NITI NE MORE PREDSTAVLJATI.

„Za te vezalke sem dal samo 5 odstotkov več kot lani.“

„Torej je imel zvezni izvršni svet s svojimi petimi procenti prav!“

VEM, DA NIČ NE VEM, TODA BOJIM SE, DA NE BI ŠE DRUGI TE GA ZVEDELI.

Strele sekajo samo najvišje vrhove, toda opečeni so samo mali.

ZAKAJ SE VODILNI NOČEJO UDELEŽEVATI SINDIKALNIH IZLETOV?

● Sindikalni izlet je skromnost, ki si je vodilni ne morejo privoščiti.

SEM ZA TO, DA SLUŽBENI AVTOMOBILI OBDRŽIJO RDEČE TABLICE — V SPOMIN NA POT V KOMUNIZEM.

Vsakdo ima pravico, da dela za druge.

NAVADA JE, DA KONJU, KI DOBRO VOZI, KAR NAPREJ NALAGAJO BREMENA. KAJ SE LAHKO ZGODI?

● Lahko se zgodi, da konj krkne, če se prej ne spomni na prekinitev dela.

MILIJONTEGA POTNIKA ALI OBIŠKOVAVCA NAVADNO OBDARIMO. KAKŠNA DARILA SMO PRAVILI ZA MILIJONTEGA ZDOMCA, KI BO TE DNI ODŠEL ČEZ MEJO S TREBUHOM ZA KRUHOM?

● Ploščo „JA TE VOLIM — TO JE SVE, ŠTO MOGU DA TI DAM!“

● Pravilnik o delavskem samoupravljanju!

DEFICIT JE MANJ, KOT BI IMELI, ČE NE BI IMELI NIČ.

Preden mali človek pride do besede, je problem že zastarel.

ONI ZGORAJ NAS NENEHNO PRESENEČAJO. OBLJUBLJAJO VEČ, KOT PRIČAKUJEMO!

Vsi imamo smolo, cement pa samo nekateri.

SOLIL JIM JE PAMET, DOKLER NISO ZBOLELI NA LEDVICAH.

Če kdo plača, še ni rečeno, da tudi pije.

TUDI VARČEVANJE JE LUKSUS, KI TE LAHKO PRECEJ STANE.

Obesil bi se, pa so se vrvi podražile.

NAROD SI BO PISAL SODBO SAM. POSODITE MU TOREJ SVINČNIK!

Z dekretom so svečo postavili za žarnico. Brez škode — opekli so se drugi.

VČASIH: BITI ALI NE BITI. DANES: SEM BIL IN BOM OSTAL.

Slona so hoteli imenovati za urbanista, pa je odklonil. Dejal je, da ima pretanko kožo.

LJUDSTVO ZDAJ POZNA ŽE VSE SVOJE SOVRAŽNIKE. KDAJ PA BO SPOZNALO PRIJATELJE?

Do države je bil vedno pošten. Tudi na prigoljufan dohodek je pošteno plačal davek.

KDOR VISOKO LETA, GA NE SMEMO PUSTITI PASTI — SAJ JE NAŠ ČLOVEK!

„Zakaj pijejo povsod na sejah radensko vodo?“

„Da vsaj želodci delajo!“

ALI SMO BREZRAZREDNA DRUŽBA ALI NISMO?

● Načelno da! Samo ne vem, komu se delavci postavljajo po robu s prekinitvami dela!

● Kakšna brezrazredna? Jaz imam dva razreda. (Direktor).

LOTIL SE GA JE PRI GLAVI, KER SO MU NOGE SMRDELE.

Položaj mu je udaril v glavo — toda glava je bolela druge!

GORE SE TRESEJO, DIREKTORJI SE MENJAJO — TEŽAVE PA OSTANEJO.

„Tule piše, da skoraj 35% učenec ne konča osemletke.“

„Ja, nekaj bo res treba ukreniti. Vsi ne morejo biti direktorji!“

NA DIREKTORSKEM STOLČKU SE LAHKO VSAKA BLODNA MISEL SPREMENI V DEJANJE.

Z NAŠE OLIMPIJADE

A. NOVAK

STRELJANJE

A. NOVAK

GIMNASTIKA

Po „Pavlihi“

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● **JANKOVIČ**, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● Sodnijsko pooblaščen prevajavec za slovenski in srbskohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, telefon 28 31 43.

● **PREVAJAM** slovenske, srbohrvaške in madžarske dokumente v nemščino, jih overjam, pišem prošnje in dajem informacije. Dipl.-Ing. **VIKTOR v. NEGRO**, 5 Köln 80, Gerh.-Hauptmann-Straße 31/II. Sodno zapriseženi tolmač. Tel. 68 54 73.

● **PREVAJAVSKA PISARNA v MÜNCHNU** vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi — dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● **SLOVENSKI, HRVAŠKI IN SRBSKI EKSPRES-PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač **MILENA GRATZA**, 8 München 50, Menzingerstraße 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajska postaja linije 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstraße) ali 75 (Eversbuscherstr.).

● **PREVAJAM** vse slovenske, srbske in hrvaške dokumente v nemščino in obratno, hitro in zanesljivo. Sodnijski tolmač **MARTIN SAPOTNIK**, Moers-Meerbeck, Luisenstr. 23.

● **FRANKFURT, MAINZ IN VELIKA OKOLICA: POZOR!** Hitro in poceni vam prevede iz slovenščine v nemščino ali iz nemščine v slovenščino vse dokumente, ki jih potrebujete: **LOVRENC DOVJAK**, 65 Mainz-Mombach, Sandweg 7.

● **SLOVENEK**, 24 let, zaposlen v Avstriji, bi se želel zaposliti v Švici ali na Švedskem. Išče nekoga, ki bi mu preskrbel službo. Njegov trud bo pošteno poplačal. Štefan Vučko, 6833 Weiler-Klaus 154, Vorarlberg, Austria.

● **PRODAM** nedograjeno dvostanovanjsko HIŠO. Cena 25 milijonov st. din. Ogle dvsak dan pri Franc Filej, Ljubečna 68 a, Škofja vas pri Celju. Informacije Karlo Leskovšek, 8 München 70, Ohlstadter Straße 49.

● **PRODAM** polovico takoj vseljive dvostanovanjske HIŠE z garažo itd. v Mariboru. Interesenti naj pišejo na naslov: Olga Druzovic, 7530 Pforzheim, Bleichstr. 25, BR Deutschland.

● **VIPAVC JOŽE**, Export-Import, 7 Stuttgart 1, Böblinger Straße 164, Nemčija, telefon 60-43-62, vam solidno postreže in vam nudi **PAFF** šivalne in likalne stroje, **KAISER** pletilne stroje, **LESCHA** betonske mešalnike na električni, bencinski in dizelov pogon, **EISELE** krožne žage za kovine, stroje in naprave za gradbeno stroko za velike in male obrate. Pošiljamo na zaželeno naslove.

● **JODE — JOŽE DEBELAK**, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

● **SLOVENSKA GOSTILNA v MÜNCHNU**, Baader Str. 46, najemnik Alojz Mihelin, tel. (0811) 26 38 01. Domače jedi in domača kapljica. Domači orkester. Tukaj boste srečali znance in prijatelje. Rezervacija prostorov za svatbe tri dni prej. Vabi Vaš Lojzek.

● Obveščamo vas, da smo oktobra odprli **NOV SLOVENSKI LOKAL „Stuttgarter Tor“** v Ludwigsburgu, Stuttgarter Straße 60. Vsako soboto in nedeljo vas bo zabaval priljubljeni „Planinski kvintet“. Domača jedača in pijača! Parkirni prostori! Priporoča se družina Furman, „Stuttgarter Tor“, 714 Ludwigsburg, Stuttgarter Str. 60, tel. 07141/57 82.

Izšle so letošnje mohorčevke :

Koledar, večernice, knjiga pravljic, vzgojeslovna knjiga, zbirka pesmi in pratika. Naročite jih pri poverjenikih ali pa pišite ponje na naslov: Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

Dve uganki

Nekega plesa se je udeležilo šest fantov: vsakega od njih sta spremljali lastni sestra in sestrična. Fantje so imeli različna imena. Ista imena v ženski obliki so imele njihove sestre in sestrične, a tako, da ni bilo isto ime, ne v moški ne v ženski obliki, v isti sorodstveni skupini nikdar ponovljeno.

Medtem ko je Karlin brat, ki je bil Pavlin bratranec, plesal z eno od deklet, ki sta nosili enako ime kot on (in je bila Francetova sestra), sta obe Tončki (to je, Karlova sestra in Francetova sestrična) klepetali s Tonetovo sestrično, ki je imela isto ime kot Lojzetova sestra. Francetova sestra se je medtem zaupno pogovarjala z dekletom istega imena, ki je bila Lojzkina sestrična.

Kako se je imenoval Lucijin bratranec?

Gospodje Bohinc, Goričan, Kočever in Vipavec so navdušeni za nogomet in navijajo za klube, ki spominjajo na njihove priimke, a nihče ne navija za tistega, ki odgovarja njegovemu priimku.

Neke nedelje gre vsak od njih gledat tekmo, ki jo igra eden od štirih klubov, a nihče ne gleda kluba, za katerega navija, pa tudi tistega ne, ki spominja na njegov priimek.

Gospod Vipavec gleda igro kluba, za katerega navija gospod Kočever. Ta pa se udeleži tekme, v kateri igra klub, za katerega navija gospod Goričan. Gospod, ki navija za Kočevje, nosi priimek, ki spominja na klub, katerega igro gleda gospod Goričan.

Kako se imenuje gospod, ki navija za Gorico?
(Rešitev v prihodnji številki)

REŠITEV PREJŠNJIH DETEKTIVK

PRVA: Tatica se piše Bele. Gospa v modrem kostimu se ni mogla pisati Moder, ker ni nosila nobena od njih kostima barve lastnega priimka, pa tudi ne Črne, ker ji je ta na njene besede z nasmehom odgovorila.

DRUGA: Gospa v črnem plašču se imenuje Mara. Sklepamo lahko takole: Hermelina in lisice ne nosita ne Jana ne Ida; lisice tudi ne nosita Neda ne Mara (ki ne kadita), torej jo nosi Eva. Ida (ki pije kavo) ne more nositi suknenega plašča in, ker ji ni všeč leopard, nosi četrti kožuh. Jana ne nosi suknenega plašča, ker ji ni všeč črna barva, pač pa leoparda. Neda ni v črnem plašču, torej je v hermelinu. Črni plašč nosi Marija.

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Komisija za obrambo zaslužjenih narodov Srednje in Vzhodne Evrope, ki ji je priključena tudi slovenska protikomunistična skupnost, je pripravila v Buenos Airesu vrsto nastopov, da bi znova opozorila argentinsko javnost na zatiranje in preganjanje evropskih narodov za železno zaveso. Slovenci so povsod nastopili. Na tiskovni konferenci je

slovenska delegacija izročila časnikarjem poročilo o stanju v Jugoslaviji. — Zvezna odbora Slovenske dekleške organizacije in Slovenske fantovske zveze sta pripravila vsakoletni pevsko-glasbeni festival. Zanimivost je v tem, da je festival vsako leto na višji stopnji in da vsako leto več mladega rodu sodeluje. Letos je bilo nad 70 nastopajočih. — Šola Slomškovega doma je priredila v Slovenski hiši slavnost ob stodesetletnici smrti škofa Slomska. Nastopilo je vseh 80 otrok šole. Igrali so mladinsko delo Mirka Kunčiča „Od zibelke do groba“.

BRAZILIJA — Skromna, kakor je tudi on sam skromen, je bila proslava 25-letnice mašništva župnika Lojza Ilca. Ribniški rojak že več let deluje v vele mestu Sao Paulo. Sezidal je prekrasno moderno cerkev, ki uživa velik ugled v tem ogromnem mestu. V tej cerkvi se tudi Slovenci zbirajo k redni me-

sečni maši. — Vršilo se je prvo romanje Slovencev v Braziliji k Ntra. Sra. Aparecida, zaščitnici brazilskega naroda. Zbralo se je okoli 140 Slovencev. Somaševalo je pet slovenskih duhovnikov, med njimi rektor univerze Palmas dr. Janez Božič. Domači brazilski romarji so navdušeno poslušali in na koncu poskalski ubrani slovenski cerkveni pesmi.

KANADA — Tudi Slovenci iz Sudburya imajo svojo pristavo in sicer ob jezeru. Lansko leto so na njej postavili slovensko znamenje. — Na Slovenskem letovišču pri Boltonu se je vršil 13. Slovenski dan. Poleg govornikov so nastopili pevski zbor „Vrba“, folklorna skupina „Biser“ in drugi. Istočasno je razstavljal svoja dela akademski slikar Božidar Kramolc.

ZDA — V Milwaukee je tudi letos Slovensko društvo „Triglav“ priredilo športni dan.

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:

NAŠA LUČ

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI:

RAVNATELJSTVO slovenskega dušnega pastirstva v zdomstvu:

Tajnik: Franc Bergant, Via della Sagrestia 17, I-00120 Città del Vaticano.
(Tel. 6382-3924).

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W.9.
(Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.
Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein.
Anton Miklavčič, Kappellengasse 15, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 0-47-62/3-34-62).
P. Stefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.
„Korotan“, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 04/23-39-10).
Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).
Jože Fliš, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).
Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Méricourt.
Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.
Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-
Merlebach.
Franjo Pavalec, 6 rue de France, 06000 Nice.

ITALIJA

Slov. dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel 0811 — 53 64 53).
Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 — 32 84 10).
Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonfeldstr. 36. (Tel. 02141 —
29 13 05).
Slovenski župnijski urad, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstr. 29.
(Tel. 02132 — 6 26 76).
Ludvik Rot, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).
Jože Bucik, 5 Köln 1, Norbertstr. 25. (Tel. 0221 — 24 38 89).
Dr. Edo Škulj, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 — 61 37 22).
Jože Cimerman, 68 Mannheim, A 4, 2. (Tel. 0621 — 2 85 00).
Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. 0711 — 38 21 74).
Janez Demšar, 741 Reutlingen, Mittelstädterstr. 91/0. (Tel. 071 21 —
3 51 98).
Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 — 2 20 00).
Feliks Grm, 807 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2.
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 0811 — 98 19 90).
Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).
Tine Vrečar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 0811 — 53 64 53).
Štefan Vereš, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 0311 —
7 85 30 91 do 93).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8025 Zürich.
(Tel. 01/50-44-15).